

TISZAVASVÁRI
VÁROS
INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁJA

(2007-2013)

Közösen a fejlődés útján

TISZAVASVÁRI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2008

TARTALOMJEGYZÉK

	Bevezetés	4
1.	<u>Tiszavasvári város szerepének meghatározása a település-hálózatban</u>	5
1.1.	A város kistérségi feladatai, funkciói	5
1.2.	A város vonzáskörzetének bemutatása	6
1.3.	A város dinamikai típusai a városhierarchiában bekövetkezett változás alapján	8
1.4.	A város funkciója és városhierarchiában betöltött szerepe	9
1.5.	A város típusa a foglalkoztatási szerepkör alapján	10
2.	<u>A város egészére vonatkozó rövid helyzetértékelés</u>	10
2.1.	A város gazdasági helyzete	12
2.1.1.	A gazdaság szerkezete	14
2.1.2.	A vállalkozások helyzete	15
2.1.3.	Turizmus	18
2.1.4.	Külső elérhetőség, infrastruktúra	21
2.2.	A város társadalmi helyzete	22
2.2.1.	Demográfia	22
2.2.2.	Foglalkoztatás, munkanélküliség helyzete	26
2.2.3.	Jövedelmi helyzet	36
2.3.	A környezeti állapot	38
2.3.1.	A természeti és épített környezet	39
2.3.2.	Műemlékek	41
2.3.3.	Helyi építészeti értékek	41
2.3.4.	Lakásállomány	41
2.4.	Közzolgáltatások	42
2.4.1.	Oktatás-nevelés	42
2.4.2.	Egészségügy	52
2.4.3.	Tömegközlekedés, közlekedés	56
2.4.4.	Közigazgatás	60
2.4.5.	Szociális ellátás	62
2.4.6.	Hulladékgazdálkodás	64
2.4.7.	Közművek	65
3.	<u>Városrészek területi megközelítésű elemzése</u>	68
3.1.	Belváros	69
3.2.	Belváros körüli területek (Belső-Szentmihály)	72
3.3.	Büd városrész (anti-szegregációs terv)	77
3.4.	Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (Külső-Szentmihály) (anti-szegregációs terv)	80
3.5.	Gyári lakótelep	84
3.6.	Üdülőterület	86
3.7.	Józsefháza (anti-szegregációs terv) és Dankó puszta	87
3.8.	Ipari- gazdasági terület	88
3.9.	Kertes-mezőgazdasági területek	89
4.	<u>Stratégiai fejezet</u>	89
4.1.	A város hosszú távú jövőképe	89
4.2.	A jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása	90

4.3.	A stratégia koherenciája, konzisztenciája	94
4.3.1.	Illeszkedés, összhang a településfejlesztési koncepcióval, településrendezési tervvel	94
4.3.2.	Célrendszer koherenciája	94
5.	<u>2007-2013 során fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése</u>	95
6.	<u>A stratégia megvalósíthatósága</u>	108
6.1.	A város rehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységek	108
6.1.1.	Városi marketing stratégia	108
6.1.2.	A tervalku, kedvezmények, ösztönzés	108
6.2.	Partnerség: integrált városfejlesztési stratégia és az integrált beavatkozások tervezésével kapcsolatos elvárások	109
6.3.	Az integrált stratégia és az integrált fejlesztések megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások	110
6.4.	Településközi koordináció mechanizmusai	110
6.5.	A stratégia megvalósulásának monitoringja	111
	Befejezés	111
	1. számú melléklet: A városrészek beazonosítása (térkép)	113
	2. számú melléklet: Anti-szegregációs terv	
	3. számú melléklet: Ingatlangazdálkodási terv	

Bevezetés

Az Integrált városfejlesztési politika, a városfejlesztés szempontjából fontos problémákat és érdekeket egyidejűleg és méltányos módon kezelő folyamat, melynek során a várospolitikai térbeli, ágazati és időbeli koordinációja történik. A gazdasági szereplők, az érdekeltek és a lakosság együttes bevonása lényeges eleme az integrált városfejlesztési politikának, ez a közösségi fenntartható fejlesztési stratégia végrehajtásának kulcsfontosságú előfeltétele. Az integrált városfejlesztési politika bevonja a közigazgatáson kívüli szereplőket, és lehetőséget ad a polgárok számára, hogy tevékeny szerepet játsszanak közvetlen lakókönyezetük formálásában. Ezzel párhuzamosan a köz- és magánberuházások jobb koordinációját teszi lehetővé.

Az Integrált városfejlesztési stratégia, egy fejlesztési szemléletű középtávú (7-8 év) dokumentum, amelynek célja a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása a városban, a városrészre vonatkozó célok meghatározása, és azok középtávú megvalósítása.

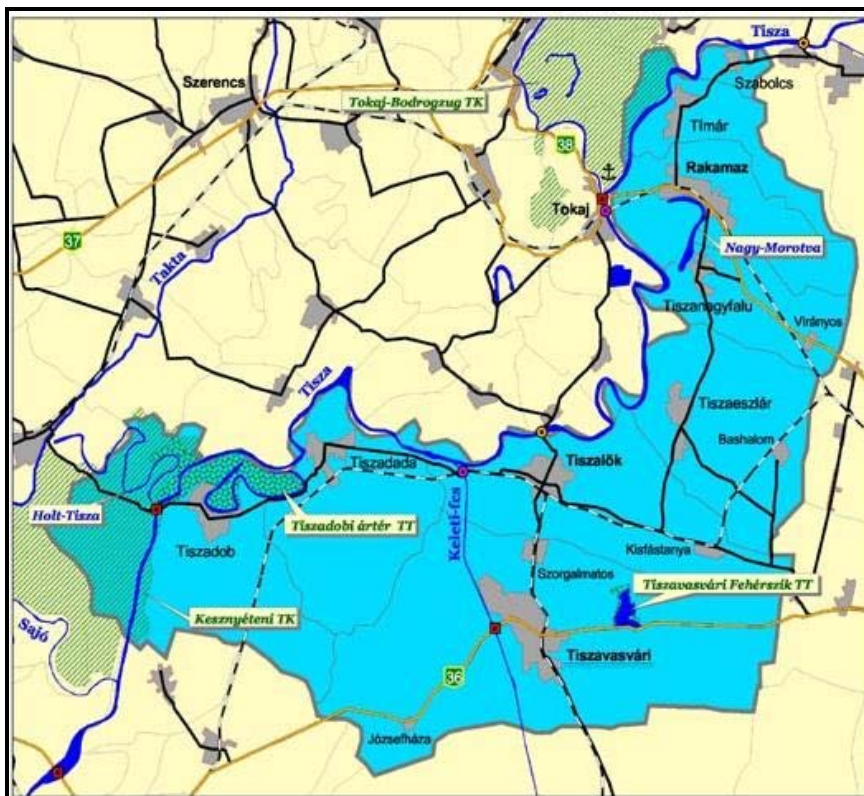
Az IVS szakmai követelményeként jelenik meg a területi és szakterületi integráltság, az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz, az Észak-Alföldi Regionális Operatív Programhoz, valamint a Tiszavasvári Város Hosszú távú településfejlesztési koncepciójában elfogadott stratégiai irányelvekhez való illeszkedése.

Középtávon az integrált városfejlesztési stratégia a város összes fejlesztésének meghatározójává, referenciapontjává válik. Ily módon az integrált városfejlesztési stratégia feltételezi a város életében meghatározó erőközpontok partnerségét és kompromisszumát, mely magában foglalja az önkormányzaton és közsféra intézményein túlmenően a lakossággal, vállalkozókkal és civil szervezetekkel való konzultációt. Az IVS egyik fő célja, hogy az egyes városrészekben kijelölje a támogatással, vagy a támogatás nélkül megvalósuló fejlesztendő akcióterületeket. Az integrált városfejlesztési stratégia nem jogszabályi kötelezettség, hanem egy hiánypótló dokumentum, mely megteremti a településfejlesztési koncepció célkitűzései, és a támogatási forrás orientált akcióterületi terv közötti átmenetet. Az integrált városfejlesztési stratégiát az önkormányzat képviselő-testülete hagyja jóvá határozati formában. Az IVS elkészítését ösztönzi az Európai Unió, elkészítése feltétele a városrehabilitációs uniós támogatások elnyerésének.

1. Tiszavasvári város szerepének meghatározása a településhálózatban

1.1. A város kistérségi feladatai, funkciói

Tiszavasvári kistérség elhelyezkedése

Földrajzi elhelyezkedése szerint a **Tiszavasvári kistérség**, és annak központja Tiszavasvári az Észak-Alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el. Két másik megyével is határos (Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Hajdú-Bihar megye), és a megyeszékhelyek, valamint más nagyobb városok közelsége foglalkoztatási, felsőoktatási szempontból hatással vannak a kistérségre. A Tisza, a megyehatárok és az erre épülő régióhatár inkább elválasztanak, mint összekötötenek jelentenek.

Északi és nyugati irányból Borsod megyei kistérségek (Sárospataki, Tokaji, Szerencsi, Tiszaújvárosi) határolják, ennek természetes határvonalát a Tisza folyó adja, délről Hajdú-Bihar megyei Polgári és Hajdúböszörményi kistérségekkel határos, míg keletről Szabolcs megyei kistérségek - az Ibrány-Nagyhalászi és a Nyíregyházai kistérségek - övezik.

A statisztikai kistérséghez a következő települések tartoznak (a Tisza folyás-iránya szerinti sorban): Szabolcs, Tímár, Rakamaz, Tiszanagyfalu, Tiszaeszlár, Tiszalök, Szorgalmatos, Tiszavasvári, Tiszadada, Tiszadob. A tíz település együttes területe 479,05 km², népessége 37.944 fő, népsűrűsége 78,3.

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás keretében kerülnek megvalósításra a kistérségi funkciókból adódó feladatok. A Kistérségi Társulás polgármestereinek tanácsa kompetenciája: hogy saját jogon hoz önkormányzati döntéseket, dönt a kistérséget megillető források felhasználásáról, eljár az önkormányzatok által átruházott hatáskörökben, jogosult a társulás nevében kötelezettségek vállalására, dönt a társulás vagyonának felhasználásáról, irányítja a társulás munkaszervezetét, gondoskodik a szervezeti intézményi kapcsolatok kialakításáról, fenntartásáról. Napi feladatait munkaszervezetén keresztül végzi.

Tiszavasvári város, a kistérségi, közigazgatási rendszer kialakítása során, mint kistérségi központ három kiemelt funkciót kell, hogy ellásson a jövőben, amelyek az intézményrendszer kiegészítését is meghatározzák. Ezek az önkormányzati, közszolgáltatási-, területfejlesztési-, államigazgatási funkciók. Jelenleg a közszolgáltatási feladatok közül a bölcsődei, pedagógiai szakszolgálati, szociális, egészségügyi feladatok kerültek kistérségi hatáskörbe.

1.2. A város vonzáskörzetének bemutatása

A kistérség 10 települése közül 3 (Tiszavasvári, Tiszalök, Rakamaz) városi ranggal rendelkezik. Tiszalök korábban járási központ volt, ennek hatása még ma is érződik, a környező települések (Tiszadob, Tiszadada, Tiszaeszlár) még ma is több tekintetben (oktatás, egészségügy, foglalkoztatás) kötődnek a városhoz. Tiszavasvári (hajdanán a Nyíregyházi járáshoz tartozott) méreteinél és ipari hagyományainál fogva egyértelmű vezető szerepet tölt be a térség gazdaságában és társadalmi szerepvállalásában. Rakamaz a Tiszavasvári többcélú kistérséghez újonnan csatlakozott települések (Szabolcs, Timár, Tiszánagyfalu) központi településeként van jelen. Ez utóbbi települések 2004. előtt a Gávavencsellői önkéntes önkormányzati társuláshoz (Felső-Dadai Térségi Fejlesztési Szövetséghez), illetve a Nyíregyházi statisztikai kistérséghez tartoztak. A Tiszaeszlártól-Tiszadobig felsorakozó települések pedig a Tiszamenti Települések Térségfejlesztési Társulásához tartoznak (magában foglalva a jelenlegi Polgári kistérség tagjait), illetve a korábbi Tiszavasvári statisztikai kistérséget alkották.

Az elmúlt 10 évben a kistérség dél-nyugati részén elhelyezkedő települései inkább a Polgári kistérséggel együtt, azzal hasonló módon fejlődtek, míg az észak-keleti részen fekvő települések a Gávavencsellői társulás nyomait viselik magukon.

2004. január elsejétől a területfejlesztési törvény módosításával, egy új statisztikai kistérségi lehatárolás következményeként került kijelölésre a Tiszavasvári kistérség.

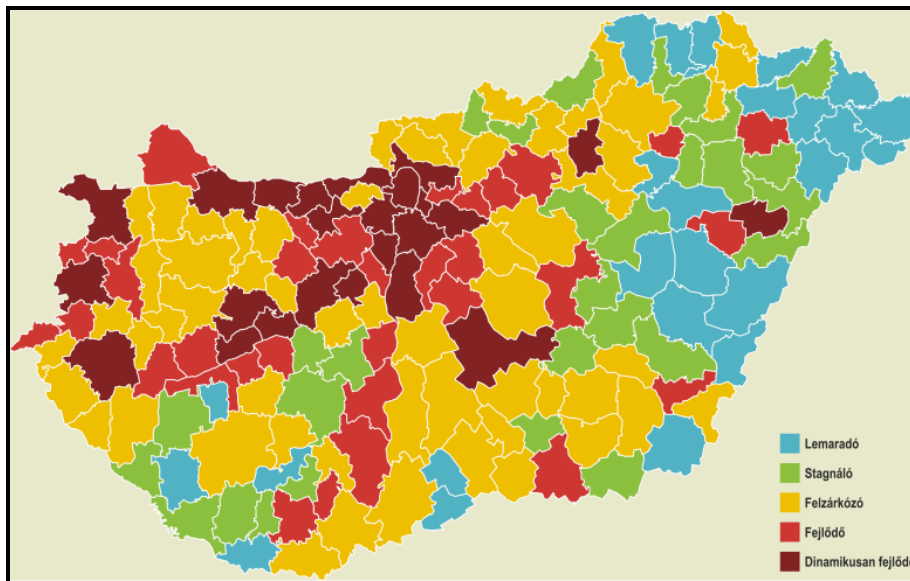
Tiszavasvári Kistérség népességszáma:

Fsz.	Település neve	Lakosság száma (fő)
1.	Tiszavasvári (város)	13.742 (KSH 2006)
2.	<i>Tiszalök (város)</i>	5.929
3.	<i>Rakamaz (város)</i>	5.030
4.	Tiszadob	3.154
5.	Tiszaeszlár	2.817
6.	Tiszadada	2.417
7.	Tiszanagyfalu	1.963
8.	Timár	1.425
9.	Szorgalmatos	1.061
10.	Szabolcs	406
Összesen		37.944

Kistérségi alapadatok

Terület (km ²)	479
Lakónépesség (fő)	37.944
Területfejlesztési szempontból kedvezményezett térség (311/2007. (XI. 17.)Korm. rendelet szerint)	Igen
Típus szerint Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térség	Igen
Ipari szerkezetátalakítási térség	Nem
Vidékfejlesztési térség	Igen
Mérték szerint Hátrányos helyzetű	Igen
Leghátrányosabb helyzetű	Igen
Települések száma	10
Jogállás szerint város	3
Község	7
Területfejlesztési szempontból kedvezményezett települések száma (7/2003. Korm. rendelet szerint)	7
Típus szerint Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott település	3
Országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott település	7
Leghátrányosabb kistérséghez nem tartozó leghátrányosabb helyzetű település	3
A kistérség fejlettség szempontjából	stagnáló

A kistérségek fejlettségi különbségei

(KSH)

A Tiszavasvári kistérség fejlettség szempontjából a stagnáló kistérségek közé tartozik.

1.3. A város dinamikai típusai a városhierarchiában bekövetkezett változás alapján

Tiszavasvári országos viszonylatban periférikus helyzetű, az Északkelet-Magyarországi régió belül ugyanakkor viszonylag kedvező fekvésű kisváros. A régió nagyvárosai közül Nyíregyháza felé fekszik legközelebb, közúton 27 km-re, Miskolctól 70, Debrecentől körülbelül 60 km-re, az újonnan átadott M3-as autópályától 7 km-re. A város súlya szempontjából meghatározó, hogy a régió három megyéjének határtérségében helyezkedik el. Az M3 autópálya felé vezető út és a 36. számú országos jelentőségű főút az egyik legfontosabb fejlesztési potenciálja. Neve ellenére Tiszavasváriknak nincsen közvetlen kapcsolata a Tiszával, a város életében ugyanakkor meghatározó jelentőségű a közigazgatási területen átmenő Keleti- és az északon beletorkolló Nyugati-főcsatorna. A város közvetlen kistérségének oktatási-kulturális központja, közigazgatási szempontból azonban még nem tölt be teljes központi szerepet.

Tiszavasvári a 13329 lakosával, Szabolcs–Szatmár–Bereg megye ötödik legnagyobb népességű városa, komoly nagyságrenddel azonban csak a megyeközpont Nyíregyháza előzi meg a maga 118500 fős népességével. A város népessége a 20. század kezdete óta csak lassan növekedett, a jelenlegi lélekszám az 1900. évinek alig több mint, másfélszerese, így – a népességszám tekintetében – a településnek nem kellett átvészelnie komolyabb traumákat. A város 109 fő/km²-es népsűrűsége, ami az ország azonos nagyságrendű, 10-15000 lakosú városainak átlagos 119 fő/km²-es népsűrűségénél kisebb, az alföldi mezővárosias településstruktúra természetes velejárója.

A népesség összetétele közelítőleg tükrözi Szabolcs–Szatmár–Bereg megye demográfiai jellemzőit, attól csekély eltérés jellemzi – az adott tényezőtől

függően – pozitív vagy negatív irányban. Ha valamivel kisebb mértékben is, az adatok összességükben a megye más településeihez hasonlóan hátrányos helyzetű népességről tanúskodnak, különös tekintettel az eltartottak, a munkanélküliek, az általános iskola nyolc osztályát el nem végzettek, az alacsony jövedelműek magas arányára. Tiszavasvári a társadalmi adottságok tekintetében mindazonáltal kistérsége legkedvezőbb helyzetű települése.

1.4. A város funkciója és városhierarchiában betöltött szerepe

Kedvező közlekedés-földrajzi adottságok: országos jelentőségű autópálya, főút és vasút jelenléte potenciális vonzerőt jelenthetnek ipari, szolgáltató, logisztikai funkciók nagyobb arányú megtelepedéséhez, amennyiben a város az egyéb jellegű igényeiket ki tudja elégíteni (megfelelő infrastruktúrával felszerelt telephely- és szakemberkínálat). A település hosszú távú érdekei megkívánják, hogy minél több olyan vállalkozás jelenjen meg a városban, amely kötődik a helyi erőforrásokhoz, mint a mezőgazdasági termékeket feldolgozó, élőkommunikációs iparágak és szolgáltatások, valamint olyanok, amelyek egyre bővülő piaci igényeket elégítenek ki, mint a környezetvédelmi ipar vagy a mikroelektronikai ipar, logisztika, másodlagos energia hasznosítására alkalmas energetikai ipar, stb.

A jelenlévő középfokú oktatási intézmények minőségi és mennyiségi fejlesztésével ki lehet építeni a befektetők számára is vonzó, korszerű tudással rendelkező szakemberbázist. A fejlesztés fő irányai a számítógépes ismeretek, nyelvismeret, kommunikáció, gazdasági-vállalkozási ismeretek képzésének bővítése, továbbá olyan új szakképzések bevezetése, amire a helyi-térségi gazdaság potenciálisan igényt tarthat.

A magas szintű képzés lehetősége és a város változatos mezőgazdasági adottságai, kitűnő feltételt teremtenek arra, hogy Tiszavasvári a térség mezőgazdasági struktúraváltásának egyik kiemelt központjává váljon. A mezőgazdaság esélyeit növeli, hogy a város termőterületeinek egy része alkalmas intenzív termelésre, más területeken viszont kifejezetten a turisztikai vonzerőt jelentő extenzív gazdálkodást érdemes ösztönözni.

A részben kiépült strand, az ifjúsági tábor, az országos jelentőségű természetvédelmi terület és a további értékes természet közeli területek, a Keleti-főcsatorna és a többi, vízisportra és pihenésre alkalmas vízfelületek kiindulópontjai lehetnek egy átfogó turisztikai program megvalósításának és ezáltal a turizmusban foglalkoztatottak aránya jelentős növekedésének. A turisztikai program hosszú távú nyereségességének feltétele, hogy az a szűkebb-tágabb térséggel közösen kialakított program részeként, mintegy alprogramként valósuljon meg. A tiszai-hortobágyi turizmus fejlesztésére több, egymást részben átfedő koncepció is készült, Tiszavasvári fejlesztésénél ezek figyelembe vétele és a város valós lehetőségeinek, lehetséges súlyának felmérése körültekintő munkát igényel a beruházások, fejlesztések megvalósítása során.

A város településszerkezete:

A település területe 12659 hektár (KSH 2006. évi adat) A településszerkezet halmazos, összesen 208 utca szövi át a várost, ebből főutcának tekinthető a 36-os főút pár utcája: a Vasvári Pál út, a Kossuth út, a Petőfi út, emellett a Tiszavasvárit Tiszalökkel összekötő Bajcsy-Zsilinszky út, illetve a Tiszavasvárit Hajdúnánással összekötő Kabay János út. Szerkezetére a hajdú települések halmazos települési szerkezete jellemző, az intenzív beépítésű belső városmag, majd a peremterületek felé haladva a nagytelkes családi házas beépítés.

A település egy „Y”-hoz hasonló alakzatban épült ki, a 3 kivezető útvonalhoz igazodva, bár ez napjainkban már elmosódottabb képet ad.

A belterület szerkezetét alapvetően meghatározza, hogy két korábbi településből jött létre és mindkettőre a kétbelters területhasználata volt jellemző. Az egykori sűrű beépítésű, halmazos jellegű lakóövezet határa a volt Szentmihály területén körülbelül a mai Hársfa–Bartók Béla–Damjanich–Fürst Sándor–Hősök útja–Arany János utcák mentén, míg a büdi városrészben a mai Csapó–Temető–Alkotmány utcák mentén húzódott.

A város legjelentősebb kereskedelmi-szolgáltató központja a Városháza körüli tér környezetében alakult ki, de két alközpont is található a volt büdi városrészben, amely sohasem vált valóságos alközponttá, valamint az Alkaloida által kialakított lakótelepen.

1.5. A város típusa a foglalkoztatási szerepkör alapján

A város foglalkoztatási szerepkör alapján ipari-mezőgazdasági település. Az ipart főleg a vegyipar, gépgyártás, az építőipar, a mezőgazdaságot a termelőszövetkezeti gazdálkodás, növénytermesztés, állattenyésztés, halászat, és újabban az élőállat feldolgozása (húsfeldolgozó üzem) képezi. A szolgáltatók színvonala nem éri el a kistérségi központ jelentőségéből adódó szintet.

2. A város egészére vonatkozó rövid helyzetértékelés

A város egészére vonatkozó SWOT elemzés:

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - régió és megye központok könnyű elérhetősége; - kistérségen belül centrális elhelyezkedés; - kistérségi szintnek megfelelő oktatási-nevelési rendszer; - rugalmas szakképzési rendszer; - magasan képzett munkaerő lehetősége; - stabil önkormányzati rendszer; 	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony helyben foglalkoztatás; - magas munkanélküliség; - munkanélküliségen belül a roma kisebbség magas aránya; - önkormányzat foglalkoztatásának magas aránya; - jelentős számú képzetlen roma kisebbség; - szegregált területek létezése; - kedvezőtlen demográfiai helyzet;

<ul style="list-style-type: none"> - stabil egészségügyi szolgáltatási rendszer; - fejlett kulturális élet; - védett kastélyok; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - hagyományokhoz történő ragaszkodás; - lokálpatriotizmus; - befektetői érdeklődés, beruházási hajlandóság erősödése; - belvárosi fejlesztések végrehajtása; - jelentős közműfejlesztés megvalósulása 	<ul style="list-style-type: none"> - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - alacsony a helybéli vállalkozások beruházási hajlandósága; - kedvezőtlen foglalkoztatási struktúra; - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - turizmus, vendéglátás alacsony színvonala; - városrész központok szerepkörének csökkenése; - funkció hiányos városrészközpontok kialakulása; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása, jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - szegényes városképi megjelenés; - kevés önkormányzati tulajdonú beruházásra alkalmas terület; - beruházásra alkalmas területek rendezetlensége; - védett kastélyok leromlott állapota; - alacsony a városi zöldfelületek aránya; - egyes területeken az ivóvízhálózat elavult állapota; - jelentős nagyságú belvizes területek; - szétaprózott területi tulajdonviszonyok; - kegyeleti helyek rendezetlensége; - környezetvédelmi, kármentesítési feladatok biztosítása; - romló közbiztonság
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - valós kistérségi központi szerepkör kialakítása; - kistérségi önkormányzati szerepkör erősítése; - térségi jelentőségű gyógy-termáلتurizmus, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése; - kistérségi kereskedelmi központ szerepkörének kialakítása; - kistérségi szolgáltató központ szerepkör erősítése; 	<ul style="list-style-type: none"> - tartós munkanélküliség; - fokozott elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - roma kisebbség leszakadásának fokozódása; - szegregált területek növekedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése;

- közlekedés fejlesztése;- kistérségi egészségügyi központ kialakítása;- befektetési hajlandóság erősítése;- beruházások megvalósítása;- munkahelyteremtés;- munkanélküliség csökkentése;- foglalkoztatási struktúra javítása;- fizetőképes kereslet növelése;- adóbevételek növelése;- helyi megélhetési lehetőségek javítása;- elvándorlás megállítása;- kistérségi információs rendszer létrehozása- városrészközpontok fejlesztése;- városon belüli összeköttetés javítása;- védett kastélyok felújítása, hasznosítása;- magántulajdonú házak állaga, külső megjelenése romlásának megállítása, foghíjtelkek kialakulásának megállítása frekventált területeken;- városképi megjelenítés javítása;- funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció folytatása;- városi zöldfelületek növelése;- belvízvédelmi beruházás megvalósítása;- kegyeleti helyek rendezése;- roma kisebbség beintegrálása, területi szegregáltság csökkentése;- közbiztonság javítása	- városrészközpontok leszakadása;- városrészek közötti elérhetőség romlása;- környezetvédelmi, kármentesítési feladatok elodázása;- védett kastélyok végleg leromlott állapotba kerülnek;- magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének további romlása, további jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken;- városképi megjelenés további romlása;- funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása;- egyes területeken az ivóvíz ellátás helyzete romlik;- a belvizes területek nagysága nő;- eltűnnek a városi zöldfelületek;- kegyeleti helyek rendezetlenek maradnak;- vagyon elleni bűncselekmények elszaporodása

2.1. A város gazdasági helyzete

A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ág szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a Tiszavasváriban az országos átlaghoz viszonyítva magasabb a mezőgazdaságban és az iparban foglalkoztatottak aránya és alacsonyabb a szolgáltatási jellegű ágazatokban foglalkoztatottaké.

A mezőgazdaságban a szántóföldi művelés dominál. A megyei termőföldek minőségéhez képest a térség jó talajadottságokkal rendelkezik. Ennek köszönhetően az országos, regionális és megyei átlagokat is meghaladó az ipari növények (pl. cukorrépa), de magas a burgonya és a kalászosok aránya is. A néhány kivételtől eltekintve a kisüzemi, háztáji állattartás jellemző. A legnagyobb arányban tartott állat a sertés.

A térség erdősűrűsége elmarad a megyei és az országos átlagtól. Az erdőterület nem kiterjedt, jellemző a szórtság, nem ritka az 1-2 hektáros erdőfolt sem. A földtulajdonosok zöme nem ismeri az erdőtelepítésben rejlő lehetőségeket, és így egyelőre nem látja az erdő-gazdálkodást a mezőgazdasági földhasznosítás alternatívájaként.

A mezőgazdaságot elaprózott birtokszerkezet, tőkeszegénység, elavult eszközpark jellemzi. A feldolgozóipari kapacitások, az együttműködések, integrációk hiánya miatt alacsony az ágazat hozzáadott érték teremtő képessége.

A város legjelentősebb ipari létesítménye a létszámában negyedére csökkent, de még mindig meghatározó termelési kapacitással rendelkező Alkaloida gyógyszer- és vegyészeti gyár. Mellette a VASÉP Kft., a Wienerberger téglagyára játszik nagyobb szerepet a város ipari termelésében. Komoly jelentőséggel bír még a városban a mintegy száz fős megváltozott munkaképességű foglalkoztatása révén a Pro Rehabilitáció Kft. A feldolgozóiparhoz tartozó jelentős hagyományokkal rendelkező ágazatok továbbá a fa-, fémfeldolgozás, valamint a kézműipari tevékenységek. Alulreprezentáltak viszont a mezőgazdaságra épülő élelmiszer-feldolgozó vállalatok és üzemek. Kivételt jelent a közelmúltban beinduló, Ukrán érdekeltségű Aranycsibe és Dobhús Kft. hús-feldolgozó üzeme, amely további fejlesztéseket kíván megvalósítani a városban.

A vállalkozások összetételét tekintve: az összes működő vállalkozások 77,5 %-át az egyéni vállalkozások teszik ki, ugyanez a megyében 63,7 %. A társas vállalkozások többségét a betéti társaságok alkotják, ennek megfelelően a kft-k, rt-k és egyéb társas vállalkozási formák jellemzően kisebb arányban vannak jelen a városban.

A fenti struktúra arra enged következtetni, hogy a városban működő vállalkozások nagy részének munkahelyteremtő képessége csekély. Mindez abból fakad, hogy a megyében és a térségben is alapvetően tőkeszegények a vállalkozások, így azokat a szervezeti formákat részesítik előnyben, melyek alapítása viszonylag alacsonyabb alapítótőkét igényel.

A városban a fontosabb vállalkozások jellemzően a helyi lakossági igényeket kielégítő szolgáltatók, a mezőgazdasághoz kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtók. Megfigyelhető, hogy fiatal vállalkozások azokon a szakterületeken próbálnak elindulni, ahol viszonylag kis befektetéssel gyors eredményeket lehet elérni. A legnagyobb vállalkozási kedv még mindig a kereskedelemben és a vendéglátásban tapasztalható. Az ipar tőkeigényesebb, nehezebben megtérülő, kockázatos ágazatai (pl.: fémipar, élelmiszeripar) csak szakmai, üzleti ismeretekkel és megfelelő piaci háttérrel rendelkezők körében keresett területek. A helyi szállítással foglalkozó cégek a települések igényeit képesek kielégíteni.

Jelenleg üzleti infrastruktúrák nem működnek, holott ezek (és a magas színvonalú szolgáltatások) elérhetősége fontos előfeltétele a versenyképes gazda-

ság és vállalkozói szféra kialakulásának. Ezt a hiányt, és szükségességet felismerve elkezdődött olyan projektek kidolgozása és olyan szervezési mechanizmusok kialakítása, amelyek az üzleti infrastruktúra fejlesztését célozzák, azaz egy inkubátorház, vagy egy ipari terület kialakítása a városban; szaktanácsadás, képzésszervezés vállalkozások számára, illetve befektetés-ösztönzési tevékenység elindítása.

2.1.1. A gazdaság szerkezete

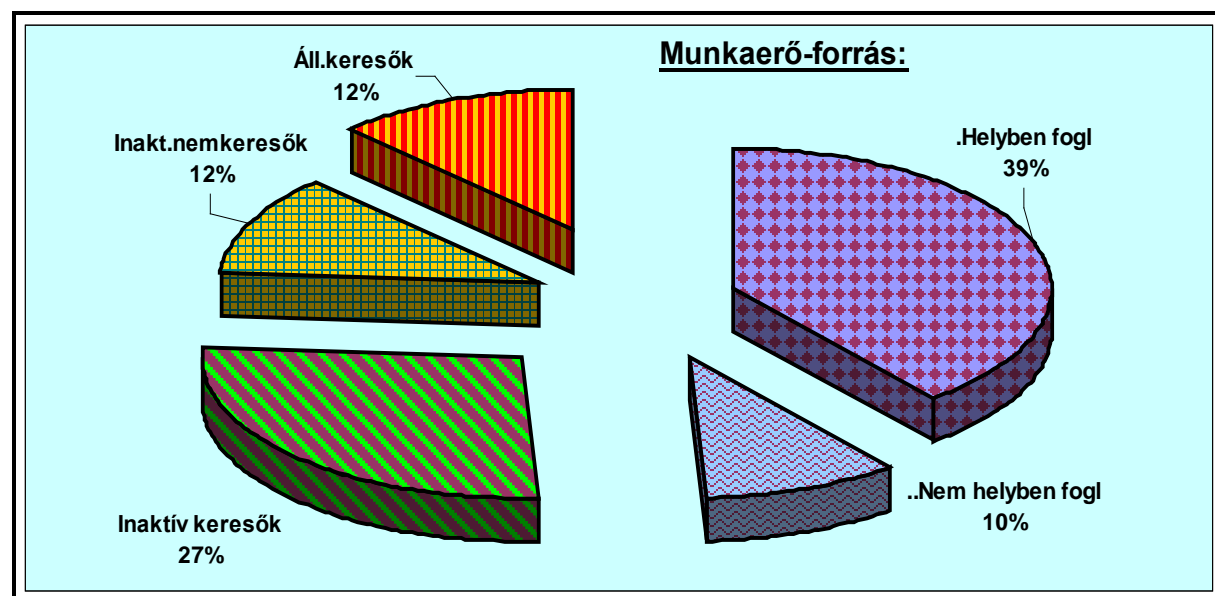
A rendszerváltást követő piacvesztés, a gazdasági szerkezetváltás elmaradása hosszú időre meghatározta a város foglalkoztatási helyzetét. Jellemző hogy az ipari munkahelyek megszűntével nincs olyan gazdasági ágazat, mely felszívna a munkanélküliek tömegét. A mezőgazdasági nagyüzemek leépítése, az építőipari cégek megszűnése, átalakulása, majd a gyógyszer és vegyszeti gyár tömeges létszámleépítése, a könnyűipari üzemek megszűnése volt a legnagyobb hatással a gazdasági élet alakulásában. A háromnegyedére csökkent aktív keresők egy jelentős része kénytelen térségen kívül munkát végezni.

Foglalkoztatottak ¹ :			Inaktívak*		Regisztrált álláskeresők ²
Helyben	Nem helyben	Aktív keresők	Keresők	Nem keresők	
3.356	870	4.226	2.310	2.060	1.039

¹ KSH 2006. XII. 31-i adat

*megközelítően pontos adatok

² AFSZ 2007. XII. 31-i adat

Különösen a műszaki értelmiség és a jól képzett szakember-gárda helyi gazdaságból való kényszerű kivonulása okoz érzékeny veszteséget a városnak. A versenyszférában a munkahelyüket elveszített, valamint újratermelődő szak-képzettség nélküli iskolázatlan álláskeresők munkavállalása szinte lehetetlen.

1990-en után megjelent vállalkozások tőkehiánnyal küzdenek és csak kis számú munkavállalót alkalmaznak. A kényszervállalkozások felszámolása már

érezhető. Újabban, a Wienerberger Téglaiipari Zrt., valamint az Aranycsibe és Dohús Kft. városba telepedésével téglagyár és Húsfeldolgozó üzem kezdte meg működését.

Gazdasági tevékenységek elsősorban az Alkaloida, valamint az egykori Dessewffy-kastély (ma kollégium) térségére koncentrálódnak. A belterület határában, az Egység utca végén található nagyméretű majorsági területek a település kétbelterses jellegének hagyományát őrzik.

A város déli területein helyezkednek el a leginkább környezet terhelő funkciókat ellátó létesítmények: szennyvíztelep az Alkaloida zagytereivel, Alkaloida ipartelep, hulladéktárolók, személtelep, sertéstelep.

2.1.2. A vállalkozások helyzete

A vállalkozások összetétele régió, megyei, kistérségi bontásban

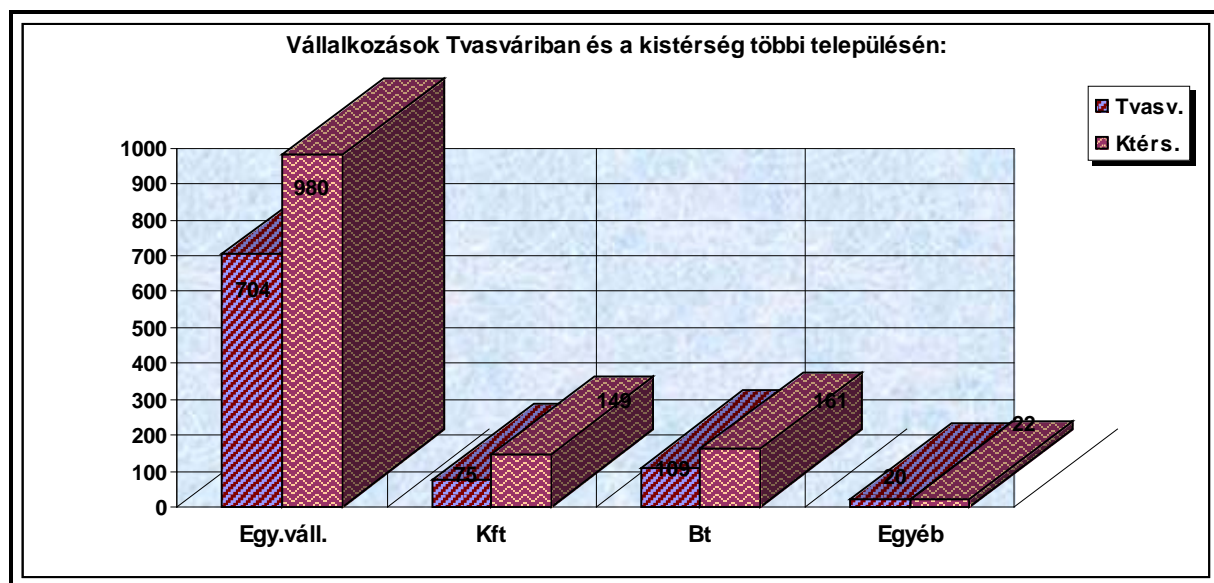
Tiszavasvári regisztrált vállalkozásai

A munkáltatókra jellemző az egyéni vállalkozások döntő aránya, azok között is a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatóké. A társas vállalkozásoknál szintén a néhány fős foglalkoztatotti létszám a meghatározó. Igen alacsony az ötven főnél nagyobb létszámmal dolgozó cégek száma (mindössze 6). Csupán 7 olyan egyéni vállalkozó van, aki tíz főnél több beosztottal dolgozik.

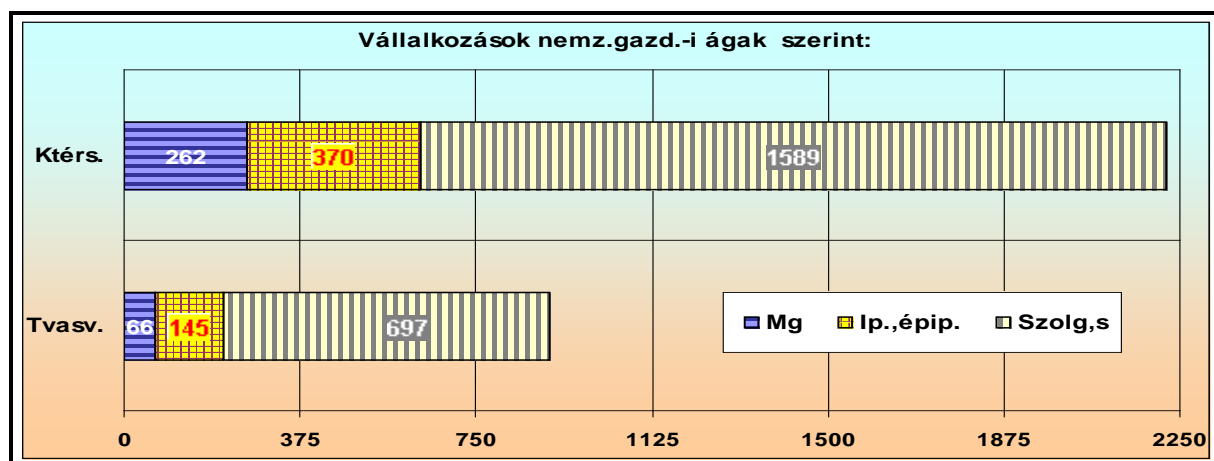
Összehasonlító kimutatás a regisztrált vállalkozások formáiról:²

Megnevezés:	Kft.	Bt.	Egyéb:	Társas vállalk.	Egyéni vállalk.	Összes:	Váll./e lakos
Tiszavasvári	75	109	20	204	704	908	68
Kistérség össz.:	224	271	42	537	1.684	2.221	59
Városok össz.:	159	201	32	392	1.240	1.632	67
<i>Magye összesen:</i>	<i>6.613</i>	<i>9.198</i>	<i>1.177</i>	<i>16.988</i>	<i>29.771</i>	<i>46.759</i>	<i>81</i>

²KSH 2006. XII. 31-i adatok

Nemzetgazdasági ágak szerint is kedvezőtlen a vállalkozások összetétele, de a társas vállalkozások részvétele itt ugyancsak kedvezőbb az egyéni vállalkozásokétól. A kistérségben a szolgáltató szférában működik a vállalkozások több, mint kétharmada (71,2%), az alacsony ipari tevékenységhez (16,6%) viszonylag magas mezőgazdasági részvétel (11,8%) párosul. Tiszavasvári városban az összetétel alakulása: a szolgáltatásban érintett vállalkozások dominanciája mellett (76,8%) igen alacsony az ipar, építőipar (16,0%) aránya, a mezőgazdaság pedig viszonylag elfogadható arányban képviselteti magát. Ez utóbbi két ágban viszont a vállalkozások sokkal nagyobb dolgozói létszámmal működnek, mint a szolgáltató szférában.

*Mg=Mezőgazdaság Ip.,épip.=Ipar, építőipar Szolg.s=Szolgáltatás

A városban található a kistérség összes vállalkozásainak a négytizede. Az **egyéni vállalkozások** száma öt év alatt 470-ről 704-re nőtt, ami 66,8%-os növekedést jelent. A **társas vállalkozások** száma 133-ról 204-re emelkedett, ez 53,4%-os bővülés. A kistérségben a fejlődés valamivel lassúbb, de összességében ötven százalékkal több vállalkozás működik itt, mint öt évvel ezelőtt (1117 ⇒ 2221). A KSH adatai szerint a fejlődésre jellemző, hogy amíg korábban a kistérségek között – egy másik kistérséggel együtt, a 39-es mutatóval – az utolsó helyen álltunk az ezer lakosra jutó vállalkozások számában, addig

az utolsó rendelkezésre álló KSH adatok szerint (2006. XII. 31.) már négy kistérségtől is jobbak a mutatók. Az ezer lakosra jutó vállalkozások száma 59, ami 66 százalékos javulást mutat. Tiszavasvári városban ezek a mutatók: 68, illetve 60 százalék.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)

(KSH 2006. évi adat)

Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) 2006 (db)	192
---	-----

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi hálózati egységek száma (humán gyógyszertárak nélkül)

(KSH 2006. évi adat)

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) 2006 (db)	118
---	-----

A városi regisztrált vállalkozások ezer lakosra számítva: 68, a megyei 81-el szemben; ami 84 százalékot jelent. A kistérségi regisztrált vállalkozások megyeihez viszonyított aránya: 72,8%. (KSH 2006. XII. 31.)

A 10 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások és tevékenységi körük (2007. január 1. adatok)

Fsz	Vállalkozás megnevezése	Fogl. Létsz.	Tevékenységi kör
1	Alkaloida Zrt.	450	gyógyszergyártás
2	BETONÚT Zrt.	27	útépítés
3	Erdős és Társa Bt.	10	mélyépítés
4	Gazdag és Társa Bt.	10	építőipar, keresk.
5	Gömör-Korona Kft.	20	keresk.,mezőgazd.
6	HE-BU Építőipari Kft.	10	építőipar
7	Hun-Sági és Fia Kft.	13	építőipar
8	Juh-Ker Kft.	11	mezőgazdaság
9	Kelet Környezet Kft.	15	hulladékkezelés
10	KIMA Bt.	12	kereskedelem
11	LEKO-TRADE Kft.	11	vendégl, keresk.
12	Munka MG. Szövetkezet	51	mezőgazdaság
13	Nyír-Best Team Kft.	21	mezőgazdaság
14	Nyír-Gabona Kft.	20	mezőgazdaság
15	Nyír-Labora Kft.	26	ruhakészítés
16	Ökonex Kft.	19	környezetvédelem
17	Pentaker Kft.	11	mezőgazdaság
18	Profaim Kft.	14	gépipari szerelés
19	Pro Rehabilitáció Kft.	100	ruhakészítés
20	Quick 2000. Kft.	18	gépipari szerelés
21	Szabó és Fia Kft.	12	építőipar
22	SZA-CSÓ 2001. Kft.	14	keresk., száll.
23	Sza-Ko Kft.	12	kereskedelem
24	Tisermix Kft.	23	mezőgazdaság
25	Tiszaber Kft.	10	építőipar
26	Tizamag Kft.	12	mezőgazdaság
27	Tizamelléki Mélyépítő Kft.	31	útépítés

28	Tiszateszt Méréstechnika	19	méréstechnika
29	Tiszavasvári Sütőüzem Kft.	29	kereskedelem
30	Tiva-Szolg. Kft.	44	városüzemeltetés
31	Vasép Kft.	71	gépipar
32	Vasvári Pál Agro Kft.	30	mezőgazdaság
33	Vilaterv Kft.	11	mérnöki tev.
34	Vill-Ász Bt.	13	épület vill.
35	Vita Innova Kft.	12	kereskedelem
36	Wienerberger ZRt.	57	építőipar
37	Zöldmező Szövetkezet	23	mezőgazdaság
38	Balogh Imre	10	közp. fűtésszer.
39	Bihary Andrásné	13	kereskedelem
40	Fazekas Jánosné	12	kereskedelem
41	Kiss Imre	12	műköves
42	Olasz István	12	autószerelés
43	Sándor Istvánné	15	kereskedelem
44	Zékány Sándor	11	építőipar

2.1.3. Turizmus

Az idegenforgalmi potenciál vegyes képet mutat: a település rendelkezik turisztikailag hasznosítható természeti, kulturális vagy építészeti látnivalókkal, de az idegenforgalmat kiszolgáló infrastruktúra kiépítettsége, a szolgáltatások színvonala nem megfelelő.

A környék természeti értékei közül legfőbb vonzerőt a Tisza folyó, a Fehérszik természetvédelmi terület és a tiszalöki arborétum jelentik. Építészeti értékek között számos kisebb helyi jelentőségű épület, templom mellett több településen található kastély. Tényleges fejlesztési potenciálja a tiszadobi Andrássy kastélynak van, ahol augusztus első hétvégéjén kerül megrendezésre a már hagyománnyá vált Zongora Ünnepe. Idegenforgalmi szempontból jelentős még a Tiszavasváriban működtetett gyógyfürdő, a tiszalöki üdülőkörzet, a Nagy-Morotva tó, vagy a szabolcsi földvár. A turisztikai programcsomag fejlesztés keretén belül lovastúra bázishelyek és útvonalak; ökotúra útvonalak; vízitúra bázishelyek kerültek kijelölésre és kialakításuk is megkezdődött.

Kereskedelmi szálláshelyek és szállásférőhelyek száma

(KSH 2006 évi adat)

Vendéglátóhelyek száma 2006 (db)	86
Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	180
Panziók szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	38
Panziók száma 2006 (db)	2

Szállodák szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Szállodák száma 2006 (db)	0
Gyógyszállodák száma 2006 (db)	0
Gyógyszállodák férőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Szállodák szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Turistaszállások száma 2006 (db)	0
Turistaszállások szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Ifjúsági szállók száma 2006 (db)	1
Ifjúsági szállók férőhelyeinek száma 2006 (db)	142
Kempingek szállásférőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Kempingek száma 2006 (db)	0
Magánszállásadás férőhelyeinek száma 2006 (db)	0
Magánszállásadás vendéglátóinak száma 2006 (db)	0
Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2006 (db)	6848
Vendégéjszakák száma a panziókban 2006 (db)	3133
Vendégéjszakák száma az ifjúsági szállókban 2006 (db)	3715
Vendégek száma a panziókban 2006 (db)	1119
Vendégek száma az egyéb kereskedelmi szálláshelyeken 2006 (db)	2155
Vendégek száma az ifjúsági szállókban 2006 (db)	1036
Vendégek száma összesen a kereskedelmi szálláshelyeken 2006 (db)	2155
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2006 (db)	0

Az infrastruktúrát tekintve a megye összes szállásférőhelyének 13,0%-a található a térségben, melyek színvonala elmarad a megyei átlagtól. A legtöbb szálláshely a falusi vendéglátás (27%), a fizetővendéglátás (19%) és a kempingek (15%) körében van bejegyezve. Kevesebb panzió, üdülőház, ifjúsági szálló és turistaszálló szolgáltatását vehetik igénybe az ide látogatók. A szállásférőhelyek kistérségen belüli térbeli eloszlása azonban rendkívül koncentrált, a városokban található az összes szállásférőhely közel 80%-a.

Az egyes települések szálláshelyeinek átlagos vendégfogalmát vizsgálva megállapítható, hogy a kistérség kereskedelmi szálláshelyein valószínűleg átutazóban szállnak meg az ide érkezők pár éjszakára. A térség volumenében alacsony látogatottsága olyan vendégekből tevődik össze, akik az olcsóbb szálláshelyek iránt támasztanak keresletet. Mindez tehát azt is jelenti, hogy az ide látogató turisták pénzköltési hajlandósága kicsi.

A kistérség turisztikai fejlesztési elképzelési között megjelenik a kerékpárútvonalak kialakítása, a térség bejárhatósága. Ez jelenleg a Tisza töltésén kiépítés alatt van, illetve főként a településen belüli kerékpáros forgalmat szolgálják ki. Kiépült a Tiszavasvári – Szorgalmatos - Tiszalök településeket összekötő kerékpárút, amely eltereli a 36-os főútról a kerékpáros forgalmat, ami meglehetősen sok közúti baleset okozója volt.

A közúti és vasúti közlekedési lehetőségek mellett találhatóak fontos tiszai átkelési csomópontok a kistérségben, illetve környékén: a rakamazi és délről a polgári Tisza-híd, a tiszadobi Ponton-híd, a tiszalöki és a balsai kompátkelőhely. Említendő még közlekedés vonatkozásában a Tiszán mintegy öt éve működő személyhajózás, ami nem igazán települések közötti közlekedési kapcsolatokat jelent, inkább turisztikai célú charterjáratot.

Tiszavasvári mint fürdőváros és sportcentrum kínálja magát a turisták, vendégek számára. A városi strandfürdőt tápláló ~~forrás~~ gyógyvízzé nyilvánítása, a mozgásszervi és nőgyógyászati betegségek kezelésében tapasztalt jó eredmények, újabb lendületet adhatnak a város fejlődésének.

A strand melletti Kemping és az Ifjúsági tábor a nyári aktív pihenést szolgálja, változatos programokkal egész évben várja a sportolni, szórakozni vágyókat. Lovas- és kerékpártúra útvonal is érinti a várost. A strand környezetében a horgászok és természetbarátok érintetlen környezetben hódolhatnak szenvedélyüknek. Vadászatra a helyi vadásztársaság szervezésében nyílik lehetőség. A Vasvári Pál Múzeum és a műemlékek megtekintése jeles kulturális program.

A megyében az országhatárokon túl is elismertek énekkaraink, tagjaik külföldi kapcsolatokat is ápolnak. A zenei életet gazdagítja a Városi Fúvószenekar, a gyermek néptánc-együttesek.

Művelődési intézményeinkben havi rendszerességgel láthatók tárlatok, képzőművészeti kiállítások. Múzeuma településtörténeti dokumentumokat, leleteket, régi használati tárgyakat őriz.

A kulturális élet területén széles európai kapcsolatokkal rendelkezünk (francia, román, német, lengyel, szlovák). Évről-évre megrendezésre kerülnek a várost összefogó különféle rendezvények – Újévi hangverseny, Városnap, Majális, Öhönforgató-nap, Strand nap, Szabadtéri Színház, Strandfoci bajnokság, Kempingtalálkozó, Szentmihályi Vásár, Büdi Vigasságok (boszorkányégetés),

Karácsonyi Hangversenyek-, Szilveszteri Bál tűzijátékkal, melyek más településekről is vonzzák az érdeklődőket.

Fejlesztési cél a „tóaljai” területen szórakoztató-, szabadidős centrum megvalósulása. A gyógytúrizmus bővítése érdekében fejleszteni kell a termálfürdőt, a hozzákapcsolódó területekkel. Lehetőség kínálkozik egy termálszálló, rehabilitációs központ létesítésére.

2.1.4. Külső elérhetőség, infrastruktúra

A város térségi szerepét meghatározó közlekedési viszonyok, eltekintve az utak állapotától, jónak mondható. Elsősorban keleti irányban mutat erősebb gazdasági kapcsolatokat. Tiszavasvári megközelíthető Nyugatról (Polgár felől) a 36. sz. főútról, mely Nyíregyházával is összeköti, É-ről (Tiszalök) a 3632., délről (Hajdúnánás felől) 3502., és Tiszadob irányából (ÉNY) a 3631. j. út felől.

Tiszavasvári főútjai egyben a várost a szomszédos településekkel illetve a tágabb térséggel összekötő utak. A 36-os országos II. rendű főút a város legnagyobb terhelésű útja. Viszonylag jelentős forgalmat bonyolít a 3631 j. út, amely Tiszadob, valamint a 3632 j. út, amely Tiszalök felé biztosít kapcsolatot.

A Hajdúnánást Tiszavasvárral összekötő úton jelentősen megnőtt a forgalom, ami az M3-as autópálya átadásával indokolható. A város gyűjtőútjainak forgalma, a város kertvárosias-falusias jellegéből adódóan nem tér el jelentősen a lakóutcákétól.

A térség átmenő forgalmának növekedése a zajterhelés és szennyezőanyag-kibocsátás erőteljes növekedését idézte elő az utóbbi évtizedben, továbbá közlekedésbiztonsági problémákat is felvetett. Az autópálya kiépítése Nyíregyházáig jelentősen javította a zajterhelés és szennyezőanyag-kibocsátás helyzetét.

A várost a 107. sz. Debrecen–Tiszalök egyvágányú vasútvonal érinti, vasúton Tiszavasvári 68 km-re fekszik Debrecentől. Két vasútállomás és egy vasúti megálló tartozik a településhez. A személyszállításban vonatpár közlekedik ingajáratban Debrecen felé. A megyeközpont csak átszállással érhető el. A vasútállomások a város szélén helyezkednek el, megközelítésük nehézkes.

A helyközi közúti tömegközlekedés szolgáltatója a Szabolcs Volán. Hajdú-Bihar és Borsod-Abaúj-Zemplén megye elérhetőségét autóbusszal a települést érintő, átmenő távolsági járatok biztosítják. Napi egy- csúcsforgalmi időszakban több járatpár biztosítja a főváros közvetlen megközelítését autóbusszal.

Tiszavasváriban helyi járatok is forgalomban vannak. Elsődleges célja a tanulás és munkába járás feltételeinek biztosítása. A helyi tömegközlekedést az Önkormányzat megrendelése alapján egy magán vállalkozás biztosítja.

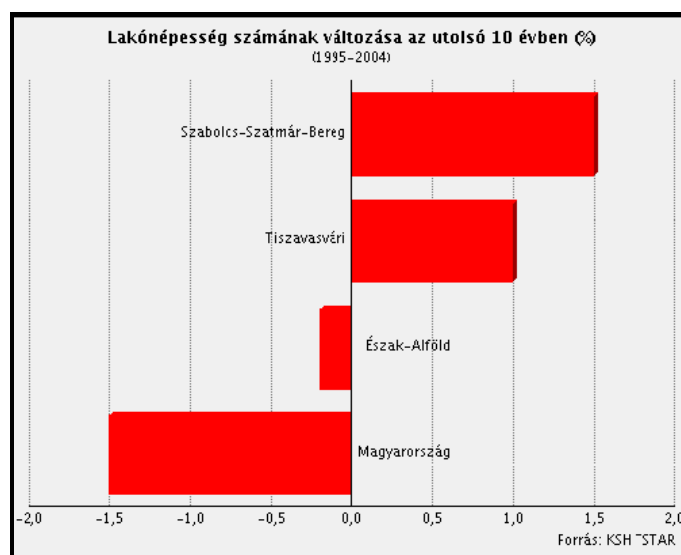
Vízi közlekedés szempontjából a Keleti-főcsatornának van számottevő jelentősége, amely közvetlen kapcsolatot biztosít a Tiszához. A vízi közlekedés a benne rejlő turisztikai lehetőségek szempontjából hosszabb távon meghatározó lehet.

Tiszavasváriban a telefonhálózat kiépült, a csatlakozott háztartások aránya az országos átlagnak megfelelő. A kábeltévé és internet-hálózat fejlesztésének irányát és mértékét a fizetőképes kereslet határozza meg. A városi televízió fejlesztése folyamatos.

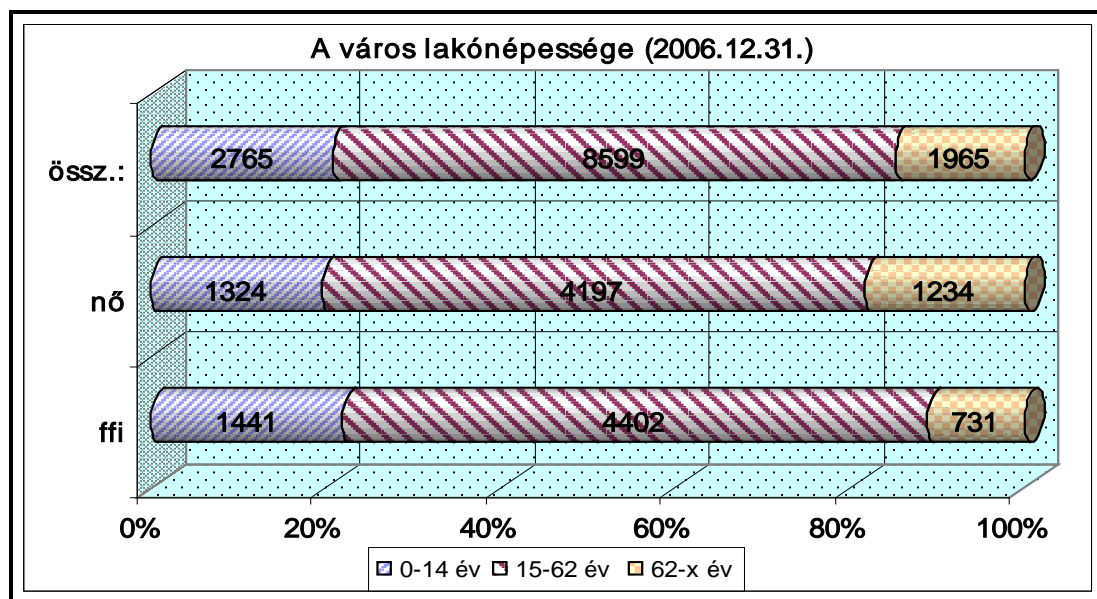
2.2. A város társadalmi helyzete

2.2.1. Demográfia

A lakónépességét tekintve Tiszavasvári a megye 24 városa közül az ötödik legnagyobb település, melyet 2007. január 1-jén 13.329 fő (állandó népesség 13.742 fő) lakott. Népsűrűsége közepes, városi összehasonlításban alacsony. Közigazgatási területe 126,59 km², így egy km²-nyi területre csupán 105,3 fő jut, lakásállománya 4529 db.

A város demográfiáját vizsgálva elmondható, hogy a természetes szaporodás, illetve fogyás (15,6 →12,6%) indexszáma alapján Tiszavasvári 3,0 ezrelékes mutatóval kiemelkedően jobb az országos átlagnál (-3,8 ‰), de a megyei átlagnál (-1,7‰) is sokkal kedvezőbb helyzetben van. Az igen kedvező korösszetétel ugyanakkor az átlagosnál kedvezőtlenebb eltartottsági rátával párosul. Tiszavasváriban a vándorlási különbözet a korábbiakhoz képest is romlott (-11,0‰), így az ugyancsak jelentős megyei átlagnak (-5,1‰) több, mint a kétszerese. Az iskolai végzettség tekintetében Tiszavasvári lakossága kiemelkedik közvetlen környezetéből, de elmarad az országos mutatóktól. A foglalkoztatottság, illetve az egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó alapján Tiszavasvári kistérsége a megyén belül relatíve jobb helyzetben van, de az országos átlaghoz képest jelentősen kedvezőtlenebbek a mutatói, különösen a megnövekedett munkanélküliséget tekintve.

A népszámlálási adatok szerint a városra 20 évig a stagnáló népességszám volt a jellemző. 2001. évtől az enyhén növekvő természetes szaporodás (az élve születések és az elhalálozások egyenlege) már nem volt képes a viszonylag kismértékű belföldi vándorlási hiányt kompenzálni. A település népességszámának alakulásában jelentősen közrejátszott az akkor 952 fős (ma 1.061-en lakják) Szorgalmatos településrész 2002. október 20-i önálló községgé válása.

Ezt követően, 2003-tól a belföldi vándorlási különbözet eredményeként 108 fővel csökkent a lakónépesség száma. Az említett mérsékelt változások ellenére Tiszavasváriban a természetes népmozgalmi folyamatok (születések, halálozások) jóval intenzívebbek, mint a megye városainak átlagában, amit részben a korstruktúra, részben etnikai sajátosságok magyaráznak, amelyek természetesen egymástól sem függetlenek.

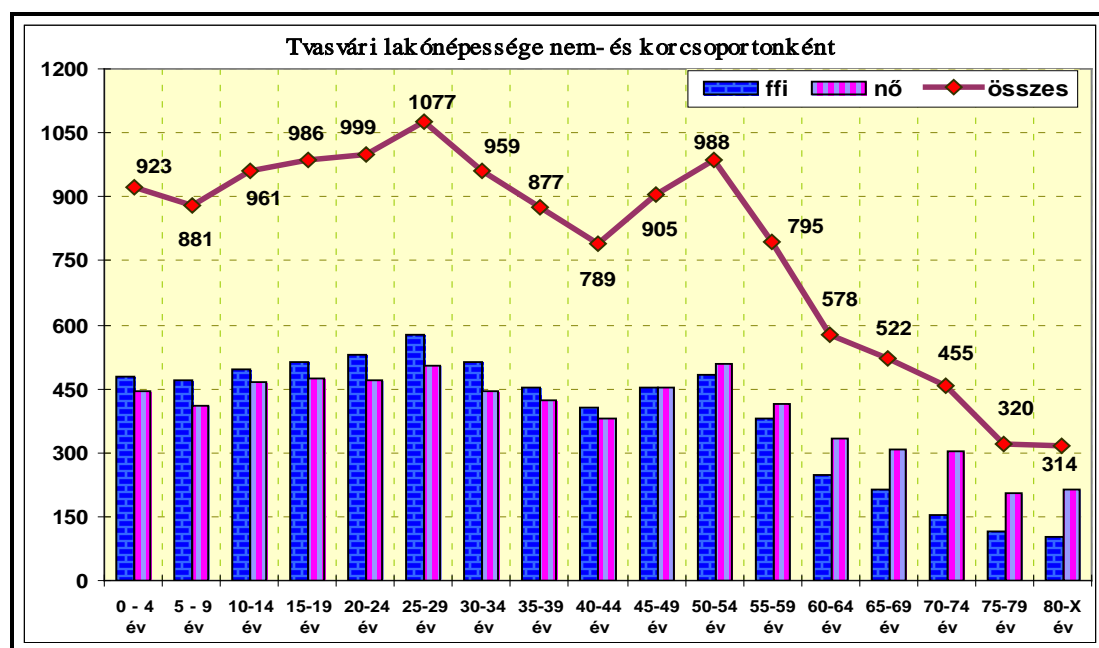
A városban 2001. február 1-jén a népesség 20,7%-a volt gyermekkorú (0–14 éves), 64,6%-a felnőtt korú (15–62 év közötti), és 14,7%-a időskorú (62 évesnél idősebb). A gyermekkorúak a felnőtt korúak 32%-át, az időskorúak pedig 22,8%-át adták, ami megfelel a gyermek-, illetve időskorúak eltartottsági rátájának. 100 felnőtt korúra így összességében ~55 eltartott jutott.

A gyermekkorúak eltartottsági rátája a városban lényegesen magasabb, mint a többi városunk átlagában, és felülmúlja a megyei átlagot is. Az időskorúak eltartottsági rátája ugyanakkor az átlagoshoz hasonló. A gyermekkorúak magas arányából adódóan a száz gyermekkorúra jutó idősök száma (71 fő), vagyis az öregedési index a megyei átlagnál kedvezőbb (alacsonyabb).

A legfrissebb adatok szerint a városban a lakónépesség korszerinti megoszlása a 2001-es népszámlálás adataival szinte teljes egészében megegyező arányokat mutat.

Az alábbi diagram és táblázat megmutatja, hogy a fiatalabb korosztályoknál a férfiak vannak többségben, a 45-49 korcsoportnál kiegyenlítődik a nemek kö-

zötti összetétel, majd ettől kezdve egyre jobban csökken a férfiak részvétele. A 60 év felettiéknél 40%-kal, a 70 évnél idősebbeknél már 90%-kal, a 80 évnél nagyobb életkorúaknál pedig több mint kétszer magasabb a nők aránya a férfiakénál. Összességében közel kétszázal több nő él a városban, mint férfi.

Az is megállapítható, hogy a 15-től a 29 évesig terjedő – de kiemelkedően a 25-29 év közöttiek –, valamint az 50-54 év közötti korosztályok a többiekénél nagyobb létszámban vannak jelen. A 60. életévtől pedig rohamosan csökken – főleg a férfiak körében – a népességszám.

A lakónépesség kor és nem szerinti megoszlásáról (2006. december 31-i adatok):

Korcsoport	Lakónépesség megoszlása:			Nemek aránya (%):		
	ffi:	nő:	összes:	%:	ffi:	női:
0 - 4 év	477	446	923	6,9	51,7	48,3
5 - 9 év	471	410	881	6,6	53,5	46,5
10-14 év	494	467	961	7,2	51,4	48,6
15-19 év	512	474	986	7,4	51,9	48,1
20-24 év	529	470	999	7,5	53,0	47,0
25-29 év	575	502	1077	8,1	53,4	46,6
30-34 év	513	446	959	7,2	53,5	46,5
35-39 év	453	424	877	6,6	51,7	48,3
40-44 év	407	382	789	5,9	51,6	48,4
45-49 év	453	452	905	6,8	50,1	49,9
50-54 év	481	507	988	7,4	48,7	51,3
55-59 év	380	415	795	6,0	47,8	52,2
60-64 év	246	332	578	4,3	42,6	57,4
65-69 év	213	309	522	3,9	40,8	59,2
70-74 év	153	302	455	3,4	33,6	66,4
75-79 év	116	204	320	2,4	36,3	63,7
80- x	101	213	314	2,4	32,2	67,8
összesen:	6.574	6.755	13.329	100,0	49,3	50,7

Népességvándorlás

Mennyire jellemzők az alábbi típusú bevándorlások a településen?

(1=Egyáltalán nem jellemző ...5=Nagyon nagy mértékben jellemző)

Közeli településekről	2
Közeli városból	2
Távolabbi településekről	2
Távolabbi városokból	2
Megyeszékhelyről	1
Budapestről	1
Külföldről	2

Mennyire jellemzők az alábbi típusú elvándorlások a településről?

Közeli településekre	2
Közeli városba	2
Távolabbi településekre	2
Távolabbi városokba	2
Megyeszékhelyre	3
Budapestre	3
Külföldre	2

A népességvándorlásra jellemző, hogy a megyeszékhelyről, nagyobb városokból szinte egyáltalán nem költöznek Tiszavasváriba. Egyre nagyobb a tendenciája annak, hogy Tiszavasváriból elköltözve a megyeszékhelyen, vagy Budapesten telepsznek le. A legfiatalabb munkaképes nemzedék közül, pedig egyre többen külföldön vállalnak munkát.

Ez egyben azt is jelenti, hogy a városban a kevésbé képzett munkaerő marad és az olyan családok, akik a szociális helyzetük miatt nem tehetik meg azt, hogy elköltözzenek.

Vándorlási különbözet 1970-2001 (KSH adat)

Vándorlási különbözet 1970-1979 (db)	-161
Vándorlási különbözet 1980-1989 (db)	-286
Vándorlási különbözet 1990-2001 (db)	99

Vándorlás (KSH 2006. évi adat)

Állandó elvándorlások száma 2006 (db)	274
Állandó odavándorlások száma 2006 (db)	175
Állandó vándorlási különbözet 2006 (db)	-99
Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2006 (db)	476
Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) 2006 (db)	329
Vándorlási különbözet 2006 (db)	-147

2.2.2. A foglalkoztatás, munkanélküliség helyzete

A foglalkoztatás helyzete

A rendszerváltást követő piacvesztés, a gazdasági szerkezetváltás elmaradása hosszú időre meghatározta a város foglalkoztatási helyzetét. A mezőgazdasági nagyüzemek leépítése, az építőipari cégek megszűnése, átalakulása, majd a gyógyszer- és vegyszeti gyár tömeges létszámleépítése, a könnyipari üzemek megszűnése miatt rendkívül lecsökkent, és struktúrájában is lényegesen megváltozott a helyben foglalkoztatottak állománya. A háromnegyedére csökkent aktív keresők egy jelentős része kénytelen térségen kívül munkát végezni. Különösen a műszaki értelmiség és a jól képzett szakember-gárda helyi gazdaságból való kényszerű kivonulása okoz érzékeny veszteséget a városnak. A versenyszférában a munkahelyüket elveszített, valamint újratermelődő szak-képzettség nélküli iskolázatlan álláskeresők munkavállalása szinte lehetetlen. A létszámleépítések, az elhelyezkedési nehézségek következményeként jelentősen megnőtt a tartós munkanélküliek és az inaktívak aránya.

Foglalkoztatottak ¹ :			Inaktívak*		Regisztrált álláskeresők ²
Helyben	Nem helyben	Aktív keresők	Keresők	Nem keresők	
3.356	870	4.226	2.310	2.060	1.039

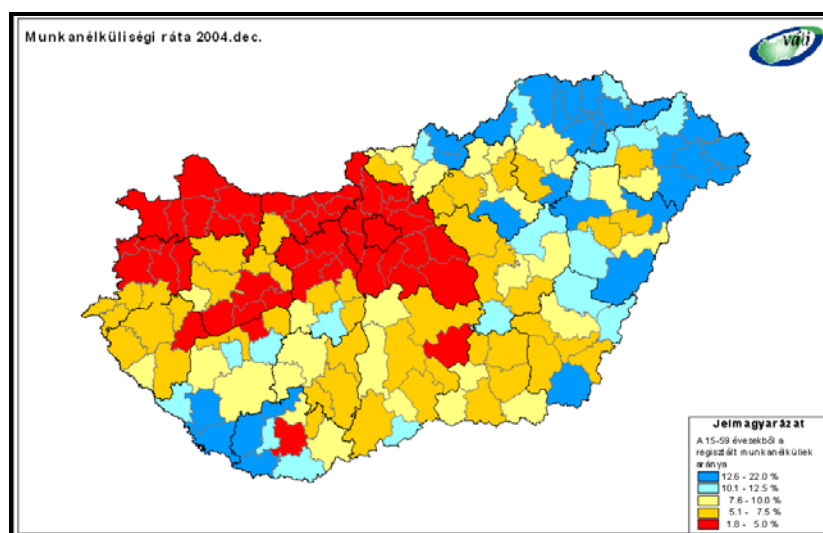
¹ KSH 2006. XII. 31-i adat *megközelítően pontos adatok ² AFSZ 2007. XII. 31-i adat

A megváltozott foglalkoztatottság összetételének jellemzői: A mezőgazdaság mellett a feldolgozóiparban és az építőiparban foglalkoztatottak száma és aránya is jelentősen csökkent. A feldolgozóipar az építőiparral együtt ma már csak 38,5 százalékot, a mezőgazdaság pedig a korábbinak csupán mintegy felét képes foglalkoztatni (11,3%). Ugyanakkor a szolgáltatási szféra szám szerint is folyamatos növekedést mutat, napjainkban a szolgáltatási jellegű ágazatokban alkalmazottak aránya már meghaladja az 50%-ot. Nemcsak a kisfalvakban, de nálunk is az önkormányzat lett a legnagyobb foglalkoztató.

Helyben foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágak szerint Tiszavasváriban (2007.12.31-i helyzet):

Ssz	Nemzetgazdasági ág	Tiszavasvári	
		fő:	%:
1.	Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	378	11,3
2.	Ipar, építőipar	1.292	38,5
3.	Kereskedelem, javítás	398	11,9
4.	Szálláshely-szolgált.s, vendéglátás	112	3,3
5.	Szállítás, posta, távközlés	108	3,2
6.	A többi gazdasági ág	1.066	31,8
Összesen:		3.356	100,0

Munkanélküliség helyzete

A város munkanélküliségének alakulását döntően a helyi vállalkozások, valamint a környező települések munkaerő-felvevő képessége határozza meg. Jelenleg a helyben működő, korábban alakult cégek stabil létszámmal dolgoznak, nem terveznek komolyabb bővítéseket. Kivételt képez a múlt évben átadott csirke- és sertés feldolgozó üzem, amely további jelentős fejlesztéseket kíván megvalósítani. A város ipari körzetében – beruházási igénnyel - megvásárolt területen szintén jelentős munkaerő-igényre lehet számítani, még ebben az évben. Szükség is van ezekre foglalkoztatás-bővítésekre, mert az 5 évvel korábbitól, a tömeges létszámleépítések időszakától is 7 százalékkal, 68 fővel több álláskereső munkanélkülivel rendelkezik a város.

A munkanélküliség alakulását középtávon érdemes vizsgálni, ez alatt az idő alatt már kialakulnak a trendek, az adatok alkalmasak megbízható következtetések levonására. Öt évvel ezelőtt már túl volt a város az ICN és a KOMÁR Kft. tömeges létszámleépítésén, mégis a regisztrált munkanélülék száma a városban – *Szorgalmatossal együtt* – kevesebb volt, mint a legutolsó adatok szerinti. A kistérségben is hasonló a helyzet, összesen 359 fővel (16,8%-kal) többen vannak az álláskeresők a 2002. december hónapitól. Ezt azonban nem-

csak a vállalkozói szféra felvevő képességének hiánya okozta, hanem az inaktív nem kereső réteg aktivizálódása is. A városi munkaerő-helyzet alakulásában két ok játszott, játszik szerepet:

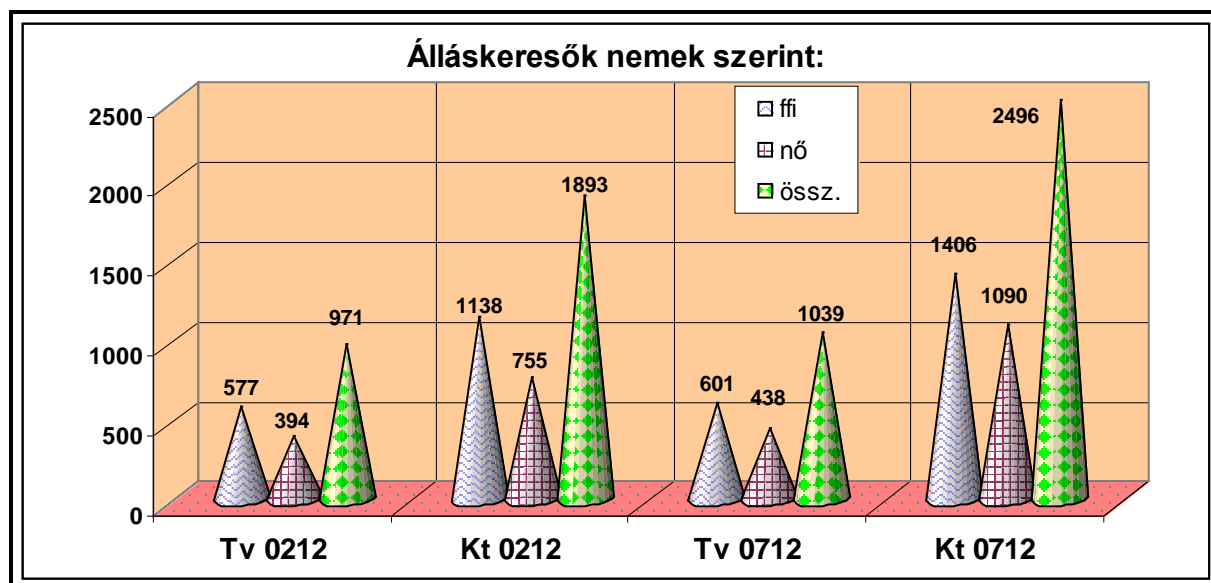
1. A gyártól elbocsátott dolgozók jelentős része a munkanélküliség elől valamilyen nyugdíjba (korkedvezményes, korengedményes, előrehozott, vagy rokkantnyugdíjba) menekült, az aktív korúak nagyobbik része pedig nem kívánt a munkanélküli státusz adta lehetőségekkel (képzés, munkanélküli járadék, stb.) élni, más településeken vállalt munkát, és keltette jó hírét a városi szakember-gárdának.
2. Az iskolázatlanok, szakképzetlenek egyre nagyobb számú tömege jelenik meg a foglalkoztatási szolgálat regiszterében, munkalehetőség (és munkaviszony) híján főleg a rendszeres szociális segélyesek és az ellátásban nem részesülők táborát gyarapítják.

Munkanélküliek korcsoport szerinti összetétele a városban és a munkaügyi kistérségben, 5 év viszonylatában:

Korcsoport	TISZAVASVÁRI				M. KISTÉRSÉG			
	2002. XII.*		2007. XII.		2002. XII.		2007. XII.	
	Fő:	%:	Fő:	%:	Fő:	%:	Fő:	%:
19 év alatt	40	4,1	61	5,9	82	3,8	135	5,4
20-24 év között	152	15,7	186	17,9	353	16,5	408	16,3
25-29 év között	163	16,8	178	17,1	340	15,9	406	16,3
30-34 év között	142	14,6	156	15,0	294	13,8	389	15,6
35-39 év között	118	12,2	121	11,7	278	13,0	296	11,9
40-44 év között	135	13,9	118	11,4	299	14,0	292	11,7
45-49 év között	117	12,0	97	9,3	266	12,5	266	10,6
50-54 év között	89	9,2	79	7,6	176	8,2	219	8,8
55-59 év között	12	1,2	42	4,0	46	2,2	81	3,2
60 év felett	3	0,3	1	0,1	3	0,1	4	0,2
Mind össz.:	971	100,0	1039	100,0	2.137	100,0	2.496	100,0

* Szorgalmatossal együtt

A városi munkanélküliek **korcsoport** szerinti összetételében fiatalodás tapasztalható: a 25 év alattiak aránya öt év alatt 4 százalékkal, a 35 éven aluliak aránya pedig 4,7 százalékponttal (51,2%-ról 55,9%-ra) növekedett, és ha minimálisan is, de az 50 éven felüliek aránya is emelkedett, mindez természetesen a derékhad (36-50 évesek) rovására. A térségben is hasonló folyamatok történtek, némileg kisebb mértékben.

*Tv0212=Tiszavasvári 2002. XII. hó; Kt0212=Kistérség 2002. XII. hó
 *Tv0712=Tiszavasvári 2007. XII. hó; Kt0712=Kistérség 2007. XII. hó

A **nemenkénti összetételben** az öt év alatt közel 4 százalékos változás volt tapasztalható úgy a kistérségben, mint a város munkanélküliségében. A férfiak meghatározó többsége a kistérségben csökkent (60,1%-ról 56,3%-ra), de a város álláskeresőinél is javult némileg a férfi-női összetétel (59,4/40,6%-ról 57,8/42,2%-ra). Jelenleg a munkaügyi kistérségből 1.090 nőt és 1.406 férfit tart nyilván a foglalkoztatási szolgálat. Tiszavasváriban pedig a 438 nő mellett 601 férfi keres valamilyen számára megfelelő munkát.

A munkaügyi kistérség munkanélküliségére jellemző továbbá az igen alacsony **iskolai végzettség**, az elhelyez(ke)dés szempontjából hátrányos összetétel. Megyei átlaghoz viszonyítva, évek óta nagyjából változatlanul igen magas az alulképzettek (55,4%!), különösen a 8 általánossal nem rendelkezők jelenléte (9,0→ 16,3 %); továbbra is kedvezőtlen a szakmunkások aránya (28,3%), jóval a megyei átlag alatt van.

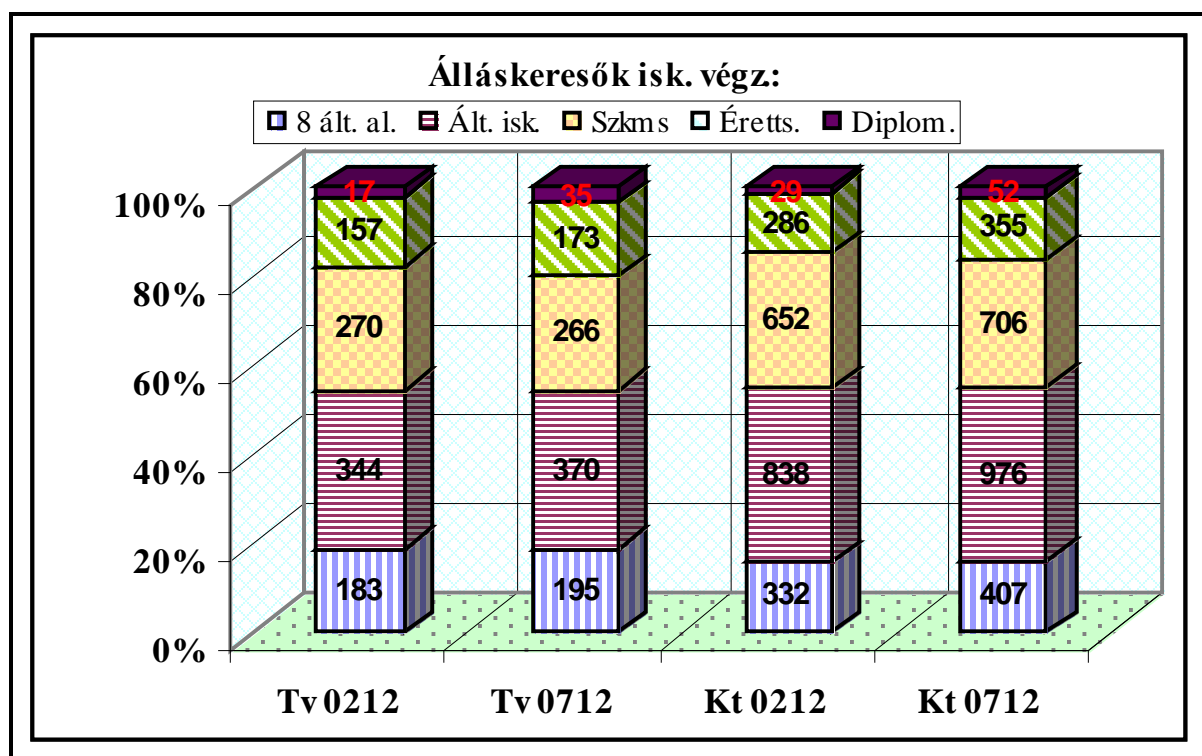
Igen szembevetendő a tartós és nem tartós munkanélküliek közötti eltérés; egyértelműen látszik, hogy a képzetesebb álláskeresők nagyobb eséllyel szerepelnek a munkaerő-piacon (alábbi táblázat a 2007. év végi adatokat tartalmazza):

A tartós- és nem tartós munkanélküliek iskolai végzettsége:

Ssz	Iskolai végzettség:	Nem tartós munkanélküliek:		Tartós munkanélküliek:		Összesen:	
		fő:	%:	fő:	%:	fő:	%:
1.	8 ált.nos alatt	111	15,8	84	24,9	195	18,8
2.	Ált.nos iskola	214	30,5	156	46,3	370	35,6
3.	Szakms-képző	188	26,8	63	18,7	251	24,1
4.	Szakiskola	10	1,4	5	1,5	15	1,4
5.	Szakköz.isk.	46	6,6	6	1,8	52	5,0
6.	Technikum	27	3,8	4	1,2	31	3,0
7.	Gimnázium	74	10,5	16	4,7	90	8,7
8.	Főiskola	28	4,0	3	0,9	31	3,0
9.	Egyetem	4	0,6	0	0,0	4	0,4
Összesen:		702	100,0	337	100,0	1039	100,0

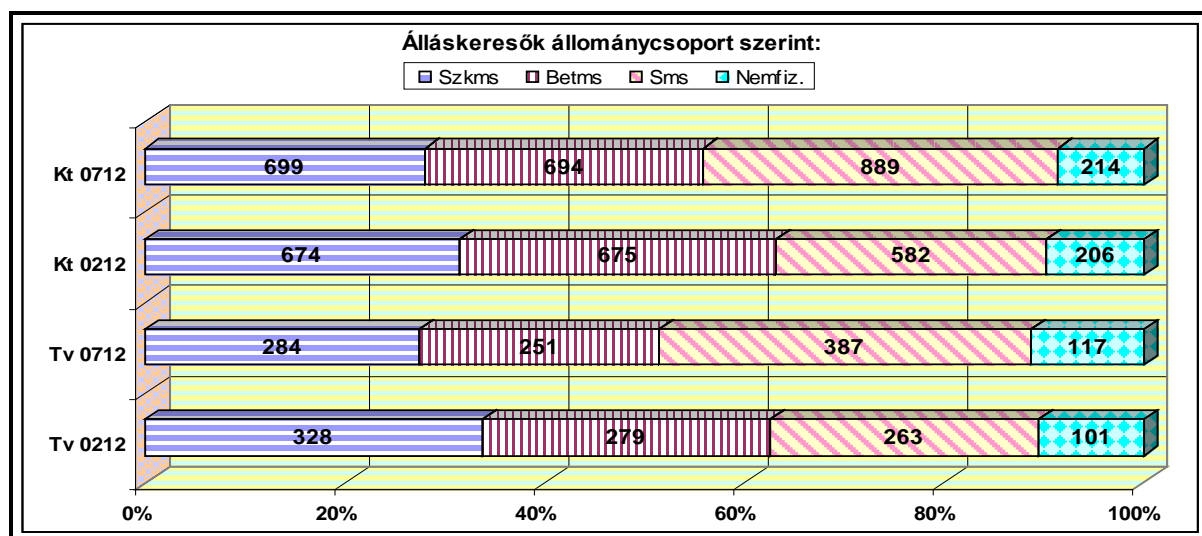
Öt év alatt a városi regisztrált álláskeresők iskolai végzettségében átrendező ment végbe. Az amúgy is magas 8 általánossal, vagy még azzal sem rendelkezők aránya (53,3%-ról 54,4%-ra!!) nőtt, tovább csökkent viszont az amúgy is alacsony szakiskolai és szakmunkás képesítéssel rendelkezők részvétele (27,8%-ról 25,6%-ra), de minimálisan nőtt a valamilyen érettségit szerzők aránya, ugyanakkor megkétszereződött a diplomások száma. Jelenleg a munkaügyi kistérség regisztrált munkanélküli diplomásainak kétharmada városi lakos.

Az alábbi diagram Tiszavasvári város és kistérsége nyilvántartott álláskeresőinek iskolai végzettségét hasonlítja össze az 5 évvel korábbival:

A városi munkanélküliek *állománycsoport szerinti* összetételében öt év összehasonlításában lényeges eltérés tapasztalható; a szakmunkások részvételi aránya 6,5%-kal, a betanított munkásoké 4,5%-kal csökkent, a segédmunkásoké pedig tíz százalékot meghaladóan növekedett. Összességében a fizikai munkát keresők – bár 52 fős növekedést mutat – arányában közel egy százalékkal kisebb értéket mutatnak. A kistérségi adatok - ugyan enyhébb mértékben, de - a Tiszavasváriéhoz hasonló változásokat tükröznek. Egyetlen lényeges különbség a nemfizikaiak igen alacsony szintje (a városi 11,3%-kal szemben 8,6%). Ez egyébként azt is jelenti, hogy a városi szellemi foglalkozást keresők alkotják a kistérség ezen kategóriájának 55 százalékát, szemben az álláskeresők 41,6%-os arányával.

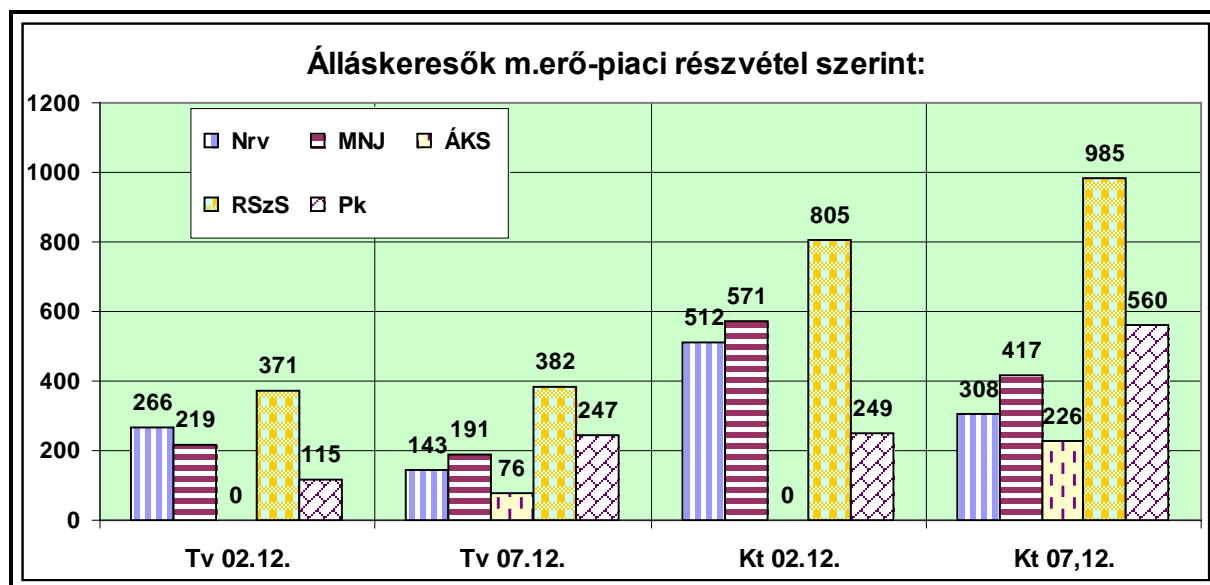
A regisztrált munkanélküliek állománycsoport szerinti összetételének változását mutatja az alábbi diagram és táblázat:

Munkanélküliek állománycsoport szerinti összetételének változása 2002-hez képest:

Állás- keresők	TISZAVASVÁRI				M. KISTÉRSÉG			
	02.12.	%:	07.12.	%:	02.12.	%:	07.12.	%:
Szakmun.s	328	33,8	284	27,3	674	31,5	699	28,0
Bet.mun.s	279	28,7	251	24,2	675	31,6	694	27,8
Segédmun.	263	27,1	387	37,2	582	27,3	889	35,6
Fiz.-ak Σ:	870	89,6	922	88,7	1931	90,4	2282	91,4
Nem fizak:	101	10,4	117	11,3	206	9,6	214	8,6
Összesen:	971	100,0	1.039	100,0	2137	100,0	2.496	100,0

A regisztrált álláskereső *munkaerő-piaci részvételére* öt év összehasonlításában jellemző az ellátásban nem részesülők jelentős csökkenése, valamint a pályakezdő fiatalok ugrásszerű növekedése. A munkanélküli ellátásban részesülők aránya Tiszavasváriban emelkedést, a kistérségben nagyjából változatlan részvételt jelez. Ugyanakkor a rendszeres szociális segélyesek fordított képet mutatnak, a városban növekvő létszám mellett kisebb az arány, a kistérségben pedig számában és arányában is magasabb az öt évvel korábbtól.

NRV=nemrésztvevő (ellátásban nem részesül) MNJ=mnélküli és állásker. járadék
 ÁKS=állásker.segély RSzS=rendszeres szoc.segély Pk=pályakezdő munkanélküli

Regisztrált munkanélküliek munkaerő-piaci részvétel szerinti összetétele (2002., 2007. december):

Megnevezés	Tiszavasvári:				M. Kistérség:			
	02.12.	%:	07.12.	%:	02.12.	%:	07.12.	%:
Ell.-ban nem rész.	266	27,4	143	13,8	512	24,0	308	12,3
Járadékos	219	22,6	191	18,4	571	26,7	417	16,7
Állásker. segély	0	0,0	76	7,3	0	0,0	226	9,1
Jöv.pótló támog.s	5	0,5	0	0,0	10	0,5	0	0,0
Rendsz. szoc.seg.s	366	37,7	382	36,7	795	37,2	985	39,5
Pályakezdő mnélk.	115	11,8	247	23,8	249	11,6	560	22,4
Összesen:	971	100,0	1039	100,0	2137	100,0	2496	100,0

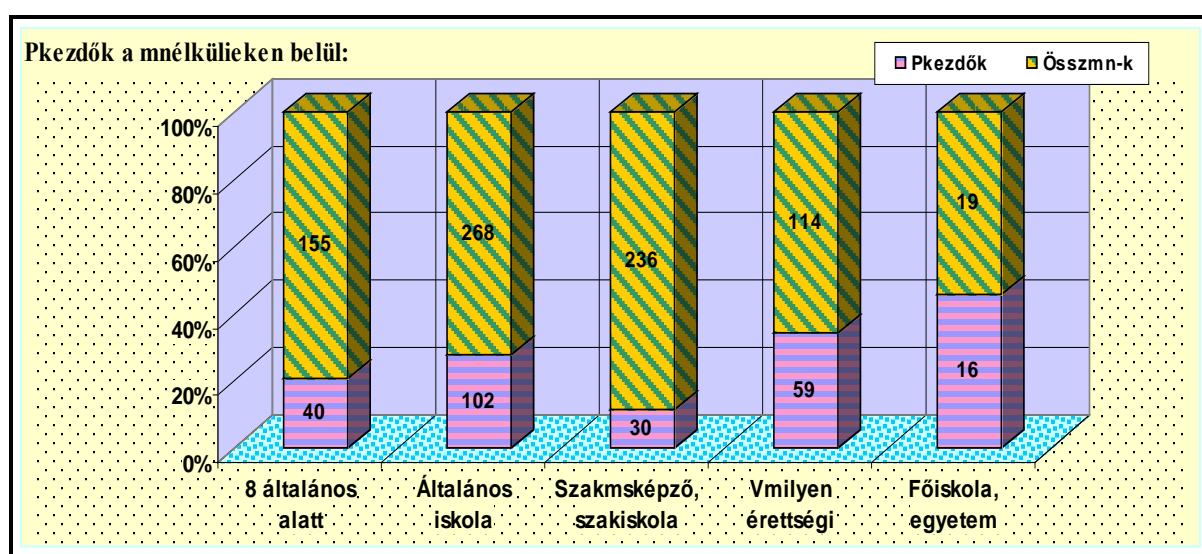
A munkanélküliségen belül a **rendszeres szociális segélyben** részesülők aránya a városban az öt évvel korábbihoz képest némileg csökkent (37,7%-ról 36,7%-ra), a kistérségben viszont jelentősen, 180 fővel emelkedett (részvételi arányuk 37,2%-ról 39,5%-ra nőtt). Tiszavasváriban a csökkenés elsősorban a képzésbe, a közfoglalkoztatásba való bevonásuknak, valamint a húsfeldolgozó üzembe történt elhelyezkedésnek tulajdonítható. Ezek játszottak közre az ellátásban nem részesülők számának jelentős csökkenésében is.

A regisztrált álláskeresőkön belül a **pályakezdő fiatalok** esetében nagyon rossz jelnek tekinthető, hogy tovább emelkedett a több éve tartó növekedési folyamat, amely 2001. évtől volt tapasztalható. A kistérségben jelenleg 560 fő tartozik ehhez a réteghez, 22,4%-át, adva az összmunkanélkülieknek. Tiszavasváriban a növekvő munkanélküliséghez számában és arányában is emelkedő pályakezdő részvétel társul. Az öt évvel ezelőtti létszámtól 132 fővel, arányában 12,3%-kal a több mint kétszeresére nőtt, ami 23,8 százalékos helyzetet jelent (jelenleg 247 fő).

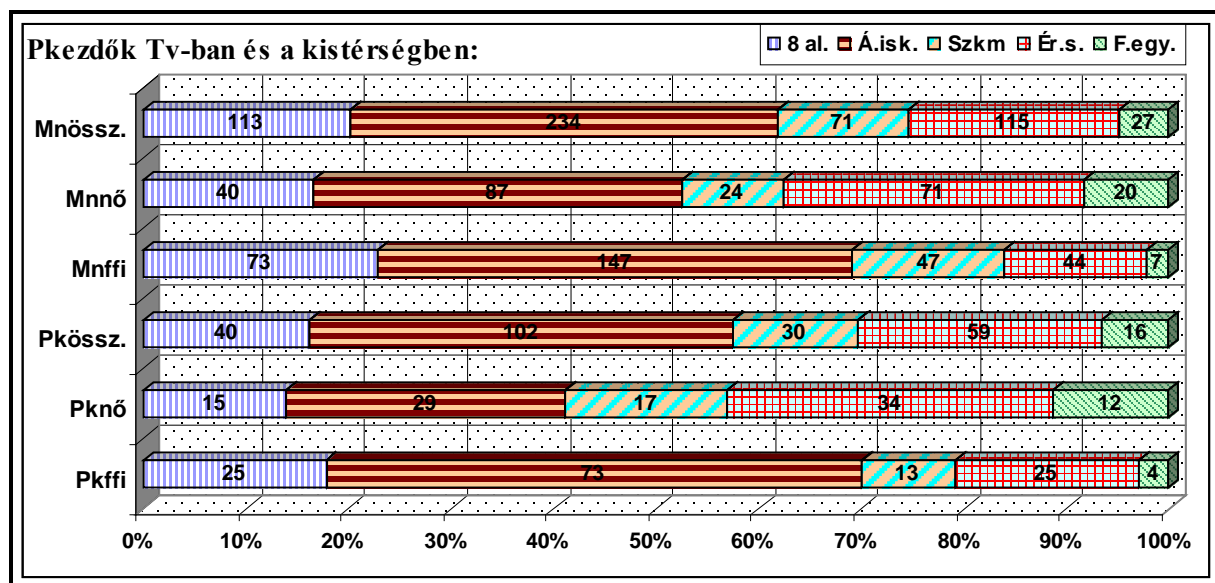
Pályakezdők összehasonlítása az összes álláskeresővel Tiszavasváriban nem és iskolai végzettség szerint (07.12):

Megnevezés:	Pályakezdő:				Össz-álláskereső:			
	ffi:	nő:	Σ:	%	ffi:	nő:	Σ:	%
8 általános alatt	25	15	40	16,2	113	82	195	18,8
Általános iskola	73	29	102	41,3	252	118	370	35,6
Szakmsképző, szakiskola	13	17	30	12,1	162	104	266	25,6
Vmilyen érettségi	25	34	59	23,9	61	112	173	16,6
Főiskola, egyetem	4	12	16	6,5	13	22	35	3,4
Összesen:	140	107	247	100,0	601	438	1039	100,0

Ffi/női arány (%): 56,7/43,3 57,8/42,2

Összehasonlítva a pályakezdő fiatalok iskolázottságát a regisztrált álláskeresők teljes körével, azt tapasztaljuk, hogy a 8 általánossal nem rendelkezők aránya 2,6 százalékkal alacsonyabb, ugyanakkor az általános iskolát végzettek 5,7 százalékkal meghaladják az összmunkanélküliekét. Rendkívül alacsony a városban (még a felét sem éri el, 12,1→25,6%) a szakmunkás-végzettségű pályakezdők aránya, ugyanakkor a valamilyen érettséggel rendelkezőké lényegesen felülmúlja a nem-pályakezdőkéit (16,6%-kal szemben 23,9%). A diplomás fiatalok is sokkal magasabb arányt képviselnek (6,5-3,4%), különösen a női diplomások (11,2 → 5,0%) vannak jelentős túlsúlyban.

Pályakezdők iskolai végzettsége nemek szerint a városban és a munkaügyi kistérségben (07.12):

Megnevezés:	Tiszavasvári				M.ügyi kistérség			
	ffi:	nő:	Σ:	%	ffi:	nő:	Σ:	%
8 általános alatt	25	15	40	16,2	73	40	113	20,2
Általános iskola	73	29	102	41,3	147	87	234	41,8
Szakmsképző, szkisk.	13	17	30	12,1	47	24	71	12,7
Valamilyen érettségi	25	34	59	23,9	44	71	115	20,5
Főiskola, egyetem	4	12	16	6,5	7	20	27	4,8
Összesen:	140	107	247	100,0	318	242	560	100,0

Ffi/nő arány%:

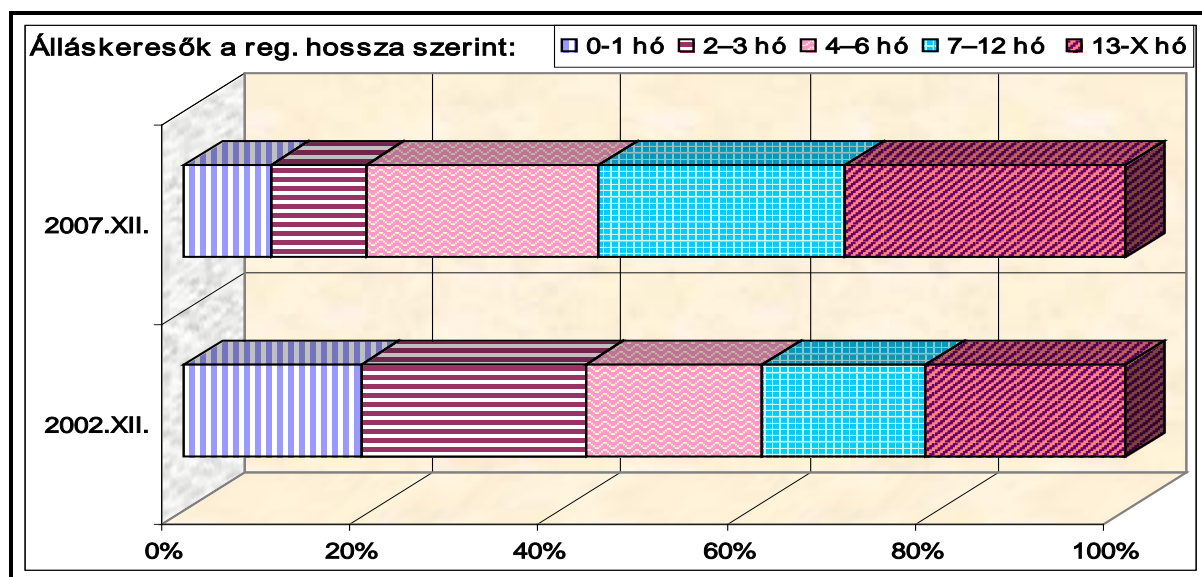
56,7/43,3

56,8/43,2

A női/férfi arány összességében szinte teljesen egyező a város és kistérség viszonylatában, részleteiben azonban bizonyos eltéréseket mutat. A város álláskeresői a munkaügyi kistérségének 41,6%-át adják, a regisztrált pályakezdők ettől nagyobb részben (44,1%) képviselik a várost. A Tiszavasváriban lakók között kevesebb szakképzettséggel rendelkező fiatal (42,2%) található, mint a kistérségben, az érettségizetteknél és a diplomásoknál pedig éppen fordítva van (52,8%). A pályakezdők összetétele jól tükrözi a munkaerő-piac rossz kínálati viszonyait, különösen, ami a képzett szakemberek hiányát illeti.

A **regisztráció hosszát** elemezve megállapítható, hogy a három hónapnál rövidebb ideje regisztráltak aránya még a korábbiak felét sem éri el (19,4⇒42,6%), az egy évnél régebben folyamatosan együttműködő munkanélküliek számában pedig komoly növekedés tapasztalható (21,2-ről 29,8%-ra!). Tehát a kistérségben 10 regisztrált álláskeresőből három fő egy évnél régebben folyamatos álláskereső. Tiszavasváriban még rosszabb a helyzet, itt minden harmadik tartós munkanélküli (32,4%). A lentebb található diagram megmutatja, hogy a 4-12 hónapja regisztráltak vannak jelentős többségben. Ha néhány hónapon belül nem tudjuk különböző intézkedésekkel ennek a rétegnek a nagy többségét alkotó alulképzett, – újabban különösen az asszonyok

egyre jelentősebb – csoportját munkába helyezni, akkor még tovább nő a tartósan álláskeresők amúgy is igen magas aránya.

A nagyobb létszámot felvevő közhasznú foglalkoztatás nem képes ilyen tömeg-igényt kielégíteni, közcélú munkára pedig az önkormányzat – bár jelentős létszámot foglalkoztat – nemcsak a tartósak közül választja ki az alkalmazottakat. A közmunkák sajátosságuk, esetlegességük és korlátozott létszámigényük miatt szintén nem képesek tartósan besegíteni ennek a problémának a rendezésében. Az igazi megoldás számukra a versenyszférában való tartós foglalkoztatás lehetőségének a megteremtése.

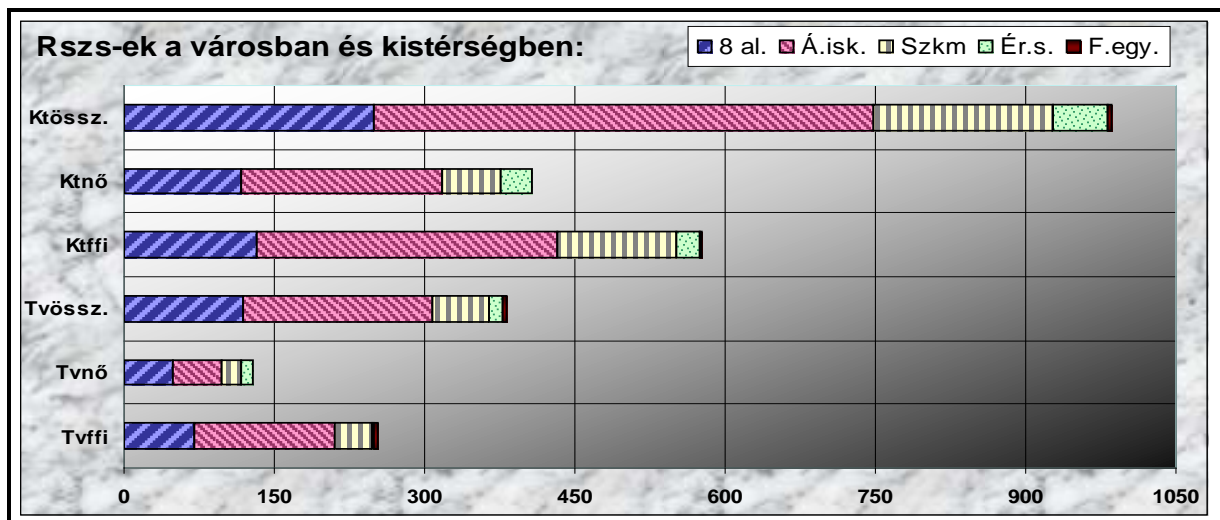
Az aktívkorú nem foglalkoztatottak rendszeres szociális segélyezése, foglalkoztatása

A rendszeres szociális segély (*továbbiakban Rszs*) a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. Rszs-t állapíthat meg a települési önkormányzat, ez évtől a jegyző annak az aktív korú nem foglalkoztatott, vagy támogatott álláskereső személynek, akinek a saját és családja megélhetése más módon nem biztosított, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át, és vagyona nincs (nem minősül vagyonnak az ingatlan, amelyben az érintett személy lakik). A segély megállapításának feltétele, hogy vállalja a beilleszkedését segítő programban való részvételt.

A városi szinten közel négyszáz fős Rszs-ben részesülő rétegnek kiemelkedően rossz az iskolai végzettsége, az alulképzettek aránya Tiszavasváriban eléri a 80%-ot, de a térségi is 75% fölött van! Ezzel szemben sokkal kevesebben vannak a szakmunkások, az érettségizettek, de szerencsére a diplomások is. Kor szerinti összetételük vegyes, a városban és a térségben a fiatalok és az 50 éven felüliek aránya néhány százalékkal kevesebb, mint az összmunkanélkülieké, a derékhadé összességében négy százalékkal magasabb. Rendkívül magas a tartós munkanélküliek aránya, nem véletlen, hogy az Rszs-esek adják az egy

éven túli nem közvetítettek döntő hányadát. Nemenkénti összetételük némileg eltér az összmunkanélküliekétől: bár az elmúlt öt évben sokat javult, de még mindig a nők vannak kevesebben, Tiszavasváriban 33,8/66,2%-os, a térségben 41,4/58,6%-os a nő-férfi arány. Az rszs-ek többsége a halmozottan hátrányos helyzetű családok közül kerül ki, ahol egyik szülő sem rendelkezik a 8 általános iskolai végzettségnél magasabb végzettséggel. Ezt a réteget főként a város periferiájára szorult kisebbség alkotja. A halmozottan hátrányos helyzet megállapítása évről évre ugyanazokat a családokat, vagy a családokból kikerült fiatal felnőtteket érinti. Így elmondható, hogy a szociálisan rossz helyzet, az alulképzettség generálja önmagát, amit a segélyezés családtámogatási formája sem old meg.

Az önkormányzat folyamatos törekvése a segélyezették közmunkaprogram keretében történő foglalkoztatása, a munkára nevelés, a munkára ösztönzés, a foglalkoztatottak körébe való visszavezetés miatt. A segélyezették köréből való kikerülést célozzák a munkaügyi központ által szervezett képzések, tanfolyamok is. Itt ösztönző erő lehet a résztvevők számára nyújtott keresetpótló juttatás is.

Rendszeres szoc. segélyesek iskolai végzettsége nemek szerint (2007. decemberi állapot):

Megnevezés:	Tiszavasvári				M.ügyi kistérség			
	ffi:	nő:	Σ:	%	ffi:	nő:	Σ:	%
8 általános alatt	70	48	118	30,9	133	117	250	25,4
Általános iskola	141	49	190	49,7	299	200	499	50,6
Szkmképző, szakiskola	37	20	57	14,9	120	58	178	18,1
Valamilyen érettségi	2	11	13	3,4	22	32	54	5,5
Főiskola, egyetem	3	1	4	1,1	3	1	4	0,4
Összesen:	253	129	382	100,0	577	408	985	100,0

Ffi/nő arány (%): 66,2/33,8

58,6/41,4

Külön figyelmet fordítunk a csökkent munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatására is. Jelenleg városunkban két társas vállalkozás biztosítja az egészségkárosodottak munkába állásának lehetőségét.

2.2.3. Jövedelmi helyzet

Jövedelmi viszonyok a kistérségben

A lakosság jövedelmi helyzetére több mutatóból is tudunk következtetni. A legkézenfekvőbb vizsgálati szempont a **személyi jövedelemadókat fizető lakosok aránya** és a **személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem**. Ebben a tekintetben a vizsgált kistérségtől egyértelműen jobb jövedelmi viszonyokra lehet következtetni a Tiszaújvárosi, a Nyíregyházai és még a Hajdúböszörményi kistérségben. Nagyjából hasonló helyzetűek a többi Borsod és Hajdú-Bihar megyei kistérségek, alacsonyabb jövedelmi szint pedig az Ibrány-Nagyhalászi kistérségben figyelhető meg. Az 1000 lakosra jutó személygépkocsik száma is nagyon hasonló képet fest a kistérségekről, míg a ma már talán érdekesebb mérőszám - az **1000 lakosra jutó kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma** - további fejlettségbeli különbségekre enged következtetni. Ezen mutatószám alapján a Tiszavasvári kistérség az Ibrány-Nagyhalászi kistérséggel közösen szerepel a Polgári és a Tokaji kistérségek mögött, és alaposan el van maradva a Tiszaújvárosi, a Nyíregyházi és a Sárospataki kistérségektől.

Jövedelmi viszonyok a Tiszavasvári kistérségben és a szomszédos kistérségekben:

Kistérség megnevezése	1000 lakosra jutó adózók száma	Személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás 1000 lakosra
Tiszavasvári	337	333 353	42
Ibrány-Nagyhalászi	322	277 283	25
Nyíregyházai	430	510 195	206
Sz-Sz-B megye	351	349 400	86
Hajdúböszörményi	418	358 148	113
Polgári	369	383 551	72
Tiszaújvárosi	429	622 783	247
Szerencsi	322	325 614	107
Tokaji	343	343 001	72
Sárospataki	377	384 430	176

Forrás: KSH Területi Statisztikai Évkönyv, 2003

Tiszavasvári jövedelmi viszonyok

A Tiszavasvári városi jövedelmi viszonyok összességében a legkedvezőtlenebbek közé tartoznak. Az alacsonyabb jövedelmeket több tényező (alacsony foglalkoztatási arány, keresetszínvonal; mérsékelt ellátási összegben részesülő munkanélküliek, rokkantsági nyugdíjasok magas aránya; az alacsonyabb keresetekből adódó kisebb összegű nyugellátás; a segélyből élők magas aránya; az átlagosnál nagyobb fokú eltartási kötelezettség) együttesen magyarázza, hatásuk külön-külön sem elhanyagolható.

A négy főnél többet foglalkoztató Tiszavasvári telephelyű gazdasági szervezetekben, alkalmazásban állók havi nettó kereseti átlaga tartósan alul marad

az országos átlagnak. Részint ebből adódóan is a saját jogú nyugdíjak átlaga alacsonyabb az országosétól.

A rokkantsági nyugdíjasok magas arányát részint a kedvezőtlen egészségi helyzet, részint a foglalkoztatási gondok eredményezik.

A saját jogú nyugdíjasok struktúrája mellett a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők összetétele is markánsan eltér az országostól. Ebből adódóan, amíg az öregségi nyugdíjasok csupán 3,4 százaléka él a megyében, addig a korbetöltött rokkantságiak 7,6 százaléka, a korhatár alatti rokkantságiak 8,2 százaléka, az özvegyi nyugdíjat kapók 8,1 százaléka, a megváltozott munkaképességűek járadékában részesülőknek pedig 15,2 százaléka. A megyében így a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők ellátmányának átlaga csupán nyolctizede az országosnak. A nyugdíjat, nyugdíjszerű ellátást 185 ezer fő, a megyei népesség közel harmada kap.

A megyében a népesség egy százaléka részesül munkanélküliek járadékában. Népelességen belüli arányuk nagyobb, ugyanakkor az ellátás átlaga kisebb az országosnál. A regisztrált munkanélküliek több mint négytizedének, 16 ezer főnek amegélhetését rendszeres szociális segély segíti. Ők a lakosság 3 százalékát (országosan egy százalékát) adják. Tekintettel a közel 3 fős átlagos háztartásméretre, a népesség közel tizedének megélhetését rendszeres szociális segély biztosítja.

Az alacsonyabb jövedelmekhez magasabb eltartási kötelezettség társul. Ezt tükrözi az országos átlagnál tizedével nagyobb átlagos háztartásméret, valamint az, hogy a száz foglalkoztatottra jutó inaktív keresők (nyugdíjasok stb.) és eltartottak száma 1,3-szerese az országosnak.

A leghátrányosabb kistérségekben a fenti elmaradás fokozottan jelentkezik. Jelzi ezt, hogy az adózók ezer lakosra jutó száma kilenctizede a megyei átlagnak, az országosnak pedig héttizede.

Az adózók aránya valamennyi kistérségben elmarad a megyei átlagtól.

Szabolcs-Szatmár-Beregben az alacsonyabb foglalkoztatás, helyesebben a munkaerő túlkínálat nyomott kereseteket okoz. Az egy adózóra jutó jövedelem a megyében az országosnak csupán nyolctizede.

A leghátrányosabb térségekben összességében az egy adózóra jutó jövedelem a megyei átlagnak kilenctizede, az országosnak pedig héttizede. Főként a Csengeri, Fehérgyarmati, Baktalórántházai kistérségben jutnak átlagosan alacsony jövedelemhez az adózók. Az alacsonyabb jövedelmekhez a térségekben nagyfokú eltartási kötelezettség társul, hiszen az egy állandó lakosra jutó adózott jövedelem még inkább elmarad a megyei átlagtól, mint az egy adózóra jutó. A leghátrányosabb kistérségben az egy állandó lakosra eső jövedelem fele az országosnak és a megyei átlag nyolctizedét éri el.

Egy lakosra legkevesebb jövedelem a Csengeri és Baktalórántházai kistérségekben jut, melyekben a megyei átlag héttizede körül alakul.

A megyeszékhelyen a jövedelmek megyei viszonylatban kiemelkedőek. Az egy adózóra jutó megyeszékhelyi jövedelem a megyei átlag 1,2-szerese, az egy állandó lakosra jutó pedig (a kedvezőbb aktivitási arány, illetve a kisebb eltartási kötelezettség miatt) annak 1,6-szerese.

A Nyíregyháza nélküli megyei átlaghoz viszonyítva a leghátrányosabb térségben a lemaradás kisebb fokú. A megye északi, nyugati térségében lévő fejlettebb térségekhez viszonyítva azonban mindegyikük hátránya nyilvánvaló és számottevő.

2.3. A környezeti állapot

Amíg a levegőszennyezés legfőbb forrása korábban a kommunális fűtés volt, a vezetékes gáz kiépülésével ez fokozatosan visszaszorul. A közlekedésből származó levegőszennyezés ugyanakkor egyre nagyobb terhelést jelent a főutak mentén lakó népesség számára. Különösen nagy és egyre növekvő mértékű szennyezés jellemzi a 36-os főút menti területeket. Jelentős porterhelés éri a várost az év nagy részében növénytakaró nélküli mezőgazdasági területek irányából. Különösen erős a porterhelés a tavaszi időszakban, amikor a szél már kevesebb csapadékkal párosul.

A zaj és rezgésterhelés forrása szintén a közlekedés. A 36-os főút forgalmán túl jelentős terhelő tényező az átmenő teherforgalom.

A volt Alkaloida hulladéklerakó telep további működtetéséhez szükséges források előteremtése pályázati források bevonásával képzelhető el. Tovább kell fejleszteni a szelektív hulladékgyűjtés rendszerét.

Kampánymunkával, a közhasznú munkások foglalkoztatásával, a lakosság bevonásával folyamatosan fel kell számolni a várost övező illegális személtelarakokat. El kell érni, hogy a kommunális hulladék a szolgáltatón keresztül a városi kommunális lerakóba kerüljön.

Tudatos szemléletformálással ösztönözni kell a lakosságot a közvetlen környezetük rendbetételére, folyamatos szépítésre, a környezetszennyezés minimalizálására, a szennyvízcsatornára történő rákötésre, a kerti- és egyéb hulladék égetésének teljes megszüntetésére, a parlagfű irtására, meglévő természeti értékeink (pl. Fehér-szik) és közttereink, közterületeink védelmére. Ennek elősegítése érdekében célszerű környezetvédelmi rovatot indítani a Vasvári Hírmondóban.

2.3.1. A természeti és épített környezet

Törekedni kell a településszerkezet hagyományos jellegének megőrzésére, fenntartására. Ennek érdekében a már kialakult utcaszerkezetet, telekszerkezetet kell továbbvinni. Az új fejlesztési területek kialakítása során törekedni kell a meglévő településszerkezet jellegéhez történő illeszkedésre, elsősorban a már kiépült belterületekhez kapcsolódóan.

A településszerkezet kialakításánál figyelmet kell fordítani arra, hogy megte-remtődjön a település különböző funkciójú területei közötti összhang.

A közterületek java része rendezett, tiszta ápolott. A zöldfelület legfontosabb hiányossága, hogy nagyon kevés a fasor és a meglévők is hiányosak. A település kiterjedéséhez képest kevés a fásított köztér, kihasználatlanok a kis kiteresedésekben rejlő lehetőségek. A zöldfelületek hiánya esztétikai szempontok mellett környezetvédelmi megfontolásokból is jelentős, tekintettel a porterhelésre, a főutak mentén pedig a levegőszennyezésre és zajártalomra.

Zöldfelületek nagysága (KSH 2006. évi adat)

A település közigazgatási területe 2006 (km ²)	126,59
Összes zöldterület 2006 (m ²)	22009
Zöldfelületek aránya (%)	17,4

A településen található épített környezeti értékek védelme érdekében készíteni kell egy részletes elemzést, amely meghatározza az értékvédelemben érintett területeket és épületeket. Ezen területek esetében, a szabályozás során, biztosítani kell a meglévő értékek megmaradását, valamint törekedni kell az esetlegesen megbomlott egyensúly visszaállítására. A városkép-utcakép védelmét is az értékvédelmi és kapcsolódó építészeti vizsgálatban feltárt eredmények szerint szükséges biztosítani az érintett területeken.

A város központja részleteit tekintve viszonylag fejletlennek, kevésbé kiépültnek tekinthető. Szükséges tehát a fejlesztése, bővítése, elsősorban a központhoz közel eső, de központi funkciókba mindaddig kevésbé bevont területek, Attila tértől nyugatra történő kiterjesztése, valamint a Kálvin utca – Honfoglalás utca közötti területek intenzívebb bevonása.

A mezőgazdaság a város gazdaságában a jövőben is meghatározó marad. Ezért a racionális tájhasználat elvének megfelelően biztosítani kell az árutermelésre alkalmas jó termőhelyi adottságú termőföldek megtartását. A településrendezés eszközeivel is támogatni kell a családi és üzemi gazdaságok fejlesztetőségét. Ezért olyan differenciált külterületszabályozás kialakítása szükséges, amely a hagyományos alföldi tájkarakter megtartása mellett új lehetőségeket teremt az életképes fejleszthető mezőgazdasági birtokok működéséhez.

A termőföldek védelme, a tájkarakter megőrzése szempontjából elsősorban a meglévő mezőgazdasági majorok területén kell biztosítani az üzemközpontok koncentrált kialakíthatóságát, fejlesztetőségét. A történelmi gazdasági hagyományoknak megfelelően lehetőséget kell adni a tanyás gazdálkodás fejlődéséhez, ezért a településrendezési tervnek biztosítania kell a tanyagazdaságok számára az építési lehetőségeket. A tanyai lakóépületek számára meg kell különböztetni azokat az övezeteket, ahol a gazdasági épületek és lakóépületek koncentráltan, jól megközelíthető, infrastruktúrával jól ellátható városközeli területeken kialakíthatók. (Szentmihályi szőlőkhöz vezető út mentén, a város keleti határán, továbbá Dankótanya és Józsefháza – puszta térségében).

A várostól távolabbi határrészekén a lakóépület építésére mezőgazdasági területen csak akkor szabad lehetőséget adni, ha a földbirtok nagysága – összefüggően vagy több tagban – legalább egy családot fő tevékenységként eltartani képes. Külterületen lakóépület építését csak akkor szabad engedélyezni, ha a lakófunkcióhoz szükséges infrastruktúra kiépített, vagy kiépíthető.

A települési környezet általános minőségjavítása és a porterhelés csökkentése érdekében, nem utolsó sorban pedig a turisztikai vonzerő növelése szempontjából is fontos szerepet játszik a város zöldfelületi struktúrájának rehabilitációja és fejlesztése. Meghatározó szerepet játszanak azok az útvonalak és közterek, amelyek a város turisztikai szempontból attraktívabb hagyományos szerkezetű-beépítésű részeit, a városközpontot és a külterület kiemelkedő turisztikai attrakcióit, a természeti értékeket és a strandot összekötik. A mezőgazdasági területek tagolásának tájképi szempontból, természetvédelmi szempontból (ökológiai folyosók, élőhelyek fejlesztése) és a porterhelés csökkentése érdekében egyaránt fontos szerepet kell tulajdonítani.

Az árutermelésre kevésbé alkalmas mezőgazdasági területeken ösztönözni kell az erdősítéseket. Elsősorban a város közvetlen környezetében, a Keleti – főcsatorna mentén kell támogatni az erdőterületek létesítését, amely a gazdasági haszon mellett ökológiai, táj – és természetvédelmi, turisztikai szempontból is nagy jelentőségű, továbbá a települési környezet védelme és a város zöldfelületi rendszere szempontjából is nagyon fontos.

Biztosítani kell az országos jelentőségű védett természeti területek, védett lápok, szikes tavak védelmét. A helyi jelentőségű védettséget igénylő természeti területek védetté nyilvánítása a városi önkormányzat hatáskörébe tartozik. Ezért az alföldi tájkép, tájkarakter, a még megmaradt természeti értékek védetté nyilvánításával kell bizonyítani a város elkötelezettségét, a természeti környezet védelme a Tiszavasvári táj fenntartható fejlesztése iránt.

Védetté kell nyilvánítani a Keleti – főcsatorna, Nyugati – főcsatorna, Hortobágy menti természetes és természetközeli élőhelyeket, biztosítva ezzel a város nyugati határának összefüggő zöldfelületi és ökológiai rendszerének megmaradását. A természet védelme mellett ez az ökológiai rendszer a helyi lakosság és a turizmus rekreációs területeként is funkcionálhat, és a város környezetminőségében is meghatározó jelentőségű. Folytatni kell a közparkok kialakításával kapcsolatos beruházásokat.

2.3.2. Műemlékek

Országos védelem alatt álló épületek:

Református templom Kálvin tér 2.

Régi református parókia, ma múzeum Kálvin u. 7.

Római katolikus templom Kossuth utca 88.

Volt, Desseffy kastély Petőfi utca 1.

Görög Katolikus templom Tiszabüd, Vasvári Pál u.

Országos jelentőségű védett természeti területek:

A „Fehér-szik” természetvédelmi terület 4/1977. OTvH határozat.

Védett természeti területnek minősül:

A 0181/7, 0181/8, 0181/9, 0181/10, 0307 helyrajzszámú szikes tavak. (8006/2001. KöM tájékoztató szerint.)

2.3.3. Helyi építészeti értékek

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

- a Desseffy kastély parkja.

Tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi területek

A Keleti és Nyugati főcsatorna menti természetes és természet közeli élőhelyek, halastavak a külterület szabályozási tervlap (SZT.2) szerint.

Helyi védelemre javasolt épületek:

- Magtár épület Szilágyi utca (volt Vasvári Pál MGTSz magtára)
- Lakóépület Hősök útja 2.
- Lakóépület Dózsa György út 43.
- Szolgáltatások Háza Ady Endre utca 8. (volt Általános Iskola épülete)
- Dogály-Kornis kastély épülete Vasvári P. u.
- Kabay János szülőháza Báthori u. 2.
- Volt ref. Gyülekezeti terem Rózsa. u. 4.
- Volt jószágigazgató lakóháza Gépállomás u. 18., ma 6 lakásos épület

2.3.4. Lakásállomány

E területen a számottevő eredmények eléréséhez elengedhetetlenül fontos a lakáskonceptióban foglaltak végrehajtása. Át kell tekinteni az önkormányzati tulajdonú lakóépületek értékesítésének lehetőségeit, a befolyt összegből új bérlakásépítés (fecskeház) feltételeit. Ösztönözni kell a vállalkozásokat új lakások építésére. Meg kell vizsgálni további építési telkek, (lakópark) kialakításának a lehetőségét.

A lakás állomány 2001 évi adatai

(KSH 2001. évi adat)

Lakás, üdülő, lakott egyéb lakóegység együtt 2001 (db)	5262
Lakóegység, intézet összesen 2001 (db)	5272
1 szobás lakás, üdülő 2001 (db)	476
2 szobás lakás, üdülő 2001 (db)	2200

3 szobás lakás, üdülő 2001 (db)	1906
4 szobás lakás, üdülő 2001 (db)	680
Az összeírás körébe nem tartozó cím 2001 (db)	633
Az összeírás körébe tartozó cím együtt 2001 (db)	5246
Az összeírás körébe tartozó cím lakás céljára használt lakás 2001 (db)	4749
Az összeírás körébe tartozó cím üdülő-egység (magán) 2001 (db)	476

A lakásállomány száma: 4529 (KSH 2006. évi adat)

A lakóépületek száma, állaga, nagysága (2007. évi adat): 4828 db,

ennek	10,6%-a	1 szobás,
	43,4 %-a	2 szobás,
	32,4 %-a	3 szobás,
	12,6 %-a	4 v. ennél több szobás.

A lakásállomány kb: 6 % -ának műszaki állapota rossz.

Komfortos lakások száma: 4592 db

Komfort nélküli: 236 db

Nem lakott lakások száma: 261 db

Üdülő: 498 db

Közműves ivóvízellátásba bekapcsolt lakások száma: 4549 db

2.4. Közszolgáltatások

2.4.1. Oktatás-nevelés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén belül jelentősek a településhierarchia, illetve a kistérségek szerinti különbségek, a megyeszékhelyen és a városokban magasabb, a községekben alacsonyabb a népesség iskolai végzettsége a megyei átlagnál.

A lakosság elvégzett iskolai osztályszámát tekintve megállapítható, hogy az egyébként legrosszabb helyzetű Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében mért átlagtól (8,79) is alacsonyabb a kistérségben a lakosság iskolai végzettségi szintje (8,52). (Forrás: KSH Területi Statisztikai Évkönyv, 2003)

A népesség iskolai végzettsége a Tiszavasvári kistérség egyes településein a következőképpen alakul: Tímáron, Tiszadadán és Tiszadobon a megyei szinthez képest is magasabb az általános iskola első osztályát sem elvégzettek aránya a 10 éves és idősebb népességben belül. Az érettségivel rendelkezők Tiszalökön, míg az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya viszont Tiszavasváriban meghaladja a megyei átlagot. A fenti megállapításokról arra lehet következtetni, hogy a munkaképes korú lakosság legnagyobb része tehát

általános iskolai végzettséggel, vagy valamilyen szakmunkás végzettséggel rendelkezik.

Ugyanakkor a kistérség oktatási intézményekkel való ellátottsága jónak mondható, a felsőfokú oktatást kivéve minden szinten lehetőség nyílik a diákok továbbtanulására. A kistérség valamennyi településén működik óvoda és általános iskola. Középfokú oktatási intézmény (gimnázium és szakképző iskola) négy településen működik jelenleg. Működik Nyíregyházán – Tiszavasvári gesztorságával együtt - egy Térségi Integrált Szakképző Központ, amelyből bizonyos szakmáknak a tanműhelyei Tiszavasváriban kerültek kialakításra. Ez a szakképzés-fejlesztési beruházás lehetőséget biztosított arra, hogy a tanulók lakóhelyükhöz közel, modern gépekkel, berendezésekkel felszerelt tanműhelyekben sajátítsák el a tanult szakma fogásait. Ez várhatóan hozzásegít ahhoz, hogy a szakképzés eredménye közeledjen a munkaerőpiacon elvárt igényekhez, valamint hozzájárulhat a fiatal szakképzett munkaerő megtartásához, elvándorlásuk megelőzéséhez.

Tiszavasvári intézményhálózatában legjelentősebb szerepet az oktatási intézmények játszanak. A városban egyesített óvodai intézmény, a Tiszavasvári általános iskola, egy gimnázium továbbá egy szakközépiskola és szakmunkás-képző, középiskolai kollégium, valamint egy zeneiskola várja a város és a kistérség diákjait.

A fenntartó célja az élethosszig tartó tanulást elősegítő, minőséget garantáló intézményrendszer működtetése, fenntartása és fejlesztése a 2007-2013. évekre készített intézkedési terv alapján. Olyan oktatási rendszer fenntartása, amely segíti a minőségi oktatást és hosszú távon biztos kimenetet ad diákoknak, a felnőtteknek egyaránt a városban, lehetőség szerint a kistérségben, a kistérségi szerep erősítésére irányuló intézkedésekkel.

Fokozni kell a korszerű tanulásszervezési módszerek, eljárások alkalmazását a napi gyakorlatban. Hatékonyabb intézkedéseket kell tenni a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása érdekében. Felül kell vizsgálni az emelt szintű oktatási programok pedagógiai indokoltságát. A városi és a kistérségi adottságok, a gazdasági környezet figyelembe vételével intenzíven be kell kapcsolódni a felnőttképzésbe, amelyhez elsősorban pályázatok útján kell forrásokat bevonni.

A demográfiai adatok alapján törekedni kell a maximális osztálylétszámok megtartására. Gondoskodni kell a meglévő intézményi épületek állagmegóvásáról. Intézkedést kell hozni a szükséges akadálymentesítési munkálatok pályázati úton való megoldása érdekében. A közfeladatok ellátása során az önkormányzat igényt tart a nevelési-oktatási intézmények közművelődési, társadalmi szerepvállalására. Az intézmények energiarendszereit felül kell vizsgálni, a kazánok, nyílászárók cseréjével elő kell segíteni a hatékonyabb energiagazdálkodást. Figyelmet kell fordítani a megújuló energiaforrások felhasználásának lehetőségére.

Óvodák

Az óvodák egyesített intézményként működnek öt telephelyen, melynek a *Fülemüle Természetvédő Óvoda* (Ifjúság u. 10.) a székhelye.

OM azonosító:	033140
Intézmény neve, címe:	Egyesített Óvodai Intézmény 4440 Tiszavasvári Ifjúság u.10.
Fenntartó neve, címe:	Tiszavasvári Város Önkormányzata 4440 Tiszavasvári Városháza tér 4.
Főállású pedagógusok száma:	40
Az intézménybe járó óvodás gyermekek száma	506
Sajátos nevelési igényű (SNI) óvodás gyermekek száma	1
ebből Integráltan	1
gyógypedagógiai csoportban	
Hátrányos helyzetű (HH) /Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH)* óvodás gyermekek száma:	302/116

Óvodai intézmények száma	1
Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	5
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	470
Óvodába beíratott gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	505
Óvodába beíratott hátrányos helyzetű gyermekek száma	302
Óvodába beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	116
Az óvodába be nem íratott 3. életévüket betöltött gyermekek száma	193
Az óvodába be nem íratott 3 életévüket betöltött halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	175
Gyógypedagógiai nevelésben részesülő óvodás gyermekek száma (integráltan neveltek nélkül)	-
Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	19

Feladatellátási helyek száma, funkciója és a gyermekek létszáma

Feladatellátási hely (megnevezése és címe)	Funkció	Főállású pedagógusok létszáma	Gyermekek, tanulók száma	HH / HHH gyermekek, tanulók száma	SNI gyermekek, tanulók száma
Fülemüle Természetvédő Óvoda 4440 Tiszavasvári Ifjúság u.10.	Székhely és telephely	12	137	46/2	1
Minimanó óvoda 4440 Tiszavasvári Vasvári P.u.67/a.	Telephely	8	106	95/30	
Lurkó-kuckó óvoda 4440 Tiszavasvári Egység u.6.	Telephely	6	79	26/5	
Kerek-perec óvoda 4440 Tiszavasvári Petőfi u.8.	Telephely	8	96	96/75	
Varázsceruza óvoda 4440 Tiszavasvári Gyár u.5.	Telephely	6	88	38/4	

Megállapítható, hogy települési szinten a város óvodáiban a HH és HHH gyermekek száma jelentősen eltér. A településen 5 óvoda van, ebből kettőre egyértelműen ki lehet mondani, hogy szegregált.

Érintett intézmények (Mindkét óvoda lakóközvetében magas a romák aránya):

A Petőfi utcai *Kerek-Perec Óvodában*:

- a HH-gyermekek aránya: 100 %
- a HHH-gyerekek aránya: 78 %

A Vasvári Pál utcai *Mini-Manó Óvodában* a HHH gyermekek aránya: 98%

- a HH-gyermekek aránya: 89.6 %
- a HHH-gyerekek aránya: 28.3 %

Városi szinten az óvodai férőhelyek aránytalanul vannak kihasználva! A Petőfi úton található Kerek-Perec óvoda nem tudja felvenni csak az öt éves korosztályt! A szülők viszont nem akarják elvinni más óvodába a gyermekeiket, inkább nem járatják őket. Ugyanakkor 3 kihasználatlan csoportszoba van az öt telephelyen: (kettő a Vasvári Pál úton, egy a Gyár úton), miközben 176 óvodáskorú gyerek nincs benn az óvodában.

Gyermekek száma ÉVFOLYAMONKÉNT (az intézmény egésze, azaz az összes feladatellátási hely vonatkozásában).

Évfolyam és/vagy óvodai csoport foka	Gyermek és/vagy tanulólétszám az évfolyamon	Gyermek-, tanulólétszám az évfolyamon az osztályszervezés módja szerint (óvoda vonatkozásában amennyiben releváns, pl. gyógypedagógiai csoport)							
		Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai csoport, tagozat	
		Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH
Kis csoport	79	79	37/8						
Középső Csoport	70	70	51/28						
Nagy csoport	168	168	116/51	1					
Vegyes csoport	189	189	97/29						

Kis csoportban azért olyan kevés a HHH gyerekek száma, mert a szülők őket viszik a legkevésbé az óvodába. Ennek fő oka az, hogy a Széles úti roma telephez legközelebb eső óvoda épületében (Petőfi úti Kerek-Perec óvoda) nincs elég hely a gyermekek számára. Ebből adódóan a HHH-gyermek csak 5 éves koruk körül kerülnek óvodába, ami nagyban meghatározza iskolai előmenetelüket is.

Infrastruktúra és hozzáférés az egyes feladatellátási helyeken (darabszám)

Feladatellátási hely (megnevezése)	Építés vagy legutóbbi felújítás éve	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	nyelvi labor	szükségterem	számítástechnikai szaktanterem	számítógép (min. P4 szintű)	torna terem	vízöblítéssel WC	étkező vagy ebédlő
Fülemüle Természetvédő Óvoda 4440 Tiszavasvári Ifjúság u.10.	1979			1		2	1	6	
Minimanó Óvoda 4440 Tiszavasvári Vasvári Pál u.67/a.	1986						1	9	
Lurkó-kuckó óvoda 4440 Tiszavasvári	1976			1				2	

Egység u.6. Kerek-perec Óvoda 4440 Tiszavasvári Petőfi u.8.	1950	Folyamatban	2	3
Varázscseruza Óvoda 4440 Tiszavasvári Gyár u.5.	1983		1	7

A legrégebben épült a Petőfi úti óvoda, ahová a roma telepről (Széles út) járnak a gyerekek. Vízüblítéses WC-vannak, de nincsenek egymástól elkülönítve! Az öt telephely vonatkozásában 4 szükségterem van az óvodákban, ebből kettő a Petőfi úton. Ugyanakkor az Egyesített Óvoda által leadott statisztika (2007. október) alapján az látható, hogy az óvodai férőhelyek kihasználtsága 106 % (a 470 férőhelyre 502 gyerek van felvéve.) A fent elemzett óvodai adatokból kiderül továbbá, hogy Tiszavasváriban óvodai férőhelyek hiányoznak, ill. a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól való óvodáztatása nem teljesül.

Általános iskolai oktatás

Tiszavasvári városában 2007. június 30-ig 3 általános iskola működött. A 2007/2008-s tanévet már összevont iskolaként kezdték el Tiszavasvári Általános Iskola néven. A székhelyként vagy telephelyként működő iskolaegységek megtartották régi nevüket: Kabay János Iskolai Egység, Pethe Ferenc Iskolai Egység, Vasvári Pál Iskolai Egység. A település hosszanti térszerkezetéhez igazodva jöttek létre ezek az intézmények, melyek közül kettőben (a Vasvári Pál - és a Pethe Ferenc Iskolai Egységben) magas a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók között a roma gyerekek aránya. A Pethe Ferenc Iskolai Egységhez közeli telepen élnek a romák (Széles úti telep). A Vasvári Pál Iskolai Egység a másik, romalakta városrész központjában van (Büd). A Kabay János Iskolai Egység a város központjában található. A másik két intézményhez viszonyítva alig van az iskolában HHH-s tanuló.

A művészeti oktatást a Hankó László Zeneiskola és a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola látja el. A HHH gyerekeknek nem kell fizetni semmiféle hozzájárulást a művészeti oktatásban.

A hátrányos helyzetű gyermekek (HH) száma 799 fő, arányuk 56.2 %. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók (HHH) száma 408 fő, arányuk 28.7 % Tiszavasváriban.

Általános iskolai intézmények száma:	1
Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	3
Általános iskolai osztálytermek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	73
Az általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	64
Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással és magántanulókkal együtt)	1424
Általános iskolai magántanulók száma	1
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók száma	65
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma (integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül)	-
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	799
Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	408
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma (gyógypedagógiai előkészítő osztályok tanulóival együtt)	180
8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	179
A napközis tanulók száma az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	623
Átmeneti és tartós állami nevelésbe vettek száma	36

A táblázat adatai alapján a 6-14 éves korú gyerekek száma 1664 fő. Ebből 1421 gyerek jár a helyi iskolák valamelyikébe.

Arányok az intézményegységek vonatkozásában

Feladatellátási hely (megnevezése és címe)	Gyermekek, tanulók száma	HH / HHH gyermekek, tanulók száma	HH - tanulók aránya	HHH- tanulók aránya
Kabay János Iskolai Egység	573	180/32	31.4 %	5.6%
Pethe Ferenc Iskolai Egység	613	109/283	63.9 %	46.1 %
Vasvári Pál Iskolai Egység	238	102/93	81.9 %	39.1 %
Összesen:	1424	799/408	56.1 %	28.7 %

A táblázatból látható, hogy a HH-tanulók aránya a Vasvári Pál Iskolai Egységben, míg a HHH-tanulók aránya a Pethe Ferenc Iskolai Egységben a legmagasabb.

Emelt szintű és kéttannyelvű oktatás

A Tiszavasvári (összevont) Általános Iskola vonatkozásában látható, hogy minden évfolyamon vannak olyan osztályok, ahol a HH-tanulók aránya 100%, míg a többi osztályokban ennél jóval kevesebb, vagy alig van. A három intézményegység közül a Pethe Ferenc Iskolai Egységben és a Kabay János Iskolai Egységben van emelt szintű, ill. kéttannyelvű oktatás. Emeltszintű vagy két tannyelvű oktatás csak azokban az osztályokban van, ahol nem magas a HH-tanulók aránya.

Gyermekek, tanulók száma **évfolyamonként** (az intézmény egésze, azaz az összes feladat-ellátási hely vonatkozásában)

évfolyam és/vagy óvodai csoport foka	gyermek és/vagy tanulólétszám az évfolyamon	gyermek-, tanulólétszám az évfolyamon az osztályszervezés módja szerint (óvoda vonatkozásában amennyiben releváns, pl. gyógypedagógiai csoport)							
		Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai csoport, tagozat	
		Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH
1.	179	90	81/56	10	89	30/5	1		
2.	174	94	98/62	4	80	17/3	2		
3.	171	92	86/56	9	79	22/2			
4.	165	83	71/48	5	82	28/5	1		
5.	155	107	67/46	3	48	16/0			
6.	213	151	108/57	12	62	16/0	2		
7.	188	133	69/35	6	55	12/3			
8.	179	125	64/30	10	54	12/0			
Össz:	1424	875	646/390	59	549	153/18	6		

Az emelt szintű oktatást vizsgálva, látható, hogy kevés azoknak a HH/HHH tanulóknak a száma, akik igénybe veszik ezt az oktatási formát.

- A város összes HH- tanulóinak 17 %-a
- A város összes HHH- tanulóinak 4.4 %-a

Pethe Ferenc Iskolai Egység

Az iskolának 3 feladatellátási helye van. A Kossuth úti főépületébe többségében a nem roma gyerekek járnak, a másik két épületben pedig csak roma gyerekek tanulnak.

A Petőfi út 8. sz. alatti épület kívülről felújított ugyan, de infrastrukturálisan kevésbé megfelelő, mint a Kossuth úti főépület.

A másik Petőfi utcai (24.sz.) épületben leromlott állapotú, régi szolgálati lakásból kialakított szükségteremekben tanulnak az alsó tagozatosok (4 osztály).

Tanulók száma ÉVFOLYAMONKÉNT a (Pethe Ferenc Intézményi Egység) feladatellátási hely vonatkozásában)

Évfolyam és/vagy óvodai csoport foka	gyermek és/vagy tanulólétszám az évfolyamon	gyermek-, tanulólétszám az évfolyamon az osztályszervezés módja szerint (óvoda vonatkozásában amennyiben releváns, pl. gyógypedagógiai csoport)							
		Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai csoport, tagozat	
		Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH	SNI	Összesen	HH / HHH
1.	80	53	53 / 44	8	27	6 / 1			
2.	92	66	66 / 51	4	26	5 / 2			
3.	76	50	50 / 39	4	26	5 / 1			
4.	63	37	37 / 31	3	26	6 / 0			
5.	70	70	41 / 33	1					
6.	93	93	69 / 44	6					
7.	73	73	29 / 21	1					
8.	66	66	25 / 16	4					

Kabay János Iskolai Egység

Az intézmény profilja az emeltszintű oktatás. Az egyes évfolyamokon a három párhuzamos osztály közül mind a három osztály esetében van emeltszintű oktatás (éneke, idegen nyelv és informatika tantárgyak esetében). Emeltszintű oktatásban az iskolai összlétszámhoz (573 fő) viszonyítva a tanulók 72.6 %-a vesz részt (416 fő), a HH- tanulók 28 %-a (117 fő), a HHH-tanulók 3.3 %-a (14 fő). Vannak osztályok, akik csak emelt szintű képzésben vesznek részt.

Emelt szintű képzések az iskolában

A képzés megnevezése	Évfolyamok/ osztályok száma	Tanulók száma és megoszlása		
		összesen	HH-HHH	SNI
Ének	7	115	27/3	1
Idegen nyelv	8	146	68/3	1
Informatika	8	155	22/8	4

Vasvári Pál Iskolai Egység

Az intézményben normál tanterv szerint tanítanak. Az évfolyamokon nincsenek párhuzamos osztályok. Számítástechnikai eszközökkel –a tanulók létszámához viszonyítottan-a legjobban felszerelt iskola. A roma tanulók közül ebből az iskolából kerülnek ki legtöbben, akik gimnáziumban tanulnak tovább,

ill. akik már főiskolára járnak. Az intézmény környezetében működő társadalmi és civil szervezetekkel ennek az iskolának van rendszeres kapcsolata.

Infrastruktúra az egyes feladatellátási helyeken (darabszám)

Feladatellátási hely (megnevezése)	építés vagy legutóbbi felújítás éve	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	számítás-technikai szaktanterem	számítógép (min. P4 szintű)	torna-terem	víz-öblítéssel WC	étkező vagy ebédlő
Kabay J. Iskolai Egység		1	2	14	1	65	1
Pethe F. Iskolai Egység							
Kossuth 76. Pethe F. Iskolai Egység	1986	3	1	25	1	14	1
Petőfi 8. Pethe F. Iskolai Egység	2000		1	5		6	
Petőfi ú. 24. Vasvári P. Iskolai egység	2001					4	1
	2004	1	1	20	2	8	1

Tiszavasvári középiskolái

Tiszavasváriban a lakosság 5.7 %-a tartozik a 15-18 éves korosztályba. A településen 784 fő középiskolás korú diák él. A város középiskoláiba járó diákok száma: 1 141 fő (Váci Mihály Gimnázium, Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium).

A településen élő középiskolás korú és a középiskolába járó tanulók számának különbözete (357 fő) főleg a szakközépiskolába más településről bejárók számából adódik. A szakközépiskolába más településekről jár a tanulók majdnem fele (43 %), akik közül a hátrányos helyzetűek aránya a szakiskolai képzésen (52 %), a szakközépiskolában (24%). Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló nem jár más településről a Vasvári Pál Középiskolába.

A gimnázium elsősorban a város diákjainak ad helyet, de a környező településekről is fogad tanulókat (számottevően Tiszalökről és Tiszadobról).

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok aránya a település középfokú oktatási intézményeiben:

Intézmény	HH-tanulók aránya	HHH-tanulók aránya	Lemorzsolódás aránya	Évfolyamvesztés aránya	Út az érettséghez/ Út a szakmához programban résztvevők aránya:
Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium	45 %	6.3 %	12 % <i>Ez az arány 100%-ban a HH-tanulókat érinti.</i>	5.6 % <i>Ez az arány 100%-ban a HH-tanulókat érinti.</i>	1 % (4 fő)
Váci Mihály Gimnázium	33.8 %	2.2 %	n.a	n.a	n.a

Az általános iskolába járó HHH-tanulók aránya (28.7 %) egyáltalán nem tükröződik vissza a középiskolákban.

A fejlesztés lehetőségei:

- Feltétlenül szükséges az óvodai férőhelyek számának bővítése.
- A Petőfi 24. sz. alatti tantermek megszüntetése.
- Az infrastruktúra fejlesztésével meg kell teremteni az azonos minőségű oktatáshoz való hozzáférést minden gyerek számára.
- Intézményen belüli szegregáció megszüntetése a Pethe Ferenc Iskolai Egységben.
- Gondoskodni kell a meglévő intézményi épületek állagmegóvásáról.
- Intézkedést kell hozni a szükséges akadálymentesítési munkálatok pályázati úton való megoldása érdekében.
- Az intézmények energiarendszereit felül kell vizsgálni, a kazánok, nyílászárók cseréjével elő kell segíteni a hatékonyabb energiagazdálkodást.
- Figyelmet kell fordítani a megújuló energiaforrások felhasználásának lehetőségére.

2.4.2. Egészségügy

Az egészségügyi és szociális ellátást a kisebb házi orvosi rendelők mellett a fizioterápiás kezelést is nyújtó Központi Orvosi Rendelő, Járóbeteg Szakrendelő, továbbá a Szenvedélybetegek Háza és a Szociális Szolgáltató Központ, valamint egy bölcsőde, nevelési tanácsadó és négy gyógyszertár biztosítja. Ezek mellett a városban szociális és rehabilitációs központ működik.

Az egészségügyi és szociális ellátást a kisebb házi orvosi rendelők mellett a fizioterápiás kezelést is nyújtó Központi Orvosi Rendelő, Járóbeteg Szakrendelő, továbbá a Szenvedélybetegek Háza és a Szociális Szolgáltató Központ, valamint egy bölcsőde, nevelési tanácsadó és három gyógyszertár biztosítja. Ezek mellett a városban szociális és rehabilitációs központ működik.

Elő kell készíteni a központi orvosi rendelő áthelyezését, új épület építését.

Fokozatosan javítani kell az egészségügyi alapellátás színvonalát, a szűrővizsgálatokon való megjelenés arányát, ugyanis egyre erőteljesebben jelent-

kezik a lakosság érdektelensége a betegségek megelőzésével kapcsolatban. Az egészségügyi alapellátás színvonalas szervezése mellett szélesebb körű nyilvánosságot kell teremteni a szakhatóságok, védőnők, szociális munkások, egészségorientált civil szervezetek kistérségi szintéren történő együttműködésének. Célirányos propagandatevékenységet szükséges kifejteni a megelőzéstől a konkrét problémák megoldásáig, együttműködve a térség lakosainak testi-lelki-szociális egészségének javításáért.

A korábbi képviselő-testületi döntésekkel összhangban keresni kell a városi egészségügyi centrum megépítésének projekt-lehetőségét, a védőnők megnyugtató módon történő elhelyezését.

Az ügyeleti rendszer átalakításával meg kell oldani, hogy a jelenleg 1 órás ellátatlan időszak megszűnjön, és a betegellátás folyamatos legyen.

Vizsgálni kell az orvosi ügyelet vállalkozói alapon történő működtetésének lehetőségét, továbbá a Járóbeteg Szakrendelő tevékenységének vállalkozásba adását.

Mivel a járóbeteg-ellátásban mind a gyógykezelési esetek, mind a teljesített szakorvosi munkaórák számát tekintve növekvő tendencia rajzolódik ki, meg kell teremteni a továbbfejlesztés lehetőségét egyrészt a betegforgalomból adódó bővítés, másrészt a tárgyi feltételek vonatkozásában.

Egészségügyi ellátás

A magyar társadalom egészére jellemző az interperszonális kapcsolatok megromlása, a magas válási arány, a gyerekek és a fiatalok szocializációs problémái, az elmagányosodás, a szorongás, a stressz, az egészségügyi kultúra alacsony színvonala.

Nagyon rosszak a férfiak életesélyei. A férfiak mindössze 30 %-ának van esélye arra, hogy elérje a 60 éves kort.

A halált okozó betegségcsoportok:

- keringési rendszer (magas vérnyomás, agyérbetegség, agyi verőér, agylágyulás, agyvérzés),
- daganatos megbetegedések (légcső-, hörgő-, és tüdőrák, májrák, női emlőrák),
- az erőszakos úton bekövetkezett halálozások (sérülések, háztartási balesetek, mérgezések öngyilkosság),
- a légzőszervi betegségek (allergiás eredetű légzőszervi megbetegedés, tbc, asztma),
- az emésztőszervek betegségei (májzsugorodás – alkohol, hepatitis).

A humánfejlesztésén keresztül lehetséges a térség egészségügyi helyzetén is segíteni, hiszen az olyan életmódból fakadó betegségeket, amik gyakran halálesethez is vezetnek, elsősorban a táplálkozási szokások és az életmód megváltoztatásával lehet ellensúlyozni. Az étkezési szokásokon kívül már említett alkohol, a dohányzás, mint rizikófaktor, illetve megjelent a kábítószer-élvezet és a kábítószer-függőség is.

Egyrészt szükség van a felvilágosító és az életmódot formáló képzések, programok beindítására, másrészt pedig fel kell készülni arra, hogy az egyre romló egészségű népesség az egészségügyi szolgáltatás fejlesztését fogja igényelni. A tudatos egészségmegőrzés és az egészséges életmód iránti fokozott érdeklődés elterjedése keresletet támaszthat a térség adottságaira alapozott rekreációs és rehabilitációs jellegű idegenforgalmi szolgáltatások iránt.

Kórház, szakrendelő, orvosi ellátás

A városban egészségügyi alapellátás és szakorvosi ellátás folyik. Az alapellátás keretében 6 felnőtt- és 3 gyermek-háziorvos, valamint 3 fogorvos működik. Emellett rendszeres az éjjel-nappali- és hétvégi orvosi ügyelet, valamint a védőnői szolgálat. Mindezek mellett az Alkaloida egy üzemorvosi szolgálatot is működtet. Teljeskörű kórházi ellátás a várostól 25 km-re lévő Nyíregyházán biztosított.

Városunk polgárainak régi vágya teljesült azáltal, hogy 1999. július 1-én térségi feladatellátással beindult a járó beteg szakrendelő. Tiszavasvári, Tiszalök, Tiszadob, Tiszadada és Tiszaeszlár lakóinak biztosít szakellátást. 9 szakorvosi rendelés (bel-, nő-, bőrgyógyászat, szemészet, sebészet, röntgen, ultrahang és urológia, reumatológia, fül-orr-gégészet) működik. Speciális orvosi-, munkaegészségügyi ellátás biztosított.

A szociális védőháló kiszélesítése érdekében az alábbi beruházások valósultak meg:

- gondozóház mozgáskorlátozottak részére,
- a széthullott családok, gyermekeit egyedül nevelő szülők átmeneti otthona, ahol az anya gyermekével helyezhető el 18 hónapos időtartamra,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (Időskorúak gondozóháza): itt az időskorúak gondozását, ápolását oldják meg átmeneti jelleggel,
- és a szenvedélybetegek otthona, ahol 10 fő elhelyezésére és gondozására, rehabilitációs foglalkoztatására nyílik lehetőség.

Egy, a múlt évben alkotott szociális törvény teszi lehetővé az ilyen és ehhez hasonló szociális szálláshelyek kialakítását a zsúfoltság enyhítése, a mentális higiénia javítása érdekében. Ezen beruházások kivitelezéséhez nagyban hozzájárult a városban működő Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ, és a Kornissné Liptay Elza Szociális és Rehabilitációs Kht. vezetősége. A Kornissné Liptay Elza Szociális és Rehabilitációs Kht. a 90-es évek elején építtette fel a magánlakosztályokat tartalmazó épületszárnyat azon idősebbek, házaspárok számára, akik önmagukat nem képesek ellátni, és családtagjaik sem tudnak gondoskodni róluk. A Kht.-nak engedélyezte a Képviselőtestület a foglalkoztatási tevékenységi kör bővítését célzó beruházását is.

Járóbeteg Szakrendelő

1999. évben a betegellátás területén jelentős eredményként említendő a Járóbeteg Szakrendelő átadása, hiszen nagy könnyebbség Tiszavasvári város és a környező települések lakóinak (kb. 29.000 fő!) az, hogy az egyes szakrendelések és laborvizsgálatok céljából nem kell beutazni Nyíregyházára.

Problémákat vet föl az a tény, hogy a Szakrendelőt az Önkormányzat eredetileg nem térségi feladatok ellátására hozta létre. Az épület nem alkalmas ekkora betegforgalom és kilenc különböző szakrendelés befogadására.

A korábban működő szakrendelések központi helyre költöztetése miatti betegforgalom növekedés mellett az új rendelési fajták egyre szélesebb körű igénybevétele is bizonyítja az intézmény létjogosultságát. A házi orvosok és a betegek visszajelzései alapján a későbbiekben beindult a fül-orr-gégészeti, a reumatológiai szakrendelés is.

Tiszavasvári Város Önkormányzata a TBC terjedésének megfékezésére az általános tüdőszűrési szokások pozitív megváltoztatására minden évben tüdőszűrést és kampányt szervez (szórólapok terjesztése, rossz szociális körülmények között élők felvilágosítása, motiválása). Ehhez hasonlóan a mammográfiás szűrésre is nagy gondot fordít az önkormányzat. (pl. ingyenes buszjárat biztosítása a szűrőállomáson való megjelenéshez)

Tiszavasvári Járóbeteg Szakrendelő 2006. évi betegforgalmának alakulása:

Megnevezés	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	Összesen
Sebészet	199	145	154	150	157	160	116	215	70	140	164	88	1756
Nőgyógyászat	236	241	220	198	246	200	235	264	228	183	234	160	2645
Fül-orr-gége	257	271	315	296	279	258	238	186	197	233	184	170	2884
Szemészet	364	323	389	342	381	262	298	318	223	253	273	139	3565
Bőrgyógyászat	113	86	88	79	117	60	84	93	91	104	83	52	1050
Urológia	92	76	85	90	99	69	75	71	90	81	131	95	1054
Reumatológia	223	186	241	226	277	279	215	207	212	272	254	135	2727
Röntgen	244	178	231	164	192	125	-	-	187	179	199	139	1838
Fizioterápia	546	393	497	408	563	459	548	311	612	630	700	444	6111
Belgyógyászat	-	-	-	-	-	-	-	125	145	160	165	169	764
Mindösszesen	2274	1899	2220	1953	2311	1872	1809	1788	2055	2235	2387	1591	24394

Házi orvos, házi gyermekorvos és fogorvos alapellátás

Tiszavasváriban 6 felnőtt házi orvos, 3 házi gyermekorvos és 3 fogorvos körzet működik, jelenleg mindegyik körzet vállalkozó orvos által betöltve. (Az orvosok személye hosszú évek óta változatlan, csak nyugdíjazás miatt került sor váltásra.) A 12 praxis közül csak 4 praxis működik saját tulajdonú rendelőben a fennmaradó 8 praxis számára az Önkormányzat biztosítja a rendelőt. Bár az Önkormányzat támogatást ajánlott fel a saját rendelőt építeni szándékozó orvosoknak, a fenti szám adatok alapján mindez nem bizonyult eléggé ösztönzőnek számukra.

Központi házi orvos ügyelet

Tiszavasváriban az ügyeleti ellátás hosszú évek óta azonos rendszerű. Valamennyi házi- és gyermekorvos részt vesz az ügyeletben a kollegiális vezető által elkészített ügyeleti beosztás alapján.

Az ügyelet állandó telephelyen működik a Központi Orvosi Rendelő épületében.

Az ügyeleti ellátás hétköznapokon 18.30-tól 7.30-ig, hétvégén és ünnepnapokon pedig 24 órán át, 7.30-tól másnap reggel 7.30-ig vehető igénybe.

A szakmai minimumfeltételeknek való megfelelés vonatkozásában az utóbbi években mind a tárgyi, mind a személyi feltételeket illetően sikerült előrelépést elérni.

Az Egészségügyi Minisztériumtól kapott pályázati támogatásokból sikerült beszerezni egy defibrillátort, két EKG berendezést, valamint a sürgősségi táskákat, amelyek a betegellátáshoz elengedhetetlenül fontos eszközöket tartalmaznak. A tárgyi feltételeket illetően a műszerezettség vonatkozásában már megfelelnünk a minimum feltételeknek, nem rendelkezünk azonban a beteg fektetésére, megfigyelésére alkalmas elkülönített helyiséggel.

A Központi Háziorvosi Ügyelet fenntartása az Önkormányzatra igen nagy terhet ró, mivel jelenleg a településen működő egészségügyi ellátások közül az ügyelet működtetéséhez kell a legtöbb pénzt pótolni az Önkormányzat költségvetéséből.

Óriási feladatot ró Önkormányzatunkra az összes egészségügyi intézmény akadálymentesítése, amelyhez az anyagi fedezetet csakis pályázati forrásból lehet megteremteni.

2.4.3. Tömegközlekedés, közlekedés

A helyközi közúti tömegközlekedés szolgáltatója a Szabolcs Volán.

Bár a településen belül nincsenek elérhetetlen távolságok (a település hosszanti irányú kiterjedése kb. 7km) mégis indokolt - a személygépkocsi forgalom visszaszorítása érdekében valamint az arra rászorulóknak részére a közlekedés biztosítására - a helyi tömegközlekedés kiépítése.

Tiszavasváriban helyi járatok is forgalomban vannak, ezeket magán vállalkozás működteti. Azáltal, hogy a helyi tömegközlekedést vállalkozásba adtuk, megoldottá vált, hogy az önkormányzat ne ráfizetéssel, veszteségesen működő szervezeti keretek között biztosítsa ezt a feladatát a lakosság számára. A vállalkozó a lakosság igényeit szem előtt tartva építi ki a helyi autóbuszos tömegközlekedés menetrend-szerű járatait, jelöli ki a fő útvonalát, a megállóhelyeket valamint a járatok közötti várakozási időt. Rugalmasabb a járat azáltal, hogy az adott szakaszokra és meghatározott időpontokban a megfelelő férőhelyes számú buszt tudja biztosítani. Más igények jelentkeznek a reggeli munkába vagy iskolába igyekvő emberek tekintetében, míg napközben ritkított és kisebb férőhelyes buszok biztosításával is el tudja látni feladatát a helyi tömegközlekedés.

A várost a 107. sz. Debrecen–Tiszalök egyvágányú vasútvonal érinti, vasúton Tiszavasvári 68 km-re fekszik Debrecentől. Két vasútállomás és egy vasúti megálló tartozik a településhez. A személyszállításban 8 vonatpár közlekedik és egy InterPici ingajáratban Debrecen felé. A megyeközpont csak átszállással

érhető el. A vasútállomások a város szélén helyezkednek el, megközelítésük nehézkes.

Vízi közlekedés szempontjából a keleti-főcsatornának van számottevő jelentősége, amely közvetlen kapcsolatot biztosít a Tiszához. A vízi közlekedés a benne rejlő turisztikai lehetőségek szempontjából meghatározó lehet hosszabb távon.

A kerékpárút fejlesztése

A településen jelentős kerékpárforgalom zajlik, erre a célra kiépült utak vagy elkülönített sávok nincsenek, ami a megnövekedett forgalmú főutakon már közlekedési konfliktusokat eredményez. Tiszavasvári, Szorgalmatos, Tiszalök települések közös beruházásában elkészült a településeket összekötő kerékpárút.

Az autópálya átadását követően megnövekedett forgalom indokoltá teszi, hogy a már meglévő kerékpárút hálózatunkat pályázati lehetőségek igénybe vételével tovább bővítsük.

A 36-os számú fkl. út mellett azzal párhuzamosan a Polgári hídig; Hajdúnánás irányába Tedejig, de legalább a Téglagyárig; Nyíregyháza irányába a Vörösvári úton a Temetőtől a Vörösvári út mentén egészen a bekötőút végéig kell továbbfolytatni a kerékpárutak kiépítését.

Szorgalmazni kell továbbá a Tiszavasvári és Tiszadob között – kövesút kiszélesítésével együtt – kerékpárút kiépítését is, közös erőfeszítéssel további pályázati lehetőségek kihasználásával a Tiszavasvári Strandfürdő és a Tiszadobi Andrassy kastély közös turisztikai célok megvalósítását elősegítve, idegenforgalmi szempontból közös érdekünk a látogatók térségbe vonzása.

A növekvő forgalom jelentős környezetterhelést és közlekedésbiztonsági konfliktusokat okoz a főutak mentén. Halaszthatatlan a közlekedési hálózat teljes rendszerének újragondolása, a környezetterhelést aktívan csökkentő beavatkozások kezdeményezése. Az életminőség és turisztikai vonzerő növelését egyaránt elősegítheti a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése, valamint a vasútállomások megközelíthetőségének javítása, a távolsági autóbusz-hálózat fejlesztése (szükség szerint új megállóhelyek, útvonalak, strukturálisan jelentős pontokon igényes megállóhelyek kialakítása).

Főbb célkitűzések:

Stratégiai jelentőségű a várost elkerülő – a 36-os fkl. út, valamint a Tiszavasvári belterületének tehermentesítését célzó – új, a várost elkerülő út megvalósítása. Bár ez nem önkormányzati út, de a tervezett útvonal kialakításánál véleményezési-javaslattevő jogunk van, mivel a település közlekedési forgalma szempontjából döntő befolyásoló tényező.

A Tiszalök felől tervezett elkerülő út a 36-os számú fkl. utat köti majd össze az M 3-as autópálya bekötő útjával (3502 sz. út). (Ez az út Tiszalök felől a Hajnalosi úton, a Szőlő-lapos keleti szélén a Nagy-Téglás legelőjén át a Kö-

zépút, majd a Fehértói út keresztezésével a Téglagyár melletti csatlakozással épülne meg.) Polgár felől pedig a 36-os számú fkl. út híd előtti szakaszán a Forgácsháton keresztül, a Macsuga hídon át érne el az M 3-as autópályához csatlakozó hajdúnánási utat.

A forgalom mesterséges lassítása érdekében a Polgári híd előtt a benzinkút környékén és a „Kincses-lejáró”-nál is járdaszigeteket kell kiépíteni, melynek kikerülésével elkerülhetetlenné válik a lassítás.

Településünk főforgalmi útjai országos közutak, melynek fenntartása és a rajta lévő forgalmi rend kialakítása a közút kezelőjének a feladata, az önkormányzat csak véleményező, javaslattevő szerepet lát el ebben.

Mivel a legjelentősebb forgalmat is ezeken az útvonalakon keresztül bonyolítják le az emberek, ezek az útszakaszok adják a település közlekedésének gerincét, ezért a legtöbb probléma is itt jelentkezik a forgalomszabályozás szempontjából. A legnagyobb gondot okozza a túlterheltség, amelynek megoldását végérvényesen a várost elkerülő útvonal kiépítése jelenthetné, de ennek elkészültéig is szükség van egy települési szinten megvalósítható elképzelés kidolgozására.

A 36-os számú főközlekedési út Tiszavasvári átkelési szakaszán a tiszalöki elágazástól (Városháza tér) a Vörösvári úti vasúti átkelőig terjedő szakasz korszerűsítésének eljárása folyamatban van. A korszerűsítési terv tartalmazza az Ifjúság úti csomópont jelzőlámpás irányítását; a forgalomcsillapítás és a jobb forgalomelosztás érdekében a Hajdúnánási csomópontban egy körforgalom kialakítást; a Petőfi és Hősök úti csomópont megfelelő geometriai kialakítását; gyalogátkelőhelyek kiépítését; útszélesítést; szegélyköves kialakítást a teljes belterületi szakaszon valamint leállósáv kialakítását a kereskedelmi egységekkel beépített belvárosi szakaszon.

Az elkerülő útvonal nyomvonala a 36-os számú fkl. út és Adria út kereszteződésétől az Adria út teljes hosszában húzódna végig – egy telek kisajátításával - a Rákóczi úton, a Vörös Hadsereg úton át egészen a Kabay János útig, majd a Petőfi úti hármas elágazásnál kapcsolódna újra a 36-os számú fkl. úthoz. Jelenleg az Adria út a 36-os számú fkl. úttól a Bacsó Béla úti elágazásáig van szilárd burkolattal ellátva.

Ezen a nyomvonalon továbbhaladva az Adria utat össze kell kötni a Rákóczi úttal, biztosítva ezzel a folyamatos haladás lehetőségét és a város forgalmába való bekapcsolódását.

A kijelölt nyomvonalon a Rákóczi út végénél található egy házas magáningatlan, amelynek a kisajátításával az elképzelés megvalósítható lenne. A létrejövő elkerülő útvonalnak megfelelő szélességben és minőségben kell rendelkezésre állni, hogy meg tudjon felelni annak az elvárásnak, hogy tehermentesítse a városközpont forgalmát.

A Képviselő-testület a 282/2006. (XII.14.) Kt. sz. határozatában a település közútjait útkategóriákba sorolta.

Indokolt lenne a fejlesztéseknek megfelelően a belterületi gyűjtő utak közé átsorolni az alábbi utakat:

- Aradi-Vértanúk u. – Május 1. u.
- Árpád út – Tolbuchin út
- Fehértói út – Táncsics u
- Gépállomás út – Zrínyi út
- Hősök út

mivel ezek az utak is gyűjtő funkciót látnának el.

A további célkitűzések a következők:

1. A város legbelső részét is átszelő 36-os számú főközlekedési út tehermentesítése egy elkerülő útvonal biztosításával.
2. A város rendezettebbé és áttekinthetőbbé tétele érdekében a korábban már az önkormányzat által elfogadott önkormányzati gyűjtő utak listáját bővíteni kell, meghatározott önkormányzati lakó utak átsorolásával.
3. Törekedni kell arra, hogy a város magja megőrizze a kisvárosi, mezővárosi jellegét. Szükség van a csendes területek megővésére, az utak melletti üres területek rendben tartására, fasorok gondozására, újak telepítésére.
4. Színvonalas, a lakosság tömegközlekedési igényeit figyelembe vevő helyi tömegközlekedés biztosítása oly módon, hogy az ne okozzon anyagi ráfordítást az önkormányzat számára.
5. A kerékpárút további fejlesztése, a rendezési terv ennek megfelelő módosítása.
6. Kerékpársávok kialakítása az egyirányú forgalmú utakon a forgalommal szemben.
7. Egyirányú utak kialakítása ott, ahol az út szélessége nem éri el az 5,5 métert.

2.4.4. Közigazgatás

Tiszavasvári Város Önkormányzata kötelező és nem kötelező feladatait nagyszámú intézménye közreműködése mellett látja el. Különösen fontos feladat az intézményhálózat magas szakmai színvonalú és hatékony működtetése. E cél megvalósítása érdekében keresni kell a lehetőségét egyes önkormányzati feladatok Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül történő megoldására. Halaszthatatlan feladatként jelentkezik az önkormányzat stabil gazdálkodásának megőrzése érdekében az oktatási intézményrendszer átalakítása és az intézményi működést kiszolgáló Városi Kincstár kialakítása.

Fentiek végrehajtása során különös figyelmet kell szentelni az alábbiaknak:

- az intézményekben eddig elért szakmai színvonal megőrzése
- minden változtatásnál szempont legyen az elérhető gazdasági előnyök megszerzése
- folyamatos működés biztosítása

A közfeladatok ellátása érdekében korrekt, partneri kapcsolatépítésre és fenntartásra van szükség. A meglévő szervezetekkel, intézményekkel, civil szervezetekkel jogszabályban, megállapodásban rögzített együttműködésre kell törekedni.

A Hivatal szervezeti felépítése:

A polgármester és jegyző kettős irányításával - osztályszerkezeten kívül - működnek a belső ellenőrök.

A jegyző irányításával működik az

- Igazgatási és Szociálpolitikai Osztály,
- Költségvetési és Adóigazgatási Osztály,
- Vagyongazdálkodási és Építésügyi Osztály,
- Kabinet.

A jegyző felügyelete alatt működik a

- Városi Gyámhivatal,
- Okmányiroda.

Az Önkormányzat által fenntartott intézmények létszámadatai 2007. július 01-től:

Megnevezés	Nyitólétszám	2007. július 01.	2007. szeptember 01.	Zárólétszám
Egyesített Óvodai Intézmény	99,8	78,3	72,8	72,8
- Óvoda	87,0	66,0	61,0	61,0
- Pedagógiai Szakszolgálat	12,8	12,3	11,8	11,8
Kabay János Általános Iskola	96,5	65,5	60,0	60,0
Vasvári Pál Általános Iskola	50,5	39,5	35,5	35,5
Pethe Ferenc Általános Iskola	89,0	77,0	72,0	69,0
Váci Mihály Gimnázium	41,0	33,0	33,5	33,5
Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium	139,0	101,5	97,5	97,5
Városi Művelődési Központ és Könyvtár	29,0	22,0	21,5	21,5
- Művelődési Ház + Könyvtár	14,0	10,5	10,5	10,5

- Zeneiskola	8,0	7,5	7,0	7,0
- Sportközpont	7,0	4,0	4,0	4,0
Szociális Szolgáltató Központ	57,0	57,0	57,0	57,0
- Szolgáltató Központ	39,0	39,0	39,0	39,0
- Bölcsőde	18,0	18,0	18,0	18,0
Városi Kincstár	0,0	67,0	67,0	67,0
Intézmények összesen:	602,0	540,8	516,8	513,8
Polgármesteri Hivatal	67,0	61,0	61,0	61,0
Összesen:	669,0	601,8	577,8	574,8
OEP feladatok	23,0	23,0	21,5	21,5
Mindösszesen:	692,0	624,8	599,3	596,3

A szervezeti változás eredményeként Az összlétszám 14 % - al csökkent. A Polgármesteri Hivatal vonatkozásában ez 9.1 %. Új szervezeti elem került felállításra a Városi Kincstár, a gazdálkodás, karbantartás, kiszolgálás feladatainak koordinálására. Mivel a Kincstár személyzete alapvetően az intézményektől került át, így a tényleges létszám csökkenés intézményi szinten kisebb volt. Nem változott a Szociális Szolgáltató Központ létszáma.

Jelentősebb csökkentésre került sor a Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium (30%), a Váci Mihály Gimnázium (19%), az Egyesített Óvodai Intézmény (27%), a Városi Művelődési Központ és Könyvtár (26%), a Tiszavasvári általános Iskola tagintézményei (30%) esetében.

Tiszavasvári Város Polgármesteri Hivatala egyes területeken kiemelt körzeti központi tevékenységet lát el az alábbiak szerint:

Kiemelt építésügyi igazgatási ügyek esetében - a kiemelt építésügyi igazgatási ügyekben eljáró hatóságok illetékességi területéről, a kijelölési eljárásról, valamint a szakmai feltételekről szóló 393/2007. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján:

Nagyecserkesz, Tiszadada, Tiszadob, Tiszavasvári közigazgatási területe.

Okmányirodai tevékenység során - az okmányirodák kijelöléséről és illetékességi területéről szóló 256/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet alapján:

Szorgalmatos, Tiszadada, Tiszadob, Tiszavasvári közigazgatási területe.

Gyámhivatali tevékenység esetében - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatok és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság tervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján:

Szorgalmatos, Tiszadada, Tiszadob, Tiszavasvári közigazgatási területére vonatkozóan.

2.4.5. Szociális ellátás

Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja

Az integrált intézmény szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások és egészségügyi ellátást biztosít.

A Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ vonatkozásában változás történt 2007-ben. Korábban az intézmény fenntartója Tiszavasvári Város Önkormányzata volt. A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás létrehozását követően a térség szociális és egészségügyi feladatait ellátó intézmények részben és egészben a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás fenntartása alá kerültek. Az intézmény feladatellátási kötelezettségei vonatkozásában is változás történt, ugyanis a Kornisné Liptai Elza Szociális és Rehabilitációs Kht által nyújtott szolgáltatások a Szolgáltató Központ feladatellátási körébe tartoznak.

A különböző fogyatékkal élő személyek társadalmi beilleszkedésének segítése annak érdekében, hogy megszokott, otthoni környezetükben élhessék önálló, önrendelkező életüket. Mindezt a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belül speciális segítségnyújtás révén valósítja meg.

Az otthonukban élő fogyatékos emberek számára korlátozottak a lehetőségek a különféle szolgáltatások, az oktatás, művelődés, sportolás, rekreáció igénybevételeire.

A személyi segítő szolgálat célja segítséget nyújtani a fogyatékos emberek életviteli és életfenntartási szükségleteinek kielégítéséhez, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételehez, a kulturális, művészeti, sport és szabadidős tevékenységhez, illetve információ nyújtásával segíteni, hogy ügyei intézésében döntési helyzetbe kerülhessen.

Feladatai:

- Tiszavasvári, Szorgalmatos települések közigazgatási területén élő valamennyi fogyatékos személy felkutatása,
- Az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutásuk biztosítása szállító szolgálat működtetése révén,
- Az általános egészségügyi állapotnak és a fogyatékos jellegének megfelelő egészségügyi – szociális ellátásokhoz, valamint fejlesztő tevékenységekhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- Információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- Segítségnyújtás, a fogyatékos személyek kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszorgító csoportokban való részvételükhöz,
- Egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

- Segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- A fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése,
- A jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása.

A méltányossági alapon biztosított pénzbeli támogatásokat szerényebb keretek között, de a következő években is biztosítani kívánja önkormányzatunk.

Lehetőleg Európai Unió pályázati lehetőségeket kihasználva férőhelybővítéssel (emeletréépítéssel) rentábilisabbá kell tenni az Időskorúak Gondozóházát és a Családok Átmeneti Otthonát.

A kistérség adta kedvező pénzügyi lehetőségeket kihasználva a Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ valamennyi szociális, gyermekjóléti és egészségügyi tevékenységét indokolt átadni a kistérségnek fenntartásra. A Városi Bölcsődére vonatkozóan ugyanez az eljárás jelent megoldást. Az önkormányzat tulajdonában lévő Kornisné Liptai Elza Szociális és Rehabilitációs Kht. bentlakásos ellátásait – idősek, fogyatékosok, szenvedélybetegek – szintén kistérségi fenntartásba javasolt átadni a biztonságosabb finanszírozhatóság céljából.

A cigány kisebbség életkörülményeinek javítását komplex pályázati programok kihasználásával kell elérni, mely a telepi viszonyok felszámolása mellett az oktatást, munkahelyteremtést és a lakhatási körülmények pozitív irányú változtatását együttesen jelenti.

Időskorúak helyzete

A településünk lakosságának 14,7 %-a idős korú. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma. Ezen háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól.

Nehezíti a helyzetet, hogy a család aktív tagjai távol vannak, vagy a megélhetési gondok miatt több, mint nyolc órát dolgoznak, és így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való törődésre.

Ennek hatására megnő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívás elé állítja önkormányzatunkat. Városunkban évtizedek óta működik az Idősek Napközi Otthona, ahol családias légkörben tölthetik napjaikat, továbbá étkezést biztosítunk, illetve házhoz szállítást vállalunk. Támogatjuk a nyugdíjas Öszikék Egyesületet, amely közel 80 főt számlál. Rendszeresen nemcsak a közös kirándulásaik, de a különböző rendezvényeik is, melyeken a klubtagok és a város közoktatási intézményeiben tanuló gyermekek lépnek fel színes műsorszámokkal. Az Öszikék Egyesülete mellett további két nyugdíjas klub, valamint a Vasvári Pál Társaság gondos-

codik - az eredetileg nyugdíjas tagozatnak induló, de napjainkban is többségét alkotó idősebb - tagjainak kulturális és közösségi programjairól.

Nappali ellátás (Idősek klubja): a hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Személyi segítő szolgálat

A személyi segítő szolgálat feladata az önrendelkező, független élet elveinek alapján a fogyatékos ember függetlenné, önállóvá válásának elősegítése, a közösségi életben való részvétel előmozdítása. Elsődleges feladat, hogy a fogyatékos ember olyan segítségben részesülhessen, ami hozzásegíti a fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentéséhez, kiegyenlítéséhez, alapvető jogainak biztosításához, az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

Tanácsadás, információs szolgáltatás

A fogyatékkal élő személyeket érintő eseményekről, szolgáltatásokról, juttatásokról információt szolgáltat. Az információnyújtás és tanácsadás központjában az önálló, önrendelkező életvitelhez szükséges információk közvetítése áll. A Támogató Szolgálat folyamatosan gyűjti a fogyatékos személyek, családtagjaik és segítők tájékoztatása érdekében a fogyatékos ügyvel kapcsolatos információkat.

Szállító Szolgálat

A szállító szolgálat célja a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi, szociális és kulturális és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése.

2.4.6. Hulladékgyűjtés

Tiszavasvári hulladékgyűjtési rendszere messze elmarad a törvényben előírt követelményektől. A vizsgálatok szerint a lakásoknak csaknem a fele nem vesz részt szervezett hulladékgyűjtésben, ami rövidtávon is tarthatatlan. Az üdülőterületen a hulladékgyűjtésben résztvevő egységek arányát legfőbb becsülni lehet, mert közös konténerekbe gyűjtenek. A kereskedelmi, szolgáltató, gazdálkodóegységeknek csupán 30 százaléka kapcsolódott be a szervezett gyűjtésbe.

A hulladékot a város kommunális lerakóhelyén helyezik el, a további tárolás feltételeinek biztosítása tárgyalás alatt van.

(KSH 2006. évi adat)

A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék 2006 (tonna)	2773
---	------

A városban legnagyobb mennyiségben az ICN területén keletkezik veszélyes hulladék, amit az üzem saját hulladékégetőjében ártalmatlanítanak. Az ártalmatlanító a város betegellátásában keletkező veszélyes hulladékot is fogadja, továbbá bérártalmatlanítást is vállal.

Jelentős elmaradást kell a városnak bepótolni a hulladékgazdálkodás területén. Már rövidtávon is el kell érni a begyűjtési szolgáltatás 100 százalékos lefedettségét, következő lépésben pedig a hulladéktörvénynek és az európai uniós normáknak megfelelő hulladékgazdálkodási rendszert.

2.4.7. Közművek

Tiszavasvári vízbázisa sérülékeny vízbázis, védelembe helyezésének tervezése most van folyamatban. Az Alkaloida területén és környeztében a gyár által hosszú évek alatt okozott talajvízszennyezés kárelhárítási programja jelenleg van folyamatban. Eddigi vizsgálatok szerint a szennyezés nem veszélyezteti a rétegvizet.

A település csatornázottsága jelenleg jelentős fejlesztésen ment keresztül. Sikerült a várost 100 %-osan lefedni, a hálózatra történő rákötés folyamatban van. A város biológiai szennyvíztisztító telepének kihasználtsága 35 százalékos, a város nagyobb részén közműpótlót alkalmaznak. Az Alkaloida által épített szennyvíztisztító az üzem szennyvizén túl a szomszédságában lévő lakótelep és intézményei valamint néhány egyéb intézmény szennyvizét is fogadja. A keletkező iszapot a telepen komposztálják, a komposztot hulladékdepóniák takarására hasznosítják. A tisztító a rekultivációs területekről kiemelt szennyezett talajvizet is fogadja. Komoly problémákat okoz a településen a felszíni víz- és csapadékvíz-elvezetés megoldatlansága. Új fejlesztéseknél ez fokozott figyelmet igényel.

Az elmúlt időszak megnövekedett ivóvízhasználata, továbbá a városfejlesztési elképzelései felvetik a vízműtelep korszerűsítésének szükségességét, beleértve a telep automatizálását, a kapacitásbővítést és a vezetékhalózat kisátmérőjű elemeinek cseréjének szükségességét. Ezért a zavartalan és megfelelő ivóvízellátás érdekében szükséges a település ellátását biztosító vízmű telep teljes automatizálása, valamint a meglévő ivóvízellátását biztosító gerinchálózat kis átmérőjű vezetékének, megfelelő vízszállítású, nagyobb átmérőjű csövekre történő cseréje.

Tiszavasvári közmű ellátottsága

(KSH 2001. évi adat)

Lakások száma 2001 (db)	4768
Ivóvízhálózatba bekötött lakások aránya 2001 (%)	85,34

Szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya 2001 (%)	33,39
Közműölló (m) szennyvízcsatorna hossz (m) vízvezeték hossz (km) bekötések nélkül	469,14

(KSH 2001. évi adat)

Hálózati gázzal ellátott lakások száma 2001 (db)	3189
Hálózati vízvezetékkel ellátott lakások száma 2001 (db)	4069
Közcsatornával ellátott lakások száma 2001 (db)	1592

(KSH 2006. évi adat)

Háztartási gázfogyasztók száma 2006 (db)	3338
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 2006 (db)	4529
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma 2006 (db)	1923

(KSH 2006. évi adat)

Állami közutak hossza 2006 (m)	8435
Állami közutak területe 2006 (1000 m ²)	58
Közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza 2006 (km)	81
Az összes gázcsőhálózat hossza 2006 (km)	83
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza 2006 (km)	38
Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége 2006 (1000 m ³)	458
Közcsatornában tisztítottan elvezetett összes szennyvíz mennyisége 2006 (1000 m ³)	458

(Önkormányzati 2007. évi adat)

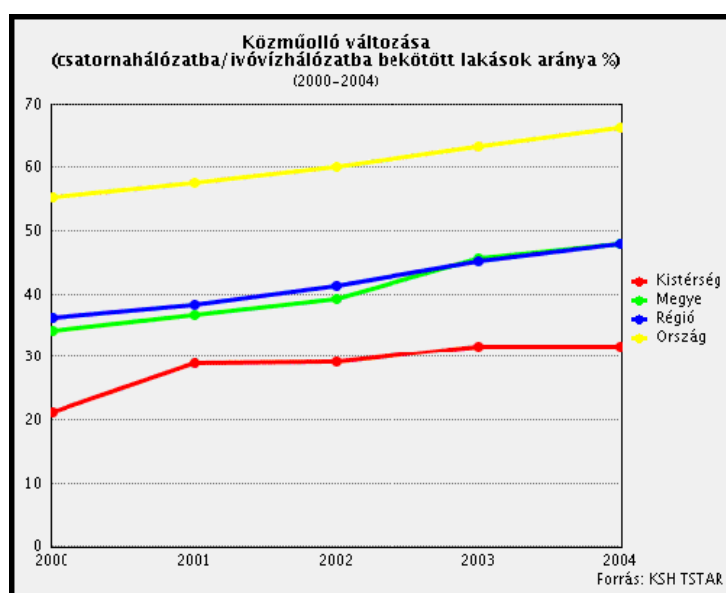
Közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza 2007 (km)	108
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza 2007 (km)	116
Az összes gázcsőhálózat hossza 2007 (km)	83

A megfelelő települési környezet kialakítása érdekében szükséges a csapadékvíz elvezetés helyzetének javítása. A kiépítési, üzemeltetési, karbantartási költségek szempontjából elsősorban a nyílt rendszer kiépítése lenne célszerűbb, azonban azokon a helyeken, ahol ez nem megoldható, törekedni kell a zárt csapadékvíz elvezetés megoldására. A belterületi felszíni vizek elvezetését úgy kell megoldani, hogy befogadóként a Kincses csatorna, a Hortobágyi

főcsatorna, valamint a Paula-ligeti csatorna van kijelölve. Elő kell készíteni a város csapadék- és belvízelvezetése megoldásának a lehetőségét vízjogi engedélyes tervszinten, a teljes települést lefedően.

A Város ivóvízrendszerét felül kell vizsgálni, a meglévő kutak és a vízműtelep technológiájával együtt. Józsefháza településrész vezetékes ivóvízrendszerének kiépítése kútfúrással együtt. Vízjogi engedély megszerzése, azt követően a kivitelezés megkezdése.

A további települési közműhálózatok (elektromos energia, földgázellátás, hírközlő hálózat, kábel TV hálózat) esetében a hálózat kiépítettsége teljes, a fejlesztéseknek megfelelően jelentkező új igényeket, a szükséges területek biztosításával, maximálisan ki lehet elégíteni

3. Városrészek területi megközelítésű elemzése

Tiszavasvári - városrész adatok IVS				
Forrás: 2001. évi népszámlálás				
Mutató megnevezése	Tiszavasvári összesen	I. Belváros	II. Belső-Szentmihály	III. Búd
Lakónépesség száma	13 456	2 587	4 725	2 623
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	21,0	17,0	17,3	22,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,2	65,7	63,6	55,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	17,7	17,4	19,2	22,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	34,2	20,8	23,7	52,3

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	9,2	12,7	10,9	3,8
Lakásállomány (db)	4 452	956	1 660	808
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	22,4	12,0	14,3	37,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	52,4	42,3	43,6	65,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	26,4	13,8	15,3	43,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	44,4	54,3	52,2	32,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	44,1	34,7	38,8	56,9
Állandó népesség száma	13 459	2 673	4 824	2 639

Tiszavasvári - városrész adatok IVS

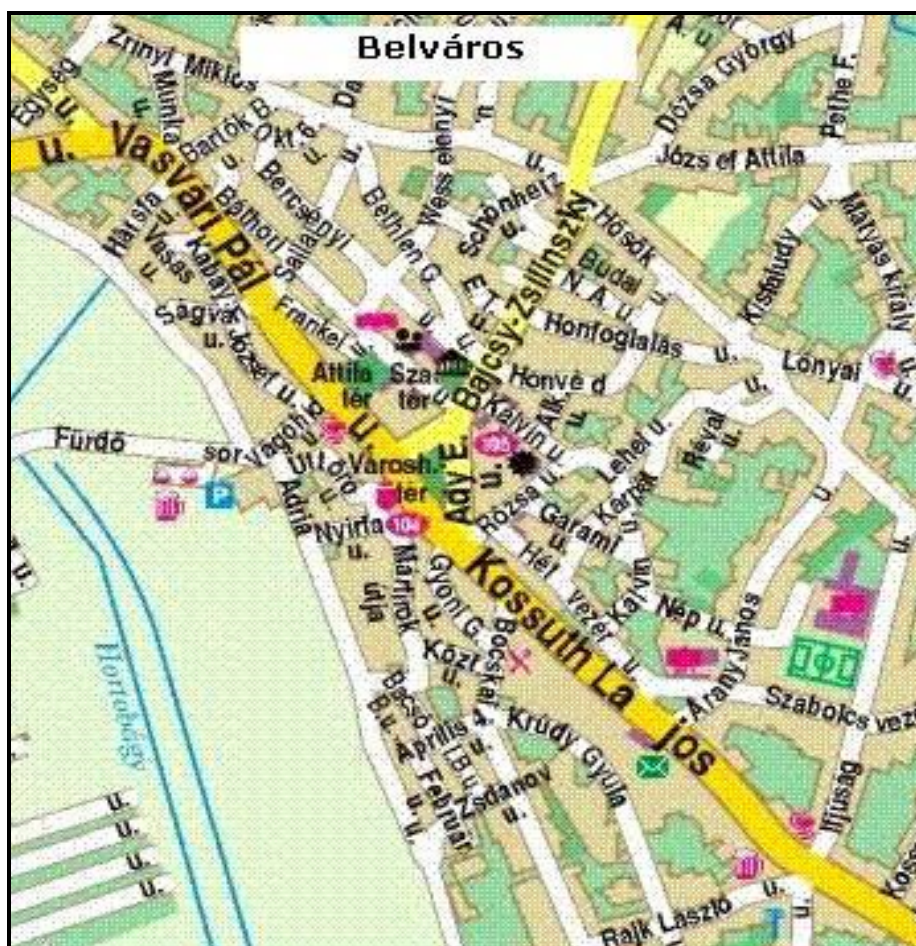
Forrás: 2001. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	IV: Külső-Szentmihály	V. Gyári lakótelep	VI. Józsefháza és Dankópuszta	Külterület
Lakónépesség száma	2 295	944	220	62
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	33,2	16,6	32,7	14,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	55,8	67,4	53,6	74,2
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	11,0	16,0	13,6	11,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	62,8	13,4	67,8	47,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	1,8	18,6	0,0	5,3
Lakásállomány (db)	509	427	71	21
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	49,3	4,0	94,4	38,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	79,2	34,6	70,3	60,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	56,4	9,1	54,2	26,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	19,8	61,2	27,8	38,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	65,4	32,5	63,6	47,4
Állandó népesség száma	2 084	959	218	62

3.1. Belváros

A városrész beazonosítása

A Polgári út (36 sz. főút), Adria út, Egység út kereszteződése – Egység út – Zrínyi M. út – Hősök útja – Ifjúság út – Rajk L. út – Adria út által behatárolt terület.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - a központ könnyű elérhetősége; - centrális elhelyezkedés; - oktatási-nevelési, kulturális ellátási rendszer; - hozzáférés az önkormányzati intézményrendszerhez; - egészségügyi szolgáltatási rendszer közelsége; - kulturális központ; - védett építészeti értékek; 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - kedvezőtlen foglalkoztatási struktúra; - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - turizmus, vendéglátás alacsony színvonala; - magántulajdonú házak állagának,

<ul style="list-style-type: none"> - javuló városközponti megjelenés; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - belvárosi fejlesztések végrehajtása; 	<ul style="list-style-type: none"> külső megjelenésének romlása, jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - egyes területeken szegényes városképi megjelenés; - alacsony a városi zöldfelületek aránya;
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - kistérségi központi szerepkör kialakítása; - kistérségi önkormányzati szerepkör erősítése; - kistérségi kereskedelmi központ szerepkörének kialakítása; - kistérségi szolgáltató központ szerepkör erősítése; - közlekedés fejlesztése; - befektetési hajlandóság erősítése; - beruházások megvalósítása; - munkahelyteremtés; - munkanélküliség csökkentése; - foglalkoztatási struktúra javítása; - fizetőképes kereslet növelése; - adóbevételek növelése; - helyi megélhetési lehetőségek javítása; - kistérségi információs rendszer létrehozása; - magántulajdonú házak állaga, külső megjelenése romlásának megállítása, foghíjtelkek kialakulásának megállítása frekventált területeken; - városképi megjelenítés javítása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció folytatása; - városi zöldfelületek növelése; - belvízvédelmi beruházás megvalósítása; 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének további romlása, további jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - városképi megjelenés további romlása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek;

A belváros lakónépessége 2587 fő. A város egészéhez viszonyítva 19,2%-ot képvisel. Jellemző a lakosság részéről a belvárosba történő költözés igénye. A városrészek közül a harmadik legnépesebb. A lakónépességen belül a korosztályok aránya megfelelő. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya 65,7%, ami a városi átlagot jelenti. Felsőfokú végzettség tekintetében a városi átlag felett van, második a Gyári lakótelep után. A város lakásállományának 21,5%-a található a belvárosban. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya kedvező 12%. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az ak-

tívkorúakon belül 42,3%, ami rendkívül magas. Jelzi a magas munkanélküliséget. A foglalkoztatottak aránya 54,3%, ami közepes érték. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 34,7%, amely városi szinten nem, egyébként igen magas.

A város belső területeinek extenzív hasznosítást a korábbi rendezési tervek és lakásépítési akciók gyakorlatilag – a tömbök feltárásával – átértékelték. Sajnos ennek eredményeként a város különleges településszerkezeti értékei súlyos károsodást szenvedtek. Ma is komoly feszültség a belső területek, nagy telkek alulhasznosítottasága. A fejlesztési koncepció azonban csak olyan városrendezési-építészeti megoldások támogatását javasolja, amelyek képesek a hagyományos szerkezet, értékőrző-értékalkotó alakítására. Fő követelmény a tömb és telekszerkezet szövetszerűségének megőrző fejlesztése; a beépítés olyan alakítása, mely építészeti együtteseket hoz létre; mindennek pedig az intenzív, hagyományőrző kertváros megjelenést is biztosítani kell.

Közlekedésfejlesztés

A közlekedési koncepciónk stratégiai célkitűzésének a megvalósítása érdekében meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a város központi magja gépjárműforgalomtól mentes, csendes belvárosi hangulatúvá váljék. A közelmúltban EU támogatással épített-szépített 3 központi parkunk (Városháza tér, Attila tér, Szentmihály tér) összekapcsolásaként esztétikus térburkoló kövel ellátott sétáló utakat indokolt kiépíteni mind a Városháza tér és Attila tér összekötésére, mind a Találkozások Házától a Szentmihály térig, valamint a Bajcsy Zs. E. utat a Zrínyi és Hősök utak kereszteződéséig. Ezt a kis belvárosi területet szerencsésen keretezi a Városháza épülete, a Találkozások Háza, a Református Templom és a volt Kabay J. Általános Iskolából kialakított és felújított Térségi Szolgáltató Központ, valamint a lakótömbök és üzlethelyiségek.

Fontos feladatként jelentkezik új parkoló felületek kijelölése a településrendezési terv felülvizsgálata során. Az Attila tér mellett a Báthori és Wesselényi út sarkán az életveszélyes épületek lebontásával felszabaduló területek parkolóhelyek kialakítására szolgálhatnak.

A forgalom lassítása érdekében a Krúdy lakótelepet valamint az Ifjúság utat a Kossuth út és a Hősök u. között lakó pihenő övezetté kellene alakítani, mert míg a Krúdy úton a sűrűn lakottság és a lakóövezet zaj- és rezgésvédelme, valamint a játszótér biztonsága szolgáltató megfelelő indokot, addig az Ifjúság úton az óvoda és általános iskola megléte és a gyermekforgalom igazolja a szükségességét. Ez néhány jelzőtáblával és sebességcsökkentő bordákkal olcsón megoldható.

Fenntarthatatlan az Ifjúság út és Kossuth út kereszteződésénél az üzleteket és a gyógyszertárat körbevevő személygépkocsik nem megfelelő parkolása, ezáltal a kereszteződés még beláthatatlanabb, a közlekedés még balesetveszélyesebb.

Az Ifjúsági úton a teherforgalom kitiltása (kivéve az áruszállítást) indokolt-nak látszik, az ezt szabályozó táblák mindkét irányú kihelyezésével. Ugyanez lenne célszerű a Krúdy úton is, a volt DOBOGÓ ABC melletti parkoló Krúdy út felőli részének kétirányúsítása mellett. Ez a probléma lakó-pihenő övezet kialakításával is megoldható.

Meg kell vizsgálni az Arany János út - Kossuth út kereszteződésében lévő csomópont terhelése csökkentésének a lehetőségét. A Gimnázium, a posta, valamint a sarki kereskedelmi egység és egyéb üzletek nagyon forgalmassá és beláthatatlanná teszik ezt az elágazást. Ráadásul a Kossuth úttal párhuzamo-san, amellet húzódó kerékpárút valamint gyalogjárda továbbá a közelben ta-lálható jelzőlámpás forgalomirányító létesítmény és a buszmegálló tovább rontják a helyzetet. A balesetek elkerülése érdekében célszerűnek látszik a Kossuth L. út túlsó oldalát gyalog és kerékpárúttá alakítani, és az Arany Já-nos utca felől való kihajtást jelzőlámpás forgalomirányítással biztosítani.

3.2. Belváros körüli területek (Belső-Szentmihály)

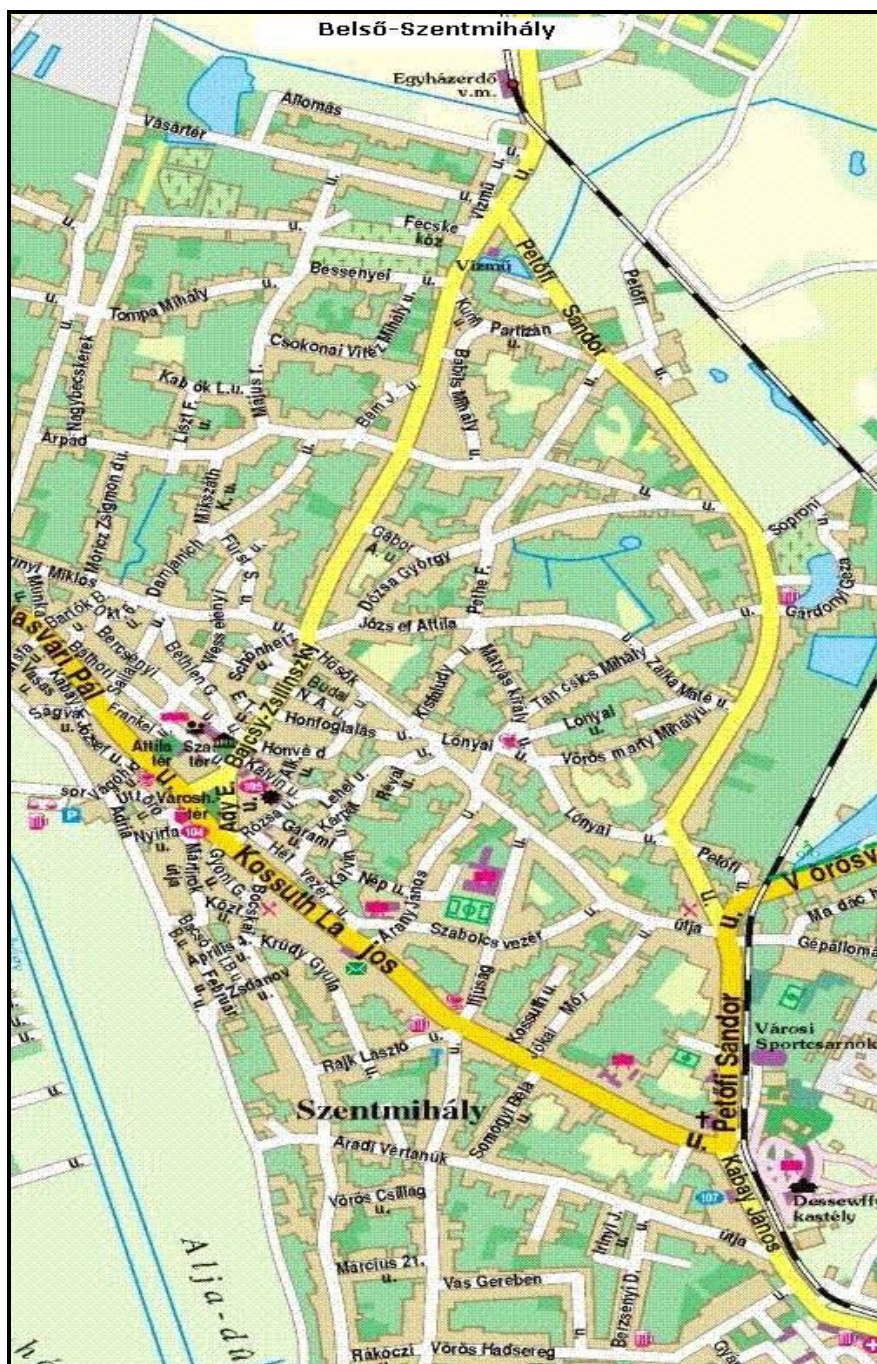
A városrész beazonosítása

A Polgári út (36. sz. főút), Adria út, Egység út kereszteződése – Egység út – Állomás út – Bajcsy Zsilinszky út, vasút kereszteződése (Egyházerdő) – Ti-szalök-Debrecen vasút vonala – Vörös Hadsereg útja – Kinizsi út – Adria út által behatárolt terület – kivéve a belvárost.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - könnyű elérhetősége; - központ közeli elhelyezkedés; - megfelelő oktatási-nevelési intéz-ményrendszer; - egészségügyi centrum építésének lehetősége; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - befektetői érdeklődés, beruházási hajlandóság erősödése; - fejlesztési lehetőségek végrehajtá-sa; - úthálózat minőségének javulása; - jelentős közműfejlesztés megvaló-sulása 	<ul style="list-style-type: none"> - magas munkanélküliség; - alacsony helyben foglalkoztatás; - önkormányzat foglalkoztatásának magas aránya; - kedvezőtlen demográfiai helyzet; - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - alacsony a helybéli vállalkozások beruházási hajlandósága; - kedvezőtlen foglalkoztatási struktú-ra; - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - turizmus, vendéglátás alacsony színvonala; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása, jelen-tős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - szegényes városképi megjelenés;

	<ul style="list-style-type: none"> - kevés önkormányzati tulajdonú beruházásra alkalmas terület; - beruházásra alkalmas területek rendezetlensége; - alacsony a városi zöldfelületek aránya; - egyes területeken az ivóvízhálózat elavult állapota; - jelentős nagyságú belvizes területek; - kegyeleti helyek rendezetlensége; - romló közbiztonság
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - térségi jelentőségű gyógy-termáلتurizmus, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése; - kistérségi kereskedelmi központ szerepkörének kialakítása; - kistérségi szolgáltató központ szerepkör erősítése; - közlekedés fejlesztése; - kistérségi egészségügyi központ kialakítása; - befektetési hajlandóság erősítése; - beruházások megvalósítása; - munkahelyteremtés; - munkanélküliség csökkentése; - foglalkoztatási struktúra javítása; - fizetőképes kereslet növelése; - adóbevételek növelése; - helyi megélhetési lehetőségek javítása; - elvándorlás megállítása; - kistérségi információs rendszer létrehozása - magántulajdonú házak állaga, külső megjelenése romlásának megállítása, foghíjtelkek kialakulásának megállítása frekventált területeken; - városképi megjelenítés javítása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció folytatása; - városi zöldfelületek növelése; - belvízvédelmi beruházás megvalósítása; - kegyeleti helyek rendezése; - közbiztonság javítása 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének további romlása, további jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - városképi megjelenés további romlása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása; - egyes területeken az ivóvíz ellátás helyzete romlik; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek; - kegyeleti helyek rendezetlenek maradnak; - vagyon elleni bűncselekmények elszaporodása

Belső-Szentmihály lakónépessége 4725 fő. A város egészéhez viszonyítva jelentős 35%-ot képvisel. A városrészek közül a legnagyobb területű és a legnépesebb. A lakónépességen belül a korosztályok aránya megfelelő. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya 63,6%, ami kedvező, a városi átlagot jelenti. Felsőfokú végzettség tekintetében a városi átlag közelében van 10,9%. A város lakás állományának 37,3%-a található Belső-Szentmihályon. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya kedvező 14,3%. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 43,6%, ami magas érték. A foglalkoztatottak aránya 52,2%, amely közepes mutató. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 38,8%, amely városi szinten nem, egyébként magas érték.

Közlekedésfejlesztés

A déli nyomvonal vezetésű elkerülő út igen fontos eszközként alakíthatja a kompaktságot, mivel meghatározza azt a határt, melyen túl beépítésre szánt terület kijelölése, dél felé nem támogatandó. A gyűrű irányú karéjon belül indokolt fejleszteni az ipari-gazdasági területeket. Az Adria út és az Üdülő telep közötti területet célszerű belterületté nyilvánítani, mivel a városközpont közel esik, önkormányzati tulajdonú fejlesztési területek állnak rendelkezésre.

Kezdeményezni kell a 36-os számú fkl. út vonalán a Vasvári P- út csatlakozási pontjánál egy hármás útelágazási csomópont kiépítését, így a büdi településrész irányából haladók biztonságosabban tudnának bekapcsolódni a 36-os számú fkl. út forgalmába.

Kívánatos cél a városközpont (a Városháza tér és környéke) mentesítése a gépjármű forgalomtól, a Városháza téri hármás elágazástól a Bajcsy Zs. E – Zrínyi - Hősök utak kereszteződéséig tartó útszakasz sétáló úttá minősítése, ezáltal a közúti forgalom pedig két irányba (a Zrínyi út irányába és a Petőfi út irányába) terelése.

A döntést előzetes hatásvizsgálat kell, hogy megelőzze: szakértő bevonásával vizsgálni kell a forgalom nagyságot, az utak geometriai és műszaki paramétereit valamint a forgalmi rend megváltoztatásának hatásait a környezetre.

A vizsgálatot követően meg kell egyezni az országos közút (3632. számú Tiszavasvári -Tiszalök összekötő út) tulajdonosával a közutak cseréjében és kezdeményezni kell az átminősítést az illetékes közlekedési hatóságnál.

Ha a Bajcsy-Zsilinszky és Petőfi út cseréje megtörténik, vizsgálni kell egy körforgalmi csomópont kiépítésének a lehetőségét a Bajcsy Zs. – Vásártér – Petőfi utak kereszteződésénél.

Az utóbbi szükségességét indokolja az M3-as autópálya átadása. A tervezett beruházás kivitelezésének és a közúti forgalom szabályozásának összhangban kell lennie.

A legneuralgikusabb pontok a 36-os számú fkl. út vonalán az Ifjúság úti, a Petőfi úti és a Petőfi – Hősök - Gépállomás úti keresztezésekénél található. Mivel ez kapcsolódik a 36-os számú fkl. út korszerűsítéséhez, emiatt nem nekünk, hanem az út kezelőjének a feladata és költsége a megfelelő állapotok biztosítása, viszont a tervezett útviszonyok kialakításkor véleményező és javaslattevő szerepünk van.

Ezeknek, az elágazásoknak a közúti forgalomszabályozása jelenleg már folyamatban van, a tervezett kiépítésnél jelezni kell igényeinket a közút kezelője felé. A 36-os számú fkl. út Petőfi út – Hősök úti elágazásánál egy olyan megoldást kell kidolgozniuk a szakembereknek, amely figyelembe veszi a Gépállomás útról (mely koncepciónkban gyűjtő funkciót lát el) történő ki-

illetve behajtást valamint a vasúti átjáró biztonságos megközelíthetőségét is. A vasúti átjárónál bekövetkezett balesetek indokolttá teszik, hogy szorgalmazzuk a vasút felé egy fénySOROMPÓVAL és félkarú sorompóval történő biztosítás szükségességét.

A 36-os számú fkl. út korszerűsítésével egy időben a Kossuth – Kinizsi – Rajk László – Ifjúság utak ötös csomóponti elágazásánál jelzőlámpás irányítás, vagy körforgalom kialakításának a kezdeményezése lenne indokolt, de kijelölt gyalogos-átkelőhely felfestése lenne a legsürgősebb. A Krúdy lakótelep lakó pihenő övezetté nyilvánítása a Rajk László u. kezdetétől célszerű lenne, mely lassítaná a főútra való bekapcsolódást is.

A Petőfi úti iskola melletti és mögötti területek további szilárd burkolatú utakkal történő ellátása kérdésében nem zárkózik el az önkormányzat a megvalósításától – már csak azért sem, mivel a szennyvízhálózat kiépítésével is összhangban van – viszont anyagiakban nincs rá jelenleg lehetőség, ezért amennyiben az ott lakók azt szorgalmazzák, úgy a fedezetet rá saját erőből kell biztosítaniuk. (Ugyanez mondható el a jelenlegi V+K üzletközpont mellett az Aradi és Kabay János utak összekötése esetében valamint a római katolikus templommal majdnem átellenben a Kossuth útról befelé az Aradi út irányába nyúló utca esetében is.)

A város központját elkerülő útvonal (Vörös Hadsereg út – Adria út nyomvonala) kiépítésének szükségessége valamint részletezése a közlekedési koncepció elején kidolgozásra került.

A Vörös Hadsereg út kellő szélességű ahhoz, hogy a Kabay János útra történő biztonságos kikanyarodás valamint az arra történő bekanyarodás biztosítva legyen. Az itteni kereszteződés kiépítésénél figyelembe kell venni továbbá a Fehértói út (mint gyűjtő út) csatlakozását a Kabay János úthoz valamint a vasúti átjárót, mely jelenleg fénySOROMPÓVAL ellátott.

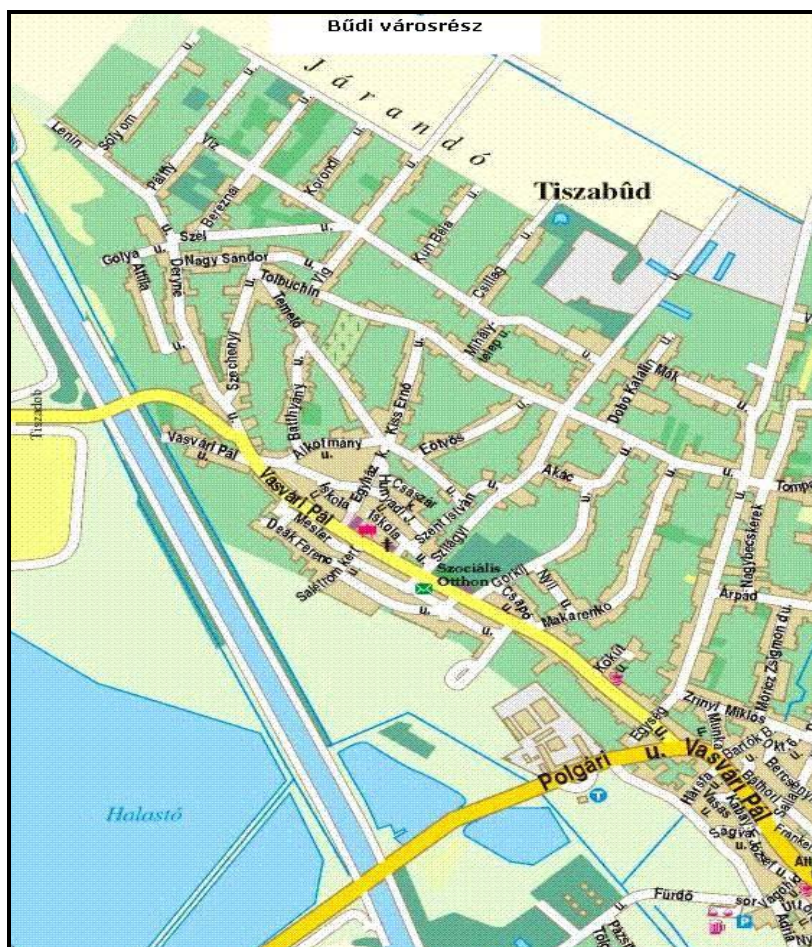
Számolni kell továbbá arra, hogy a Kabay János út és Vörös Hadsereg úttól néhány méterrel délre egy kereskedelmi létesítmény épül a közeljövőben, amely jelentősen növelni fogja az érintett útszakasz forgalmát.

Az autópálya megépítésével a 3502. számú Hajdúnánást Tiszavasvárral összekötő út szerepe és terhelése jelentősen nőtt. Saját eszközeinkkel mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a jelentkező forgalom lebonyolítására alkalmassá tegyük. A biztonságosabb közúti gépjárműforgalom érdekében tovább kell fejleszteni a kerékpárút hálózatunkat (ezáltal a kerékpáros forgalom kitilthatóvá válna az úttestről).

3.3. Búdi városrész (Anti-szegregációs terv)

A városrész beazonosítása

Keleti főcsatorna – Polgári híd – Vasvári P. út – Egység út – Egység úttól nyugatra – a város közigazgatási határa felé eső terület.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - védett kastély; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - hagyományokhoz történő ragaszkodás; - lokálpatriotizmus; - befektetői érdeklődés a külső területek iránt; - jelentős közműfejlesztés megvalósulása; - útfejlesztések megvalósítása 	<ul style="list-style-type: none"> - a központhoz képest kieső fekvés; - funkció hiányos városrész központ; - magas munkanélküliség; - alacsony helyben foglalkoztatás; - önkormányzat foglalkoztatásának magas aránya; - jelentős számú alacsonyan képzett roma kisebbség; - roma kisebbség magas számú munkanélkülisége; - szegregált területek létezése; - kedvezőtlen demográfiai helyzet; - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - alacsony a helybéli vállalkozások beruházási hajlandósága; - kedvezőtlen foglalkoztatási struktúra;

	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása, jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - szegényes városképi megjelenés; - kevés önkormányzati tulajdonú beruházásra alkalmas terület; - beruházásra alkalmas területek rendezetlensége; - védett kastély leromlott állapota; - alacsony a városrész zöldfelületek aránya; - egyes területeken az ivóvízhálózat elavult állapota; - jelentős nagyságú belvizes területek; - szétaprózott területi tulajdonviszonyok; - kegyeleti helyek rendezetlensége; - romló közbiztonság
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - városrész központi szerepkör kialakítása; - kereskedelmi, szolgáltató szerepkör erősítése; - közszolgáltatás fejlesztése; - közlekedés fejlesztése; - út-, járdaépítés; - egészségügyi ellátás biztosítása; - befektetési hajlandóság erősítése; - munkahelyteremtő beruházások megvalósítása; - munkanélküliség csökkentése; - foglalkoztatási struktúra javítása; - fizetőképes kereslet növelése; - adóbevételek növelése; - helyi megélhetési lehetőségek javítása; - elvándorlás megállítása; - városon belüli összeköttetés javítása; - védett kastély felújítása, hasznosítása; - magántulajdonú házak állaga, külső megjelenése romlásának megállítása, foghíjtelkek kialakulásának megállí- 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - roma kisebbség leszakadásának fokozódása; - szegregált területek növekedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - városrészközpont leszakadása; - városrészek közötti elérhetőség romlása; - védett kastély végleg leromlott állapotba kerül; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének további romlása, további jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - városképi megjelenés további romlása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása;

tása frekventált területeken; - városképi megjelenítés javítása; - funkcióbővítő, szociális város-rehabilitáció folytatása; - városi zöldfelületek növelése; - belvízvédelmi beruházás megvalósítása; - kegyeleti helyek rendezése; - roma kisebbség beintegrálása, területi szegregáltság csökkentése; - közbiztonság javítása	- egyes területeken az ivóvíz ellátás helyzete romlik; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek; - kegyeleti helyek rendezetlenek maradnak; - vagyon elleni bűncselekmények elszaporodása
--	--

Büd lakónépessége 2623 fő. A város egészéhez viszonyítva 19,5%-ot képvisel. A városrészek közül a legjobban érintett az elvándorlás tekintetében. A lakónépességben belül a korosztályok arányára jellemző a fiatalok és az időskorú lakosság népességének növekedése. Jelentős a Roma kisebbség, valamint az idős korosztály aránya. Lakónépességben belül 15-59 évesek aránya 55,5%, ami a városi átlag alatt van. 52,3% a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, mely érték rendkívül kedvezőtlen, meghatározó a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Felsőfokú végzettség tekintetében 3,8%, messze a városi átlag alatt van. A város lakás állományának 18%-a található Büdön. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 37,1%, amely nagyon magas. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 65%, ami rendkívül kedvezőtlen, jelzi a jelentős számú munkanélkülit. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 56,9%, amely nagyon magas érték.

A lakosság elvándorlásán kívül a különböző közszolgáltatások, egyéb szolgáltatások szerepe is folyamatosan csökkent az elmúlt időszakban.

A város Büdi városrész alközponttá való átalakítása érdekében:

- meg kell vizsgálni a közúthálózat átalakításának, felújításának lehetőségét,
- keresni kell a lakossági szolgáltatási igényeinek lakóhelyükön való kielégítésének módjait,
- munkahelyteremtés érdekében, infrastrukturális mutatókkal, vonzóvá kell tenni a településrészt annak érdekében, hogy az itt élő emberek képzettségüknek megfelelő munkát találjanak, lakóhelyükhöz közel,
- parkosítani szükséges a városrész étterme melletti közterületet,
- gondoskodni kell a Vasvári Pál Általános Iskola Napközije mögötti terület aszfaltozásáról, vagy térburkolásáról,
- elő kell segíteni a Vasvári Pál Általános Iskola épületével szemben – a Görög Katolikus Egyház használatában – lévő ingatlan hasznosítását.

Büdi városrész észak felé való fejlesztése a Tiszalöki úthoz közel eső területeken indokolt, ahol kisebb arányú kertes lakóterületek kijelölése mellett a volt major területén kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek tervezése lehetséges.

Közlekedésfejlesztés

A Búdi településrész peremterületeinek feltárása és úthálózati kapcsolata érdekében be kell ütemezni egy körút kiépítését a Víz-Pálffy-Lenin-Déryné út nyomvonalon. Erről a körútról rövid úton elérhetők az átkötő kis utcák.

A Lenin és Déryné út találkozásától a Szél út Bereznai útig tartó szakaszát szilárd burkolattal kell ellátni, ezáltal az I. körzetet határoló közlekedési útvonal folyamatossága biztosítottá válik.

A tulajdonjog rendezését követően a régi Vasvári Pál Tsz. Telephelyén átmenő utat - amely a jelenlegi rendezési tervben is közforgalmú út- meg kell nyitni a közforgalom részére, ezzel a Vásártér, Egység, Tolbuchin, és Szilágyi utak szerepkörüknek megfelelően gyűjtő utakként tudnának funkcionálni.

1. sz. Anti-szegregációs terület: Búd-Víz utca és környéke:

Határai: Településhatár - Keleti főcsatorna - Vasvári u. - Attila u. - Gólya u. - Déryné u. - Lenin u. - Széchenyi u. - Tolbuchin u. - Mihálytelep - Víz u. - Szilágyi u.)

Búd (régábban Tiszabúd) 2623 fős városrész közel felére kiterjedő szegregátum az ide tartozó 937 fős, szinte kizárólag romungró lakosságával a második legnagyobb szegregálódott területe a városnak. Lakónépessége fiatal, minden harmadik lakos 14 éven aluli, de csak minden kilencedik ember éli meg a nyugdíjas kort.

Az aktív korúak közel nyolcvan százaléka legfeljebb 8 osztállyal rendelkezik. Rendkívül kevesen szereznek szakmunkás végzettséget, vagy jutnak el az érettségiig, felsőfokú végzettséget pedig még az 1%-uk sem szerzett.

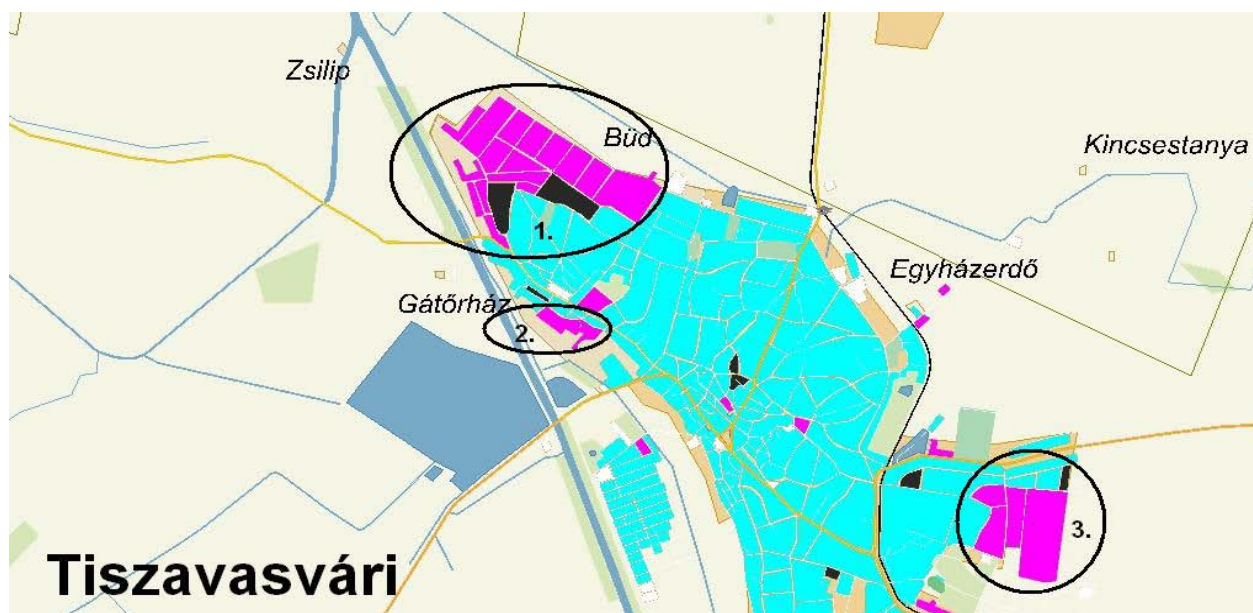
Amíg a város lakosságának kerekén 7%-a lakik ebben a szegregátumban, addig a lakások 5,6%-a tartozik ide. Ezeknek a lakásoknak több, mint fele alacsony komfort fokozatú, többségében elhasználódott, rendszeres karbantartásuk hiánya miatt rossz állapotúak. Az aktív korúakon belül az alacsony státuszúak aránya igen magas (72%), körükben a foglalkoztatottaké azonban csupán 14,8%.

Mutatói szerint ugyan a szegregált terület nem a legutolsó, több területen azonban a legrosszabb adottságokkal rendelkezik. A lehatárolt területen belül nincs óvoda, iskola, bár nem kell a gyermekeknek messzire gyalogolni. Mezőgazdasági foglalkoztatáson kívül nincsenek munkáltatók a területen. Nem működik kereskedelmi-szolgáltató tevékenység, közösségi feladatot ellátó intézménye, épülete – az egyetlen Tanodán kívül – nincs. Minden utcája rendelkezik útalappal, szilárd burkolattal azonban csak mintegy fele. Járda több helyen hiányzik, a meglévők többsége is keskeny, megkopott. Terekben, parkokban nagyon szegény, játszótér is hiányzik. Mindezek a hiányosságok, hátrányok meghatározzák a szegregáció megszüntetésére, a városrész fokozatos felzárkóztatására vonatkozó teendőket.

Legfontosabb feladat az óvodai-iskolai integráció megvalósítása, a felnőttképzés hatékonyabbá tételével az álláskereső munkaező-piaci pozíciójának erősítése. Biztosítani kell, hogy legalább az elmúlt évihez hasonló mértékben nőjön a munkaképes korú helyi lakosság foglalkoztatása. A közös munkába be kell vonni a Cigány Kisebbségi Önkormányzatot (továbbiakban CKÖ), erősíteni kell a Ma-Ro-Ma egyesület és a roma civil szervezet humánszolgáltatási, képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, életmódbeli tevékenységét.

A szegregált városrész infrastruktúrájának javítása, zöldterületek kialakítása, parkosítás révén a város rész fokozatos felzárkóztatásának biztosítása. Az önkormányzat megpályázta a szociális jellegű városrehabilitációs támogatást, amelynek célja a leszakadó, leszakadt városrészek komplex felzárkóztatásának megindítása, a fokozatos felzárkóztatásának biztosítása.

A pályázat keretében az akcióterületen lévő magtár mezőgazdasági múzeum-má alakítása, darálóházzal és park megépítésével együtt, buszforduló kialakítása, közlekedési csomópont kiépítése, egy út szilárd burkolattal való ellátása, két vegyes használatú sétány kialakítása, járdák építése, egy játszótér és egy közösségi park létrehozása, valamint 4db szociális bérlakás felújítása szerepel végrehajtásra. Az akcióterület a 2. sz. Antiszegregációs területet is magába foglalja.

22. számú térkép

Mutató megnevezése	1. akcióterület (Büdi városrészből)	Antiszegr_1. (Településhatár - Keleti főcsatorna - Déryné u. - Vasvári u. - Széchenyi u. - Tolbucin u. - Mihálytelep - Víz u. - Szilágyi u.)	Antiszegr_2. (Szív u. - Deák F.u. - Mester u. - Csapó u. - településhatár)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	60,4	78,8	65,9
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	2,2	0,7	2,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	54,9	57,3	69,2
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	70,1	75,1	72,6
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	44,7	64,8	23,5
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	31,1	49,8	11,8
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	25,0	31,3	34,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	39,5	51,2	38,1
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	13,9	18,9	14,3

2. sz. Antiszegregációs terület: Búd-Mester utca és környéke:

Határai: Vasvári P. u. - Szív u. - Deák F. u. - Mester u.- Tisza u.– Keleti u.- déli részen lefelé.

Ez a büdi szegregátum a második legkisebb az öt közül; viszonylag elfogadható állapotban lévő 23 lakásban mindössze 62 fő él. Korábban ezen a területen kizárólag nem- alacsony státuszú lakosság élt, most vegyes népesség lakja. A régebben épült házak mellett a nagy telkek megosztásával kialakult önálló ingatlanokra épült új családi házak jellemzőek erre a kis területre. Korcsoport szerinti megoszlása ennek a legkedvezőbb, ez hasonlít leginkább a megyei és országos arányokhoz. A gyermekkorúak aránya a város többi részéhez viszonyítva alacsony (16,1%), a munkaképeseké a városban a legmagasabb (66,1%), a nyugdíjas korúak 17,7 %-ot képviselnek. A munkaképes korúak iskolai végzettsége a szegregátumok vonatkozásában átlagosnak mondható; a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők aránya az öt közül a második legjobb (65,9%). A foglalkoztatottak aránya viszont itt a legelfogadhatóbb (27,7%).

Az alacsony státuszú munkaképes korúak valamivel több, mint felét adják az itt élőkének.

Nagyon jó területi adottságokkal rendelkezik. Búd városrész központjában van, intézményekhez, kereskedelmi-vendéglátó helyekhez közel. Ez a kis, fentebb lehatárolt terület sokkal jobb infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, mint az előzőleg elemzett. Azonban útburkolatra és járda építésére itt is szükség lesz. Ennek egy része sikeres pályázat esetén meg is valósulna.

3.4. Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (Külső-Szentmihály) (Anti-szegregációs terv)

A városrész beazonosítása

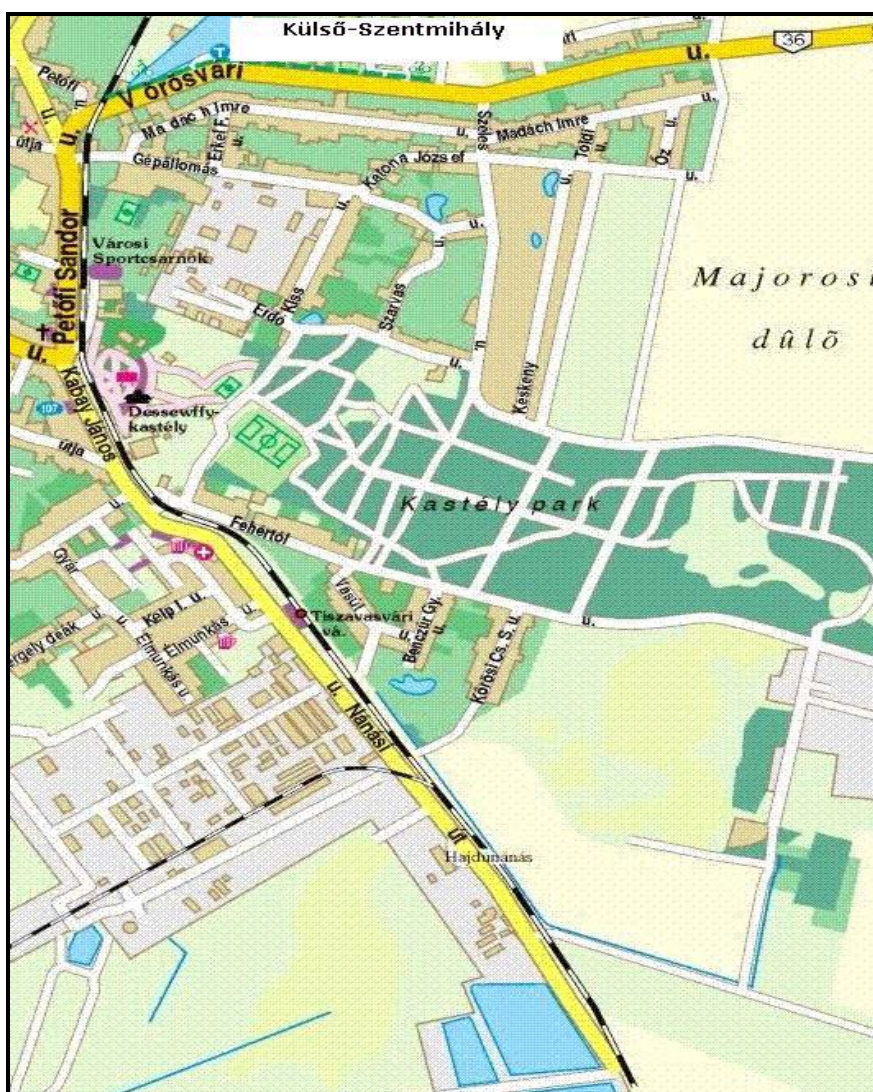
A Tiszalök-Debrecen vasút-vonaltól keleti irányban a város közigazgatási határa felé eső terület.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - régió és megye központok könnyű elérhetősége; - megye központ közelsége; - megfelelő oktatási-nevelési rendszer; - sportközpont megléte; - rugalmas szakképzési rendszer; - védett kastély; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - hagyományokhoz történő ragaszkodás; - lokálpatriotizmus; - befektetői érdeklődés, beruházási hajlandóság erősödése; - beruházásra alkalmas területek; - jelentős közműfejlesztés megvalósulása; - útfejlesztések végrehajtása; 	<ul style="list-style-type: none"> - magas munkanélküliség; - alacsony helyben foglalkoztatás; - önkormányzat foglalkoztatásának magas aránya; - jelentős számú alacsonyan képzett roma kisebbség; - roma kisebbség magas számú munkanélkülisége; - szegregált területek létezése; - kedvezőtlen demográfiai helyzet; - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - alacsony a helybéli vállalkozások beruházási hajlandósága; - kedvezőtlen foglalkoztatási struktúra; - alacsony szolgáltatói gazdaság-szerkezet; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása, jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - szegényes városképi megjelenés; - kevés önkormányzati tulajdonú beruházásra alkalmas terület; - beruházásra alkalmas területek rendezetlensége;

	<ul style="list-style-type: none"> - védett kastély leromlott állapota; - alacsony a városi zöldfelületek aránya; - egyes területeken az ivóvízhálózat elavult állapota; - jelentős nagyságú belvizes területek; - szétaprózott területi tulajdonviszonyok; - kegyeleti hely rendezetlensége; - romló közbiztonság
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - kereskedelmi létesítmények kialakítása; - logisztikai, feldolgozó ipari létesítmények kialakítása; - közlekedés fejlesztése; - befektetési hajlandóság erősítése; - beruházások megvalósítása; - munkahelyteremtés; - munkanélküliség csökkentése; - foglalkoztatási struktúra javítása; - fizetőképes kereslet növelése; - adóbevételek növelése; - helyi megélhetési lehetőségek javítása; - elvándorlás megállítása; - kistérségi információs rendszer létrehozása - városon belüli összeköttetés javítása; - védett kastély felújítása, hasznosítása; - magántulajdonú házak állaga, külső megjelenése romlásának megállítása, foghíjtelkek kialakulásának megállítása frekventált területeken; - városképi megjelenítés javítása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció folytatása; - városi zöldfelületek növelése; - belvízvédelmi beruházás megvalósítása; - kegyeleti hely rendezése; - roma kisebbség beintegrálása, területi szegregáltság csökkentése; - közbiztonság javítása 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - roma kisebbség leszakadásának fokozódása; - szegregált területek növekedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - városrészek közötti elérhetőség romlása; - a védett kastély végleg leromlott állapotba kerül; - magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének további romlása, további jelentős nagyságú foghíjtelkek kialakulása frekventált területeken; - városképi megjelenés további romlása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása; - egyes területeken az ivóvíz ellátás helyzete romlik; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek; - a kegyeleti hely rendezetlen marad; - vagyon elleni bűncselekmények elszaporodása

Külső-Szentmihály lakónépessége 2295 fő. A város egészéhez viszonyítva 17%-ot képvisel. A városrészek közül szintén érintett az elvándorlás tekintetében. A lakónépességen belül a korosztályok arányára jellemző a fiatalok és az időskorú lakosság népességének növekedése. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya 55,8%, ami a városi átlag alatt van. 62,8% a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, mely érték rendkívül kedvezőtlen, meghatározó a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Felsőfokú végzettség tekintetében 1,8%, kirívóan alacsony érték. A város lakás állományának 11,4%-a található Külső-Szentmihályon. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 49,3%, amely kirívóan magas. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 79,2%, ami kiugróan magas érték. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 65,4%, amely nagyon magas érték. Jelentős számú roma kisebbség él a városrészben. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 33,2% igen magas mutató.

A kompakt fejlesztési modelltől kismértékben eltér a keleti oldalon a nyír-egyházi úttól délre tervezett nagy zöldmezős fejlesztési terület. Az elkerülő út és a 36-os út csatlakozásán kívül ezt indokolja, az un. 39-es út ebbe a csomópontba való csatlakozása is. A Hegyalja és Borsod-megye keleti térségeinek

legrövidebb autópálya elérhetősége ilyen módon Tiszavasvári érintésével – új Tisza híd építésével – biztosítható. Ez mindenképpen indokolja a távlati igényeknek is megfelelő fejlesztési terület kijelölését.

Gazdasági terület kijelölése csak úgy történhet, hogy a környezetszennyezésre érzékeny területektől (lakóterület, vegyes terület, üdülőterület, zöldterület) a térbeli elválasztás biztosítható legyen.

Környezetet terhelő ipari, gazdasági terület a várostól délre jelölhető ki, ahol üzemi létesítmények a környezetvédelmi jogszabályok által kötelezően előírt védőtávolságok betartásával létesíthetők.

Jelentős környezetszennyező hatást nem okozó kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területként kell szabályozni.

Új kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület: a 36-os úttól délre fekvő (kb. 50 ha) terület a város Keleti felén, Szorgalmatos déli része.

A kastélykert védelmével és rehabilitációs programjának fokozatos megvalósításával a város vonzerői jelentősen megerősödhetnek és a település keleti irányban kedvező lezárást, szerves táji átmenetet nyerhet el.

3. sz. Antiszegregációs terület: Széles út és környéke:

Határai: (Madách u. - Őz u. - Katona J. u. - Gépállomás u. – Kiss u. - Erdő u. - Szarvas u. – Széles u. – Keskeny u. - településhatár).

A város legnépesebb szegregátuma, a Külső-Szentmihály (Belső major) délkeleti felét kitöltő, 2295 fős városrészből ismereteink szerint teljes egészében oláh cigány lakossággal, a népszámlálás idején 1074 fővel, ami mára tovább növekedett. Lakónépessége a város legfiatalabbja, amit két nagyon komoly tényező idéz elő. Az egyik a gyermekkorúak igen magas aránya, minden második itt élő 14 éven aluli (49,2%). A másik pedig a romaság korai elhalálózásából, alacsony átlagéletkorából következik. Riasztóan alacsony a nyugdíjas korúak aránya (2,8%). A munkaképes korúak csupán a 48%-át alkotják a szegregátum lakóinak.

Az itt élők a legiskolázatlanabbak a városban, 94%-uknak legjobb esetben is csak általános iskolai végzettsége van.(!) Alig néhány százalékot tesz ki a szakiskolai, szakmunkás végzettségűek kicsi csoportja. Közöttük egyetlen diplomás sem található, érettségizett személyről is mindössze egyetlen főről tudunk.

Sokat mondó adat a lakásszám is, ezernél több ember él 158 lakásban. Ezek az építmények többségükben alacsony komfort fokozatúak (63,9%), csökkent értékűek, egy - esetleg - két szobásak, csak az újonnan építettek fürdőszobával ellátottak.

Alig hihető az a népszámlálási adat is, amely szerint a munkaképes korúaknak csupán 6,2%-a foglalkoztatott, hogy e korcsoportból a rendszeres munkajöve-

delemmel nem rendelkezők aránya 93,8%. Az alacsony státuszú munkaképes korúak adják az itt élőknek a 89,3%-át. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 84,9%. Így nem meglepő, hogy az ide tartozók fő megélhetési forrása a családi pótlék, a különféle segélyek (rendszeres szociális segély, stb.), minden fajtájából itt részesülnek a legmagasabb arányban.

A szegregált területen nincs óvoda és iskola, ezek a vasúti átjárón keresztül, 1-1,5 km-re található a telepszerű lakókörnyezettől. Egy többfunkciós közösségi ház szolgálja az itt élőket, de egyre szűkebbnek bizonyul a 300 m²-es épület. A terület szélén három bolt és két kocsmá üzemel, több kereskedelmi-szolgáltató cég (tüzép telep, gépbolt és kölcsönző, stb.) mellett. Korábban két mezőgazdasági üzem is működött itt, jelenleg csak egy, mintegy száz fő megváltozott munkaképességű dolgozót foglalkoztató üzem, valamint egy kenyérgyár termelése folyik a volt gépjavító mellett.

A terület szélén áthaladó 36-os főút mellett egy gyűjtő útként funkcionáló, és egy másik út első szakasza van szilárd burkolattal ellátva, a többi csak út-alappal rendelkezik. Az utcák többségében hiányzik a járda, a meglévők pedig felújításra és szélesítésre várnak. Parkot, teret, zöld területet jelenleg nem találunk a szegregátumban. Villany-, gáz-, víz- és szennyvíz-vezeték mindent ki van építve, villany kivételével a Széles úti „Cs” lakásokba és a putrikba nincsenek bevezetve. Ezeknek a lakásoknak a komfortosítása nehezen lesz megoldható. A tulajdonosok munkaviszony hiányában nem hitelképesek, saját erővel nem rendelkeznek, és az önkormányzatnak sincs lehetősége ezek támogatására. A terület jelzett hiányosságai kijelölik az önkormányzat számára a feladatokat, amelyek az itt élők sorsának javítását, a terület felzárkóztatását, a szegregáció fokozatos megszüntetését szolgálják.

A már említett szociális jellegű városrehabilitáció pályázatának keretében két út szilárd burkolattal való ellátása, két úton járda építése, egy nagyterületű közpark futball és futsal-pálya, parkosított zöldterület, játszótér együttesének kiépítése, termelő üzem kialakítása a területen található megerősített magtár-ból, a Községi Ház 20%-os bővítése, kerékpár út meghosszabbítása a lakóövezethez, a 36-os főút mentén. Pályázaton kívül az önkormányzat megkezdte a Széles és a Keskeny úti járdák építését, egy kis park kialakítását. Egy régi kúria a „Rédey Kúria” eredeti állapotban való visszaállítása és Kézműves Ház-kénti üzemeltetése is szerepel a tervek között.

Tiszavasvári - indikátorok a szociális városrehabilitációhoz

Forrás: 2001. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	2. akcióterület (Külső-Szentmihályi városrészből)	Antiszeqr_3. (Madách u. - Őz u. - Katona J.u. - Gépállomás u. - Szarvas u. - Erdő u. - településhatár)	Antiszeqr_4. (Sporttelep - településhatár - Fehértói u.)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	62,9	94,0	58,3
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	1,8	0,0	4,9
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	65,4	84,9	77,8
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	77,7	82,9	83,6
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	48,0	82,1	25,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	28,1	53,3	8,3
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	18,3	29,8	16,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	45,4	63,9	50,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,3	3,8	20,0

4. sz. Antiszegregációs terület: Fehértói út és környéke:

Határai: Sporttelep - Fehértói u. - Vasút u. – Benczúr – Kőrösi Cs. S. u. - településhatár

Ez a Kabay telepi szegregátum az öt közül a legkisebb; a bűdi 2. sz. területhez hasonlóan rendezettebb képet mutat, a lakások egy része nem- alacsony státuszú lakosoktól megvett házakból áll, az elfogadható állapotban lévő 20 lakásban 73-an élnek. Korcsoport szerinti megoszlása tükrözi az integráció hatását, a magasabb gyermekkorúak arányához (28,8%) nagyobb nyugdíjaskor (21,9%) társul. A munkaképes korúak iskolai végzettsége az öt közül a legjobb, közel öt százalékuk felsőfokú végzettséggel is rendelkezik. A foglalkoztatottak aránya viszont csekély (22,5%). Az alacsony státuszú munkaképes korúak valamivel több, mint felét adják az itt élőknek.

Területi elhelyezkedése kedvező; közel van a Gyári lakótelephez, a kereskedelmi szolgáltató egységekhez, vasúthoz, a rendőrséghez. Az óvodai, iskolai és egyéb intézmények is jól megközelíthetők. Zöldfelülettel, jó infrastruktúrával rendelkezik. Útviszonyai aránylag jók, a későbbiekben azonban út- és járdafelújításra is sort kell keríteni. Egy éve adták át a körzet határának szélén megépült húsfeldolgozó üzemet, amely jó foglalkoztatási lehetőséget biztosít a szakképzettséggel nem rendelkezők részére is. Két komoly gyár is könnyen elérhető közelségben van, de még kerékpárral is látogatható a vasipari és a sertésgondozó üzem is.

3.5. Gyári lakótelep

A városrész beazonosítása

Kinizsi Pál út – Vörös Hadsereg út - Vörös Hadsereg út, Nánási út kereszteződése – Kabay János út – Alkaloida vegyészeti gyár – szerviz út közé eső terület.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - a megye központ könnyű elérhetősége; - magasan képzett munkaerő lehetősége; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - hagyományokhoz történő ragaszkodás; - lokálpatriotizmus; - befektetői érdeklődés, beruházási hajlandóság erősödése; - tervezett fejlesztések végrehajtása; - jelentős közműfejlesztés megvalósulása 	<ul style="list-style-type: none"> - magas munkanélküliség; - alacsony helyben foglalkoztatás; - kedvezőtlen demográfiai helyzet; - magas nyugdíjas, rokkant nyugdíjas arány; - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - városrész központ szerepkörének csökkenése; - funkció hiányos városrészközpontok kialakulása; - szegényes városképi megjelenés; - alacsony a városi zöldfelületek aránya; - jelentős függőség az Alkaloida gyártótól; - romló közbiztonság
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - városrész központi szerepkör kialakítása; - kereskedelmi, szolgáltató létesítmények fejlesztése; - közlekedés fejlesztése; - egészségügyi ellátás biztosítása; - befektetési hajlandóság erősítése; - beruházások megvalósítása; - munkahelyteremtés; - munkanélküliség csökkentése; - foglalkoztatási struktúra javítása; - fizetőképes kereslet növelése; - adóbevételek növelése; - helyi megélhetési lehetőségek javítása; - elvándorlás megállítása; - kistérségi információs rendszer lét- 	<ul style="list-style-type: none"> - fokozódó munkanélküliség; - elszegényedés; - fizetőképes kereslet csökkenése; - elvándorlás fokozódása; - lakosság elöregedése; - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - városrészközpont leszakadása; - városrészek közötti elérhetőség romlása; - városképi megjelenés további romlása; - funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció elmaradása; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek;

rehozása

- városon belüli összeköttetés javítása;
- lakótelepi élhető környezet kialakítása,
- játszótér, sportolásra alkalmas létesítmény építése;
- városképi megjelenítés javítása;
- funkcióbővítő, szociális városrehabilitáció folytatása;
- városi zöldfelületek növelése;
- belvízvédelmi beruházás megvalósítása;
- közbiztonság javítása

- vagyoni elleni bűncselekmények elszaporodása

A Gyári lakótelep lakónépessége 944 fő. A város egészéhez viszonyítva alacsony 7%-ot képvisel. A lakónépességen belül a korosztályok arányára kiegyensúlyozott. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya 67,4%, ami a városi átlag felett van. 13,4% a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, mely érték a városi értékhez viszonyítva nagyon kedvező. Felsőfokú végzettség tekintetében 18,6%, városi szinten igen kedvező érték. A város lakás állományának 9,5%-a található a Gyári lakótelepen. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 4%, amely jó érték. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 34,6%, ami jobb a városi átlagnál. A foglalkoztatottak aránya városi szinten itt a legjobb 61,2%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 32,5%, amely átlagos érték. A munkanélküliség helyzete is itt a legkedvezőbb.

A Gyári lakótelep esetében a gyártól való függőség felszámolását rendezni kell. Önkormányzati tulajdonba került vissza a közterület. Élhető, kellemes lakótelepi környezetet kell kialakítani játszótérrel, sportolási lehetőség biztosításával. Rendezni kell a zöldfelületeket, parkokat, pihenő helyeket kell kialakítani.

3.6. Üdülőterület

A városrész beazonosítása

36. számú Polgári út – keleti főcsatorna vonala – szerviz út – Hortobágy csatorna által bezárt terület.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - könnyű elérhetősége; - központ közeli elhelyezkedés; - termálturizmus fejlesztési lehetőség; - fejlődő városi információs rendszer; - autópálya közelsége; - befektetői érdeklődés, beruházási hajlandóság erősödése; - fejlesztési lehetőségek végrehajtása; 	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony a helybéli vállalkozások beruházási hajlandósága; - alacsony szolgáltatási gazdaság-szerkezet; - turizmus, vendéglátás alacsony színvonala; - szegényes városképi megjelenés; - beruházásra alkalmas területek rendezetlensége;

- jelentős közműfejlesztés megvalósulása	
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - térségi jelentőségű gyógy-termál-turizmus, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése; - közlekedés fejlesztése; - befektetési hajlandóság erősítése; - beruházások megvalósítása; - munkahelyteremtés; - adóbevételek növelése; - városképi megjelenítés javítása; - városi zöldfelületek növelése; - belvízvédelmi beruházás megvalósítása; 	<ul style="list-style-type: none"> - adóbevételek csökkenése; - lokálpatriotizmus, helyi kötődés csökkenése; - városképi megjelenés további romlása; - a belvizes területek nagysága nő; - eltűnnek a városi zöldfelületek;

A városközpont és az üdülőterület közötti területek mértéktartó turisztikai-rekreációs célú fejlesztésével a városszerkezet e területen is folyamatossá tehető.

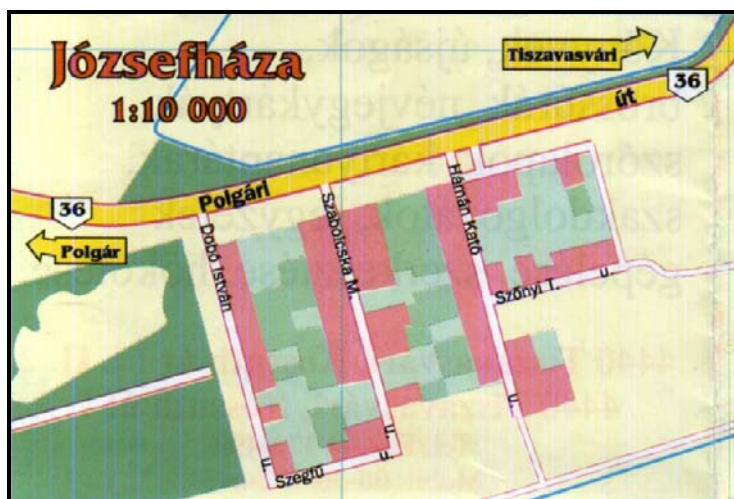
3.7. Józsefháza (Anti-szegregációs terv) és Dankó puszta

A városrész beazonosítása

A 36. számú Polgári út mellett közigazgatásilag kijelölt terület.

A városrészre vonatkozó SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - főközlekedési út közelsége; - két város közeli elérhetősége; - mezőgazdasági területek közelsége; - tágas ingatlan területek; 	<ul style="list-style-type: none"> - kis lélekszám; - a várostól történő távolság; - jelentős munkanélküliség; - nagyszámú roma kisebbség; - közművesítés költséges; - közbiztonság romlása; - nehézkes közlekedés;
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - ivóvíz ellátás fejlesztése; - út-járdaépítés; - ellátás színvonalának javítása; - mezőgazdasági foglalkoztatás; 	<ul style="list-style-type: none"> - leszakadás; - elvándorlás; - munkanélküliség fokozódása; - elhúzódó beruházások; - vagyon elleni bűncselekmények fokozódása

Józsefháza és Dankó pusztá lakónépessége 220 fő. A város egészéhez viszonyítva nagyon alacsony 1,6%-ot képvisel. A lakónépességen belül a 32,7%-ot képvisel a 0-14 éves korosztály, amely városi szinten magas érték. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya 53,6%, ami a városi átlag alatt van. 67,8% a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, mely érték nagyon kedvezőtlen, kiugróan rossz. Meghatározó a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esetében. Felsőfokú végzettség tekintetében 0%. A város lakás állományának 1,5%-a található Józsefházán és Dankó pusztán. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 94,4%, amely kiugróan rossz érték. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 70,3%, nagyon kedvezőtlen érték. A foglalkoztatottak aránya nagyon alacsony 27,8%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 63,6%, amely nagyon rossz mutató. Nagyon magas a munkanélküliség. Jelentős számú Roma kisebbség él a városrészen.

A rendelkezésre álló eszközökkel biztosítani kell az élhető környezet kialakítását. Rendezni kell az ivóvízellátás, közlekedés feltételeit.

5. sz. Antiszegregációs terület: Józsefháza

Kiterjedése: Józsefházán Dobó I. u. - Szabolcska M. u. – Hámán K. u. – Szegfű u. – Szőnyi I. u.

A harmadik legnagyobb és legrosszabb körülmények között élők szegregátuma ez az 58 lakásból álló, népszámláláskor 197 fős, többségében oláh cigányok lakta (számuk 2007-ben 121 fő) terület. A 14 éven aluliak aránya 34%, a nyugdíjasoké pedig 13,2%. A munkaképes korúak részvétele a szegregált területekhez viszonyítva közepesen helyezkedik el. Magas viszont az alacsony státuszú aránya (73,1%). A foglalkoztatottak aránya a bűdi 2. számú szegregátum után a második legjobb, de természetesen így is nagyon alacsony (25,2%).

Tiszavasvári - indikátorok a szociális városrehabilitációhoz	
Forrás: 2001. évi népszámlálás	
Mutató megnevezése	Antiszeqr_5. (Józsefháza: térképen jelzett pink és fekete színű tömbök)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	73,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	60,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességben belül	81,7
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	22,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	5,6
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	20,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	100,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	17,3

Földrajzilag a legrosszabb helyzetű terület, hét kilométerre fekszik a város szélétől. Nincs vízvezeték, és ezért szennyvíz elvezető csatorna sincs kiépítve. Nincsenek jól kiépített útjaik, járdáik, a korábban szép kis utcák, épületek már nem keltik formás kis település látszatát, mint valaha. Kedvező hatását élvezhetik az itt lakók a terület szélén elhaladó 36-os főútvonalnak. Van egy boltja, kisvendéglője, de nincs óvodája, iskolája. **Iskolabusz hozza-viszi a gyermekeket**, szülői felügyelettel. Ipari üzeme nincs, van viszont az ott élőknek korlátozott számú mezőgazdasági, állattenyésztési, halászati munkalehetőségük.

Első és legfontosabb feladat a vezetékes, **egészséges ivóvíz hálózat** kiépítése a kis városrészben. Ezt elsődlegesen pályázati finanszírozással kívánja az önkormányzat megoldani. Enélkül is meg kell azonban valósítani az évek óta halasztott beruházást. Emellett szükség lenne a városrész központjában a célnak megfelelő épület átalakításával és rendbe hozásával egy **közösségi házra**

közösségi szolgáltatásokkal, (szociális ügyintézés, családgondozó, stb.) továbbá a magas gyermekáldásra való tekintettel játszótérre is.

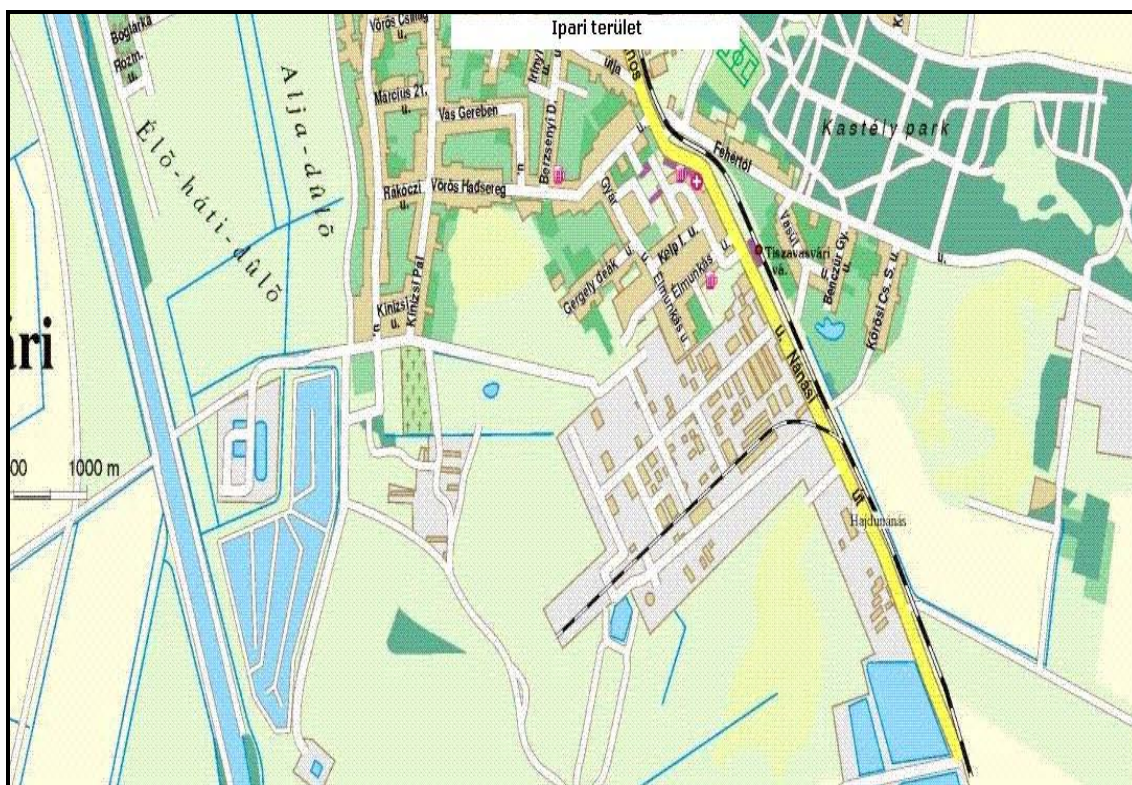
Végül **minden út rendbetétele, járdák karbantartása** és két új megépítése is szerepel terveinkben. A végrehajtás eredményessége az ott lakók, valamint a CKÖ segítő hozzáállásán is múlik.

3.8. Ipari- gazdasági terület

A városrész beazonosítása

Keleti Főcsatorna – szervíz út – Alkaloida vegyészeti gyár – Tiszalök-Debrecen vasút vonala, valamint a város déli közigazgatási határa által bezárt terület.

Új ipari-gazdasági terület a hajdúnánási út mentén alakítható ki, a környezetvédelmi követelmények teljesítése esetén. A város fő ipari fejlesztési területe, a rendelkezésre álló lehetőségek maximális kihasználásával a munkahelyteremtés eszköze lehet.

3.9. Kertes-mezőgazdasági területek

A városrész beazonosítása

A város közigazgatási területén található kertes mezőgazdasági területek – „Büdi Szőlők” és a „Szentmihályi Szőlők”.

A város közigazgatási területén található kertes mezőgazdasági területek kellő mennyiségben rendelkezésre állnak, további ilyen területek kijelölését nem kell támogatni.

4. Stratégiai fejezet

4.1. A város hosszú távú jövőképe

Tiszavasvári, mint kistérségi központ jelenleg részben tölti be ezt a szerepet. A város kitörési pontja lehet a kistérségi központi szerepkör erősítése minden területen.

Önkormányzati, államigazgatási szinten törekedni kell a kistérségi igazgatás körének szélesítésére.

Az oktatás területén stabil intézményrendszert kell fenntartani. A középfokú oktatás megerősítése célszerű, hiszen a kistérségi vezető városi rang egyik feltétele.

Jól szervezett egészségügyi, szociális ellátó rendszerre van szükség kistérségi szinten. Fontos feladat az egészségügyi alap- és járóbeteg szakellátás fejlesztése, amely egybeesik a kormányzati elképzelésekkel.

A funkció hiányos városrészközpontokat tényleges fejlesztésekkel erősíteni kell. Olyan funkciókkal kell kiegészíteni, amelyek telepítése nem igényli a városközpontot (pld. városi konyha, fecske ház építése stb.).

EU források igénybevételével, a pályázati lehetőségek, kihasználásával meg kell valósítani a város legfontosabb fejlesztési elképzeléseit.

Minden eszközt fel kell használni a munkahelyteremtés megvalósítására. A helyben foglalkoztatás lehetőségét kell biztosítani minden iskolai végzettségű szintnek megfelelően.

Vállalkozások betelepítésével növelni kell a fizető képes keresletet, az adó bevételeket, a szolgáltatási színvonalat, rendezni a környezetet, a városképet, szélesíteni a foglalkoztatás lehetőségét, növekvő vonzóerőt képviselni az egész kistérség irányában.

Tiszavasváriának kistérségi kereskedelmi-szolgáltató központtá kell válni.

A városi és városközi közlekedés fejlesztésével, a kerékpárút hálózat szélesítésével meg kell teremteni a kistérségi szerepkörnek megfelelő közlekedési infrastruktúrát.

A kulturális és sportélet szinten tartásával biztosítani kell a városlakók minőségi kikapcsolódásának, sportolásának feltételeit.

4.2. A jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása

A fejlesztés célja az élhető város megteremtése, amely a városrészekkel együttműködő és versenyképes hálózatot alkot, fenntartható városfejlesztéssel az élhető és vonzó környezet biztosításával.

Alapvető cél a policentrikus város, az erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozottabb városrészek megteremtése, melyben a fejlesztési pólusok és a városrészek hálózatosan együttműködnek. A városfejlesztés során a gazdasági, szociális és környezetvédelmi fejlesztések iránya azonos. Fontos eszköz az integrált környezeti tervezés, a funkcióvesztett területek revitalizálása, a válságterek rehabilitációja, a zöldterületek védelme és lehetőség szerinti növelése, valamint a városrészek együttműködésének és funkciómegosztásának erősítése.

A fő cél megvalósulását szolgálja a város kistérségi térszervező erejének erősítése, illetve a város és a kistérség közötti harmonikus kapcsolatok valamint a kistérségi városok, falvak egymás közötti intenzív kapcsolatrendszerének erősítése.

A felzárkózást szolgáló fejlesztés két fő iránya: egyrészt a központi funkcióik térségellátó és -szervező szerepének növelése különös tekintettel a térségnek nyújtott szolgáltatások fejlesztésére, illetve az elérhetőség javítása.

A funkcióbővítő városfejlesztés célja a város kistérségi gazdasági szerepének erősítése, ennek érdekében a város ill. a városrészek központi területeinek funkcióbővítése, központi térrel nem rendelkező városrészekben ezek kialakítása és a városi életbe való szerves beillesztése.

A város, ill. városrészek központi területeinek funkcióbővítése, vagy funkcióerősítése történik meg, mely hozzájárul ahhoz, hogy a város kedvezőbb környezetet tudjon biztosítani mind a lakosság, mind a betelepülő vállalkozások számára. A rehabilitációs tevékenység eredményeként a város a kistérségben betöltött szerepének megfelelő városi funkcióit teljeskörűben, és hatékonyabban tudja ellátni.

A fejlesztés céljai:

A városi vonzerő növelése a városi és városrész központi területek fenntartható funkcióbővítő fejlesztésével

- a központi tér fejlesztése a városi jelleg fokozása érdekében,
- a város életében meghatározó városszervező funkcióval rendelkező történelmi, és az épített örökség részét képező városrész értékmegőrző revitalizációja.

A funkcióbővítő városfejlesztés elvárt eredményei:

A közösségi terek fizikai rehabilitációjával, az épületek felújításával, a környezetminőség javításával (zöldfelületek, szabadidő területek, energiaracionalizálás, tömegközlekedés stb.) létrehozhatók a minőségi életfeltételek, amelyek javítják a lakosság, a városlátogató turisták, valamint a letelepült vállalkozók komfortérzetét, a település vonzerejét, s ezáltal a betelepülni szándékozó vállalkozások számára is kedvezőbb (szociális, gazdasági) környezet hozható létre.

A történelmi és kulturális örökség szempontjából is értékes városközpont, városrészek rehabilitációja hozzájárul a város gazdasági és kulturális fellendüléséhez, ennek hatására csökken a népességerózió.

A jobb és biztonságosabb városi környezet hozzájárul a megfelelő terület-használat érvényesítéséhez és a település-szerkezet javításához.

A városi lakosság számára vonzó élettér alakul ki.

A szociális típusú városrehabilitációs fejlesztések megvalósításának célja a város szegregációs problémáinak kezelése érdekében, a leromlott vagy leromlással fenyegetett városrészek rehabilitációja és a lakosok társadalmi beilleszkedésének segítése. A fizikai környezet megújítása és a szociális problémák kezelése révén, a szegregált településrészekben élőknek a társadalomba történő visszaintegrálása érdekében, a kijelölt akcióterület leromlását okozó tényezők megváltoztatása, folyamatok megállítása és megfordítása, leromlással fenyegetett városi lakótelepek (pl. panel lakótelepek) integrált akcióterületen alapuló rehabilitációja.

A fejlesztés irányai az iparosított technológiával készült épületek által alkotott leromló állapotban levő lakótelepi akcióterületi rehabilitáció – lakótelep komplex – társadalmi, fizikai megújítása, a hagyományos építésű városi krízisterületek rehabilitációja, hátrányos helyzetűek által lakott rossz infrastruktúrájú leromlott területek rehabilitációja.

A szociális típusú városrehabilitációs fejlesztések elvárt eredményei:

A leromlott vagy leszakadó városrészek bekapcsolódnak a város fejlődésébe, további lecsúszásuk megáll.

A fizikai környezet megújításának hatására élhetőbbé válik a szociálisan hátrányos városrészek lakókörnyezete.

Megindul a rehabilitált városrész lakosságának társadalmi integrációja, javulnak életlehetőségei, a lakosok jobban érzik magukat lakókörnyezetükben, lehetőség nyílik a társadalmilag hasznos közösségi életre lakókörnyezetük közelében.

Jelentősen javul a lakásvagyon fizikai állapota, rendezett lakókörnyezet alakul ki.

Csökken a bűnözés és deviancia, javul a gazdasági potenciál a képzettségi, foglalkoztatási szint növekedésének eredményeként.

Csökken a városi krízisterületek száma, ezáltal javul a város tökevonzó képessége, illetve turisztikai vonzereje, valamint a lakosság komfortérzete, csökken a szegregáció és erősödik a társadalmi beilleszkedés, felzárkózás esélye, ezek által pedig javul a közbiztonság is.

Fejlesztési lehetőségek:

Közterület felújítás: utcaburkolat, közmű, közvilágítás, utcabútor csere, információs tábla, forgalmi rend megváltoztatása, játszópont, zöldfelület felújítása, kültéri szobrok, forgalomcsillapított zóna, gyalogos és kerékpáros forgalomra alkalmas területek arányának növelése, parkolóhely, rendezvénytér, sétálóutca, esetenként homlokzat felújítás.

Integrált, egy meghatározott városi problémára komplex módon választ adó projekt a történelmi belváros rehabilitációját célozza, a romló környezet és alacsony státuszú lakások, épületek rehabilitációja révén a lakosság és turisták igényeit is kielégítő magas presztízsű belvárosi terület kialakítását célozza. A leromló státuszú belvárosi terület új funkciókkal való megtöltése, városi szövetbe való szerves illesztése révén egy korszerű városközpont kialakítása.

Társadalmi kohéziót szolgáló fejlesztések a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásával, vagy alacsony presztízsű területek rehabilitációjával. A halmozottan hátrányos helyzetű, telepszerű területek rehabilitációja, alapvetően egy szociális blokkot és közösségi, sport és szabadidős célokat is szolgáló központ kialakításával.

A gazdasági funkció erősítését alapvetően a kiskereskedelmi tevékenység ösztönzésével valósítják meg a fejlesztések. A vállalkozások fejlesztésbe való bevonása, az üzlethelyiségek, kiskereskedelmi egységek számára vonzó környezetet kialakítása.

Fejlesztési irányok:	
Városrész	projekt
Város egésze	- közintézmények, közoktatási intézmények energiatakarékosági, energia hatékonysági beruházásai (fűtéskorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása)
Város egésze	- közigazgatási, szociális, közösségi, gazdasági funkciók fejlesztése,
Város egésze	- e-közigazgatás, a közszféra elektronikus rendszereinek fejlesztése,
Város egésze	- városi információs, tájékoztatási rendszerek fejlesztése,
Város egésze	- városmarketing fejlesztése,

Város egésze	- közintézmények akadálymentesítése,
Város egésze	- közműfejlesztés, egészséges ivóvízellátás biztosítása,
Város egésze	- gyógy- és termáلتurizmus feltételrendszerének fejlesztése,
Város egésze	- közbiztonság, bűnmegelőzés, közlekedés biztonság javítása, sebességmérők elhelyezése,
Város egésze	- belterületi út- járdaépítés, térburkolat (díszburkolat) építése, parkolók kialakítása, közlekedési csomópontok, gyalogos átkelő helyek, sétáló utcák létesítése, buszöblök, buszvárók kialakítása, forgalomcsillapító eszközök telepítése, közlekedési rendszer, kerékpárutak fejlesztése,
Város egésze	- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése, település kül- és belterületi vízrendezés,
Város egésze	- közterületek rendezése, fenntartása, közterület fenntartó gépbeszerzés, komplex kommunális úttakarító (seprő, hóeltakarító, locsoló, falevél felszívó) gép, komplex csapadék elvezető, árokkarbantartó (kasza, szárazító, árokhúzó) gép,
Város egésze	- közterületi illemhelyek létesítése,
Város egésze	- városi köztemető fejlesztése, kegyeleti parkok kialakítása,
Város egésze	- városképi megjelenés javítása,
Város egésze	- óvodabővítés,
Város egésze	- zöldfelületek, közterületi parkok, közterek létrehozása, fejlesztése, fásítási program végrehajtása,
Város egésze	- emlékszobák kialakítása (Vasvári Pál, Pethe Ferenc, Kabay János,
Város egésze	- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
Város egésze	- közvilágítás energiatakarékos korszerűsítése,
Város egésze	- hulladék kezelés biztosítása, szeméttároló edények kihelyezése, szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,
B, BSZ	- új kistérségi járóbeteg szakellátó, Egészségügyi Centrum építése, üzemeltetése,
B	- városközpont rehabilitációja, belvárosi üzletközpont építése,
B	- Polgármesteri Hivatal felújítása,
B	- Városi Archívum létesítése,
B	- Belvárosi közterületek rendezése,
B	- Civil Ház kialakítása,
B	- Vasvári Pál Múzeum bővítése, tájház létrehozása,
Búd, GY LT	- városrész-központok funkcióbővítő integrált településfejlesztése,
Búd	- Dogály-Kornis kastély kiváltása, értékmegőrző felújítása, új szociális intézeti szárny építése,
Búd, KSZ	- integrált szociális jellegű városrehabilitáció,
Búd, BSZ	- önkormányzati lakásépítés (fecskeház, nyugdíjas ház),
Búd	- központi városi konyha, étterem építése
Búd	- Mezőgazdasági Múzeum létesítése a volt magtár épületé-

	ben,
B, BSZ	- óvoda bővítés (Egység út, Petőfi út),
B, BSZ	- Váci Mihály Gimnázium bővítése,
B, BSZ	- lakópark építése, a belvárosban társasházak építése,
BSZ	- kereskedelmi, szolgáltató központ és üzemanyagtöltő állomás építése,
BSZ	- Városi Piac építése, korszerűsítése, üzemeltetése,
BSZ	- bentlakásos nevelő intézmény építése (általános iskola),
BSZ	- Városi Kincstár telephelyének kialakítása,
KSZ	- 100-150 fős új kollégiumi épület építése a volt Dessewffy kastély kiváltására,
KSZ	- a Dessewffy kastély és kastélypark értékmegőrző felújítása, hasznosítása, üzemeltetése,
KSZ	- Rendezvény és Konferencia Központ létrehozása,
KSZ	- Városi Sportpálya, Sportcsarnokfejlesztés,
KSZ	- szociális, szolgáltató, közösségi ház bővítése, fejlesztése,
KSZ	- a volt Magtár épületének átalakítása szociális foglalkoztatóvá,
B, BSZ, KSZ	- inkubáció elősegítése, inkubátorház kialakítása,
ÜT	- Városi Termál Strand, és környékének fejlesztése, építése, folyamatos üzemeltetése,
ÜT	- Tanuszoda építése,
ÜT	- Termál Szálló építése,
ÜT	- kempingfejlesztés,
ÜT	- Városi Szabadidőpark, virágpark létesítése, (sós víz tározó)
ÜT	- Rehabilitációs Központ létesítése,
ÜT	- Szabadidő és Szórakoztató Centrum építése, üzemeltetése,
ÜT	- Városi Szabadtéri Színpad kialakítása,
GY LT, BSZ, KSZ	- játszóterek építése (gyári lakótelep, Bajcsi Zs. út- Vízmű út közötti terület, Széles út),
GY LT	- közpark kialakítása a vasútállomás előtt,
GY LT	- fedett buszmegálló létesítése a vasútállomás előtt,
GY LT	- tenispálya felújítása,
GY LT	- Könyvtár és Szolgáltató Ház fejlesztése,
GY LT	- a fűtés és vízszolgáltatási rendszer leválasztása az Alkaloidáról,
IT	- Városi Tűzoltó laktanya építése,
IT	- kármentesítés (volt Alkaloida vegyészeti gyár),
IT	- terület rehabilitáció (hulladéklerakó),
IT	- hulladéklerakó bővítése, a kommunális szemét elhelyezésének, megsemmisítésének, hasznosításának megoldása,
IT, Búd	- gyárüzemépítés a másodlagos energiahordozók hasznosítására,
IT, Búd	Kistérségi és helyi jelentőségű ipari területek fejlesztése.

Jelmagyarázat:

Búd – Búdi városrész

Bv – Belváros

BSZ – Belső-Szentmihály

KSZ – Külső-Szentmihály

GY LT – Gyári lakótelep

ÜT – Üdülő terület

IT – Ipari terület

4.3. A stratégia koherenciája, konzisztenciája

4.3.1. Illeszkedés, összhang a településfejlesztési koncepcióval, településrendezési tervvel

Az egyes városrészekre kitűzött fejlesztési elképzelések megvalósításához szükséges a településrendezési terv módosítása. A tóaljai területet belterületté kell nyilvánítani. A fejlesztésekhez szükséges átminősítéseket, terület leválasztásokat végre kell hajtani. Az ipari fejlesztésre kijelölt területeket ki kell alakítani, át kell minősíteni. A módosítási igényeket fel kell mérni és a változtatásra menetrendet, kell kidolgozni.

4.3.2. Célrendszer koherenciája

A célrendszer koherenciája során a szomszédos városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz. A városrészekre kitűzött célok funkcióbővítést kell, hogy eredményezzenek. Meg kell osztani a városi funkciókat.

A fejlesztések környezeti állapot romlással nem járnak, nem járhatnak.

5. 2007-2013 során fejleszteni kívánt akcióterületek kijelölése

5.1. A Belváros fejlesztése

- városközpont rehabilitációja, a belvárosi történelmi központ fejlesztése, épületeinek felújítása, új funkciók kialakítása, üzletközpont építése,
- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- közigazgatás fejlesztése,
- Polgármesteri Hivatal felújítása,
- Városi Archívum létesítése,
- a Vasvári Pál Múzeum bővítése,
- városi információs rendszerek fejlesztése,
- Kabay János emlékszoba kialakítása a Kabay ált. isk. egységben,
- Civil ház kialakítása,
- Inkubátor ház kialakítása,
- Városi Kincstár telephelyének kialakítása,
- közintézmények energiatakarékossági beruházásai (fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása)
- társasházak építése,

- Váci Mihály Gimnázium bővítése,
- közterületi illemhely létesítése,
- út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- parkoló építése a gimnázium mellett,
- belvárosi sétáló övezet kialakítása,
- kiskereskedelmi boltok építése,
- közterületek rendezése,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Közintézmények közműszámlájának változása Felépült lakások száma Múzeum látogatók száma Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízvezető árok hossza (m) Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	--

5.2. A belváros körüli területek (Belső-Szentmihály) fejlesztése

- új Kistérségi Egészségügyi Centrum építése, üzemeltetése,
- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- Szabadidő és Szórakoztató Centrum építése, üzemeltetése,
- üzletközpont és üzemanyagtöltő állomás építése,
- „tóalja” terület fokozatosan belterületbe történő bevonása,
- közintézmények energiatakarékosági beruházásai (fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása),
- Pethe Ferenc emlékszoba kialakítása Pethe Ferenc ált. isk. egységben,
- kiskereskedelmi boltok építése,
- belterületi út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- lakópark építése,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- Városi Piac építése, fejlesztése, üzemeltetése,
- közterületek rendezése, parkosítás, fásítás,
- játszótér építése,
- óvodabővítés (Egység út, Petőfi út),
- bentlakásos nevelő intézmény építése (általános iskola),
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Közintézmények közműszámlájának változása Óvodai férőhelyek száma Piaclátogatók száma Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízelvezető árok hossza (m) Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	--

5.3. A Búdi városrész fejlesztése

- belterületi út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- városrészközpont fejlesztése
 - önkormányzati bérlakásépítés (fecske ház, nyugdíjas ház)
 - Központi Városi Konyha, étterem építés
- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- közintézmények energiatakarékossági beruházásai (fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása)
- Mezőgazdasági Múzeum létrehozása a volt magtár épület átalakításával,
- Vasvári Pál emlékszoba kialakítása a Vasvári Pál ált. isk. egységben,
- kiskereskedelmi bolt építése,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- gyárüzemépítés a másodlagos energiahordozók hasznosítására,
- mezőgazdasági beruházás megvalósítása,
- közterületek rendezése,
- játszótér építése,
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,
- szegregált területek fejlesztése.

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Közintézmények közműszámlájának változása Felépült lakások száma Piaclátogatók száma Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízelvezető árok hossza (m) Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	---

5.4. A Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (Külső-Szentmihály) fejlesztése

- 100-150 fős új kollégiumi épület építése a volt Desseffy kastély kiváltására,
- a volt Desseffy kastély, a kastélypark felújítása, új funkciókkal történő ellátása,
- a volt Magtár épületének átalakítása kézműves foglalkoztatóvá,
- a Városi Kincstár részére telephely létrehozása,
- közintézmények energiatakarékossági beruházásai (fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása)
- belterületi út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- kiskereskedelmi boltok építése,
- Városi Sportpálya, Sportcsarnok korszerűsítése, fejlesztése,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- gyárüzemépítés,
- közterületek rendezése,
- játszótér építése,
- óvodabővítés,
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,
- szegregált területek fejlesztése.

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Közintézmények közműszámlájának változása Kollégiumi férőhelyek száma Szállásférőhelyek száma Vendégéjszakák száma Piaclátogatók száma Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízvezető árok hossza (m) Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	---

5.5. A Gyári lakótelep fejlesztése

- városrészközpontok funkcióbővítő fejlesztése,
- közintézmények energiatakarékossági beruházásai (fűtőkorszerűsítés, nyílászáró csere, szigetelés megoldása),
- közlekedési rendszer fejlesztése,

- gyári lakótelep épületeinek ivóvízrendszere és fűtéskorszerűsítése,
- játszótérépítés
- közterület rendezés
- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- kiskereskedelmi boltok építése,
- tenispálya fejlesztése,
- közpark, fedett buszmegálló építése a vasútállomás elé,
- játszótér építése,
- Könyvtár és Szolgáltató Ház fejlesztése,
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,

Mutatók	Közintézmények közműszámlájának változása Létrejött új munkahelyek száma Piaclátogatók száma Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	---

5.6. Az Üdülőterület fejlesztése

- Városi Termál Strand, és környékének fejlesztése, építése, folyamatos üzemeltetése,
- Termál Szálló építése,
- Tanuszoda építése,
- Rehabilitációs Központ létesítése,
- kempingfejlesztés,
- Városi Szabadtéri Színpad létrehozása,
- Városi Szabadidőpark, virágpark létrehozása,
- út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- térfigyelő kamera rendszer kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Közintézmények közműszámlájának változása Kempingférőhelyek száma Szállásférőhelyek száma Vendégéjszakák száma Strandlátogatók száma Elkészült út- térkő burkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m)
---------	---

	Elkészült vízvezető árok hossza (m) Elkészült park felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²) Térfigyelő kamerák száma Szelektív hulladékgyűjtők száma
--	---

5.7. Józsefháza és Dankó puszta fejlesztése

- szolgáltatás, lakossági ellátás lehetőségeinek szélesítése,
- út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- egészséges ivóvízellátás biztosítása,
- csapadékvíz elvezető rendszer (belvíz védelem) kiépítése,
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,
- szegregált terület fejlesztése.

Mutatók	Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízvezető árok hossza (m) Ivóvízvezeték hossza Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	---

5.8. Az Ipari- gazdasági terület fejlesztése

- üzemanyagtöltő állomás építése,
- út- járdaépítés, közlekedési rendszer fejlesztése,
- gyárüzemépítés,
- mezőgazdasági üzem építése,
- Városi Tűzoltó laktanya építése,
- kármentesítés (volt Alkaloida vegyészeti gyár),
- terület rehabilitáció (hulladéklerakó),
- szelektív hulladékgyűjtés szélesítése, kiterjesztése,

Mutatók	Létrejött új munkahelyek száma Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Szelektív hulladékgyűjtők száma
---------	--

Átfogó fejlesztési projektek

Funkció	városfejlesztés
Konstrukció	Integrált szociális jellegű városrehabilitáció
Fejlesztés célja	A városrész lakosságának vonzó települési környezetet biztosítson. Járuljon hozzá a leromlott, leszakadó városrészek a város fejlődésébe történő bekapcsolásához, valamint a szociális problémák kezelése révén a lakosok társadalomba történő visszaintegrálásához.
Érintett városrészek	Búdi és a Külső-Szentmihályi városrészek akcióterületei
Mutatók	Elkészült útburkolat felülete (m ²) Elkészült kerékpárút felülete (m ²) Elkészült járda hossza (m) Elkészült vízelvezető árok hossza (m) Elkészült park, játszótér felülete (m ²) Elkészült parkoló felülete (m ²)

Tiszavasvári - indikátorok a szociális városrehabilitációhoz

Forrás: 2001. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Antiszegr_5. (Józsefháza: térképen jel- zett pink és fekete színű tömbök)
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	73,1
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	60,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességben belül	81,7
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	22,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	5,6
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	20,2

A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	100,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	17,3

6. A stratégia megvalósíthatósága

6.1. A város rehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységek

6.1.1. Városi marketing stratégia

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiát a város honlapján közzé kell tenni, annak érdekében, hogy a lakosság, a vállalkozói, befektetői réteg megismerje a város vezetésének elképzelését a fejlesztésekkel kapcsolatosan. Lehetőséget kell adni a lakosságot érintő kérdések megvitatására, értelmezésére. Célszerű lakossági fórum keretében lehetőséget adni a véleményezésre, az elképzelések kiegészítésére, esetleg módosítására. A véleményeket figyelembe kell venni, és be kell dolgozni a fejlesztési elképzelésekbe. A képviselő testület döntése után hozzáférhetővé kell tenni. Az IVS-t időközönként ismételtén át kell tekinteni, szükség esetén kiegészíteni, módosítani, aktualizálni.

6.1.2. A tervalku, kedvezmények, ösztönzés

Tervalku

A Képviselő Testület esetenként megvizsgálva szabályozási engedményeket adhat a befektetők, beruházók részére egyes átvállalt fejlesztésekért cserébe.

Kiszámítható szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, meg hiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

A stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Tudatos ingatlangazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására. Célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhetünk mások számára értéket, hogy az önkormányzat számára annak nem jelentkezik közvetlen költsége. Ezzel a jólét pusztja javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális, vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén célszerű a PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabaddal felhasználhatóságát.

6.2. Partnerség: integrált városfejlesztési stratégia és az integrált beavatkozások tervezésével kapcsolatos elvárások

A partnerség során meg kell valósítani a szakpolitikai területek koordinációját, a közigazgatás és államigazgatás szereplői közötti folyamatos kapcsolat-építést, koordinációt. Erősíteni kell a társadalmi felelősséget, intézményesített együttműködésre van szükség a lakosság, a magánszféra és a közszféra szereplői között. A stratégia megvalósításában részt vesz a vállalkozói magán-szféra, civil szervezetek, állami, önkormányzati szervek, lakosság.

Partnerség a szakpolitikai területen

Az IVS kidolgozásába bevonásra kerültek az önkormányzat valamennyi szakpolitikai területének képviselői. A Polgármesteri Hivatal osztályai javaslataikat bedolgozták, az elkészült anyagot feldolgozták, véleményyezték. Az IVS

kidolgozását a Képviselő Testület folyamatosan figyelemmel kísérte, rendszeresen véleményezte. A Cigány Kisebbségi Önkormányzat javaslatai bedolgozásra kerültek. Az anti-szegregációs terv elkészítése során a véleményezésre, értékelésre anti-szegregációs szakértőt kértünk fel. A kidolgozás módszere, az elkészült anyag egyeztetése előadás, vita, területenkénti csoportos megbeszélés formájában valósult meg.

Partnerség a magán és a közsféra között

A város havi lapjában és az Interneten a város honlapján felhívással fordultunk a magán és közsférahoz. Tájékoztatást adtunk az IVS elkészítésének helyzetéről, kérdőívet adtunk közre, vállalkozói fórumot tartottunk, melyben javaslatokat kértünk a tartalmi kidolgozáshoz. Véleményeket vártunk a város fejlesztésére vonatkozóan városrészenként. Felkértük a Vállalkozók Érdekvédelmi Szervezetét javaslataival járuljon hozzá az IVS kidolgozásához. Tevékenységük segítette az anyag elkészítését, elfogadását, közelebb hozta az Önkormányzat, a magán és a közsféra szereplőinek elképzelését a város fejlesztésének elképzeléseiről.

Partnerség a lakosság irányába

A város havi lapjában és az Interneten a város honlapján felhívással fordultunk a lakossághoz. Tájékoztatást adtunk az IVS elkészítésének helyzetéről, kérdőívet adtunk közre, lakossági fórumot tartottunk, melyben javaslatokat kértünk a tartalmi elkészítéshez. Véleményeket vártunk a város fejlesztésére vonatkozóan városrészenként. Jelentős mennyiségű, jó tartalmú vélemény érkezett be az Önkormányzathoz, melyek igazolták, hogy a város vezetése és a lakosság városfejlesztési elképzelése egybeesik. Az IVS kidolgozásának hatékonyságát jelentősen emelte.

6.3. Az integrált stratégia és az integrált fejlesztések megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások

A városfejlesztési tevékenységet a Tiszavasvári Város Önkormányzatának Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Osztálya látja el. Az osztály városfejlesztési, városgazdálkodási, építésügyi szakemberei alakítják ki azokat az elképzeléseket, amelyek közép- és hosszú távon meghatározzák a város fejlesztésének elképzeléseit. A Képviselő Testület Városfejlesztési Bizottságnak kompetenciájába tartozik a városfejlesztési irányok meghatározása, a Képviselő Testületé annak elfogadása.

A város vagyongazdálkodásában, vagyongazdálkodásában, üzemeltetésében a Polgármesteri Hivatalon túl részt vesz a TIVASZOLG. Kft, valamint a Városi Kincstár. Jelenleg a város nem hozott létre városfejlesztő társaságot. A közeljövőben nem is tervezi létrehozását a város nagyságára, valamint teherbíró képességére való tekintettel.

6.4. Településközi koordináció mechanizmusai

A kistérségben megvalósuló fejlesztéseket a Többcélú Kistérségi Társulás munkaszervezete tekinti át, és esetenként hangolja össze. A települési önkormányzatok polgármesterei részére lehetőség nyílik egymás elképzeléseinek összehangolására, véleményezésére, a kistérségi feladatok együttes megoldására.

6.5. A stratégia megvalósulásának monitoringja

Az IVS megvalósításának sarkalatos pontja a végrehajtás nyomon követése és a **monitoring**, ennek keretében a Képviselő Testület kétévenként értékeli

- a stratégia keretein belül megvalósuló projekteket és azok állását,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási jellemzőit,
- a városi és városrészi célok elérését,
- a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladást.

A monitoringrendszer alapját az elérendő átfogó, tematikus és városrészi célokhoz hozzárendelt, számszerűsíthető és objektív output-, eredmény-, illetve hatásindikátorok jelentik (pl. utak, járdák hossza, vendégéjszakák száma).

A szakmailag megalapozott és részletesen kidolgozott Integrált Városfejlesztési Stratégia, valamint az akcióterületi tervezés lehetővé teszi, hogy Tiszavasvári sikerrel pályázzon a rendelkezésre álló városrehabilitációs forrásokra, aminek eredményeként a város növelheti fejlődési dinamizmusát, megerősítheti kistérségi szerepkörét és magasabb színvonalú életminőséget, és környezetet biztosíthat a lakosság számára.

Befejezés

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése nem jogszabályi kötelezettség Tiszavasvári város vonatkozásában, ugyanakkor megléte a különböző városfejlesztéssel kapcsolatos EU pályázatok esetében előnyt jelent. Összhangot kell biztosítani a Településfejlesztési koncepcióval a Helyi építési szabályzattal és településszerkezeti és szabályozási tervvel, melyek elkészítése jogszabályi kötelezettségen alapulnak. A stratégia fejlesztési, és területi szemléletű. A különböző fejlesztési támogatások elnyerésének feltétele az Akcióterületi terv elkészítése, amely a projekt megvalósíthatósági tanulmányterve. Célszerű az Integrált Városfejlesztési Stratégiát időszakonként a Képviselő Testületnek áttekinteni, szükség esetén pontosítani, módosítani.

1. számú melléklet: A városrészek beazonosítása (térkép)
2. számú melléklet: Anti-szegregációs terv
3. számú melléklet: Ingatlangazdálkodási terv

Felhasznált irodalom:

Lekért KSH adatok

Városrehabilitáció 2007-2013-ban Kézikönyv a városok számára

Tiszavasvári város településfejlesztési koncepciója

Tiszavasvári város helyi építési szabályzata és településszerkezeti és szabályozási terve

Tiszavasvári város gazdasági programja 2007-2010

Tiszavasvári város közlekedési koncepciója

Tiszavasvári város kulturális koncepciója

A munkaerőpiac, a foglalkoztatás helyzete Tiszavasváriban (tanulmány)

Tiszavasvári város települési esélyegyenlőségi programja 2007-2012

Tiszavasvári város közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelelemzése

Tiszavasvári kistérség területfejlesztési stratégiája és operatív programja

A Tiszavasvári kistérség gazdasági szerkezetátalakítási programja 2005

Országos területfejlesztési koncepció

Új Magyarország Fejlesztési Terv

Észak-Alföldi Operatív Program Regionális akcióterv 2007-2008

1. számú melléklet: A városrészek beazonosítása

- 1. Belváros – B1**
- 2. Búdi városrész – B2**
- 3. Belső-Szentmihály - BSZ**
- 4. Külső-Szentmihály - KSZ**
- 5. Gyári lakótelep – GY LT**
- 6. Ipari-gazdasági terület – I-GT**
- 7. Üdülő terület - ÜT**

